20 OLDAL ✱ ÁRA 3 DINÁR

POSTARINA PLAĆENA

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXV. évfolyam | Subotica, VASÁRNAP, 1924 november 23. | 322. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon szám: Kiadóhivatal 8—58. ∴ Szerkesztőség 5—10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)
Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foncière-palota)

A bóditó politika

Ne ócsároljuk botorul és megfontolatlanul a politikát. Ne hirdessük ki meggondolás nélkül a gyors itéletet, hogy a politika fölemészti az ország életerejét, hogy a pártok tusájában elvérzik az élet ereje, mely nagy, áldásos és maradandó alkotásokban tudná kiélni magát s elpusztulnak azok a nemzeti értékek, melyek felett a most élő generációnak nincs is szabad rendelkezési joga, mert a nemzeti élet tulajdonai ők, ez a nemzedék csak hitbizományi haszonélvezője, de el nem idegenitheti, el nem fecsérelheti s be nem épitheti muló érdekeinek fedezékjeibe. Ne ócsároljuk a politikát s ne hangoztassuk ellene a vádat, hogy feldulja a tömegek nyugalmát, hogy a munkás férfiakat elvonja az esztergapadtól és az iróasztaltól, hogy megmérgezi a fiatalság lelkét s a szeretet puha matériájából is a gyülölet fegyvereit kovácsolja ki. Oh, ne bántsuk a politikát, csak hadd harsogjanak a jelszavak, csattogjanak az esküvések, csak hadd lepjen el mindent a végeláthatatlan irások és beszédek csöndesen szitáló homokesője. *A politika a legigazibb narkotikum*, áldottabb mint az alkohol, aminek mámorából ki lehet józanodni, különb rabtartó, mint a morfium, amihez a szervezet hozzá tud szokni és felejtetőbb, mint a kokain, mely csak muló szédületet ad. A politika nem ereszt ki karjaiból, ha egyszer megölelt, tapadóbb mint a borostyán és szivósabb mint a fehérgyöngy, a politika füt, melegit, stimulál, cselekvésre hajszol, délibábokat fest sivatagéleted szürke palatáblájára és szivárványnyal ékesiti a napodat, a politika a bióság beléndekmagvait ülteti életed ösvénye mellé, arannyal telt zacskó csöngésével hizlalja füledet, hirt, jólétet, vagyont, hatalmat, dicsőséget kápráztat szemed elé, senki vagy, rongy vagy, de holnap milliók ura lehetsz, suttogja füledbe a rossz fantom, a céda szirén, a hazug látomás, az aljas hallucináció, a rikoltozó téboly: a politika.

Jóltevőd ez a szent részegség, áldott legyen az a bitang mámor, amelyik megszépiti az életedet s leveszi rólad az élet gonosz sulyait. Az orvosok ki akarják átkozni világunkból az alkoholt; megrongálja a test edényeit, szétépi az idegek hálóját s az utódaidat is a betegség, butaság és nyomor karjaiba hajszolják, — hirdetik kenetteljes szavakkal. S a fáradt ember, a gondok sulya alatt görnyedező családfő, a nagy elhatározásokhoz bátoritásért szomjazó fiatal, a mámorba temetkező kispolgár, a mámorba menekülő elkeseredés s a mámorba magát beleágyazó zseni mégis kikerülhetetlenül, fátumosan, az eleve elrendeltetés praedesztinációjával mégis a borospohár után nyul. Ócsárolhatjátok a politikát is, elmondhatjátok családok megrontójának, generációk lassan ölő mérgének, a gyülölet kárhozatának, mégis hozzámenekültök, belécsimpaszkodtok, belemártjátok csontjáig ujjatokat és szivjátok belőle az illuziók bóditó mérgét.

Kinek jut eszébe, hogy fütetlen a szobája, hogy ruhája rongyos, hogy tej kellene a gyereknek s legalább egy pár meleg cipő az asszonynak, hogy hordozhassa tovább élete kálváriáján egyik stációtól elvánszorogva a másikig sorsának terheit, ha egyszer a politika ópiumbarlangjába szédítette. Ki törődik az élet gondjaival, azzal a borzalmas nyomorusággal, amivel a tél fenyegetőzik, ki hallgatja meg a panaszokat, ki orvosolja a sérelmeket, ha a vivat-tól hangosodik a világ s a fegyverzaj s a fogadkozások lármája tulsüviti a panaszok jajjait. Nincs gond, nincs nyomoruság, nincs éhség, nincsenek fázó gyerekek, csak politika van. Jelszavak zászlódiszébe öltözött a világ s ki ügyel arra, hogy a jelszavak mögött mi vonaglik. A politika a modern hammelni patkányfogó, hirt fuvolázik hatalomról és szédítő vagyonról dalol, s mi mindnyájan utána tántorgunk, vele szédülünk, mögötte roskadunk az örvénybe.

A politika: Lethe vize. Ne szennyezzétek be a szent forrást, melyből az élet legnagyobb jótéteményét merithetitek: a feledést.

A kormány erélyes rendszabályokra készül a Radics-párt ellen

Kavarodás a letartóztatott Radics-párti képviselő körül — A belügyminiszteriumban vajdasági államtitkári állást szerveznek

A beográdi politikai köröket egyre élénkebben foglalkoztatja dr. *Pernar* Iván Radics-párti képviselő letartóztatása, akit a zagrebi rendőrség pénteken *kétszer tizennégynapi elzárásra itélt a rendőrség megsértése miatt és a képviselőt azonnal őrizetbe vette.* Az itéletet a rendőrség egy *1854. évi császári pátens* alapján mondta ki, amely Horvátországban még most is érvényben van. Ugyanekkor a zagrebi járásbiróság dr. Pernart becsületsértés miatt *tiznapi fogházra és 1500 dinár pénzbüntetésre itélte.* Az itélet indokolásában a járásbiróság kifejti, hogy *a képviselők immunitása a parlament feloszlatásával megszünt.*

Az ellenzék természetesen méltatlankodással vette tudomásul a Pernar ellen hozott itéleteket és a képviselő letartóztatását és azért a kormányt teszik felelőssé. Az ellenzéki sajtó is éles támadást intéz emiatt a kormány ellen. A földmivespárti *Novosti* hevesen támadja emiatt Pribicsevics közoktatásügyi minisztert és Vilder belügyi államtitkárt, kijelenti azonban a lap, hogy a történtekért a radikális pártot is felelősség terheli.

Macsek dr., a parlament Radics-párt alelnöke, szombaton tiltakozást jelentett be *Jovanovics* Ljuba házelnöknél a letartóztatás miatt, este pedig elutazott Zagrebba.

A Radics-párt ellen

A miniszterelnökségen szombaton délelőtt *Pasics* miniszterelnök, *Pribicsevics* közoktatásügyi miniszter és *Maximovics* belügyminiszter hosszabb konferenciát tartottak, amelyen a választási előkészületekről és a Radics-párttal szemben alkalmazandó rendszabályokról tárgyaltak.

A Radics-párt ellen teendő nagyobbszabásu intézkedések tekintetében a kormány még mindig nem hozott végleges döntést. A kormány egyes tagjainak ebben a tekintetben elfoglalt álláspontját mindamellett élénken dokumentálja dr. *Zserjav* erdőügyi miniszternek a ljubljanai *Jutro* legutóbbi számában megjelent nyilatkozata. Ebben a nyilatkozatban a lapnak arra a kérdésére, hogy megengedi-e a kormány Radicséknak, hogy eddigi programjukkal menjenek a választásokba, van-e arra lehetőség, hogy *az államvédelmi törvényt alkalmazzák a horvát köztársasági parasztpárttal szemben*, a miniszter kijelenti, hogy *a kormány ezt a kérdést még meg fogja vizsgálni és ha szükség lesz rá, nem fog visszariadni az államvédelmi törvény alkalmazásától sem.* Zserjav egyébként bizik a nacionalista blokk teljes győzelmében.

— Beográdban — mondotta Zserjav dr. — nagy érdeklődéssel kisérik a szlovéniai eseményeket és a klerikális pártnak Radicsékkal való paktálását. Mértékadó körökben érdeklődnek az iránt, *tud-e a pápa arról, hogy a szlovéniai főpapság Radicsékkal paktál és Szovjetoroszország segitségével ismét lángba akarják boritani a Balkánt és Európát.*

A belügyminisztériumban vajdasági államtitkárságot szerveznek

Politikai körökben ugy tudják, hogy a kormány rekonstrukciójával kapcsolatban *a Vajdaság számára a belügyminisztériumban uj politikai államtitkárságot fognak létesiteni.* A vajdasági radikális politikusok már régebben akciót inditottak abban az irányban, hogy a vajdasági ügyeket az ő körükből kikerülő államtitkár intézze, ezeket a törekvéseket azonban a szerbiai radikálisok mindeddig meghiusitották. Most azonban, ugy látszik, a vajdasági politikusok erélyesebb fellépésének meg lesz az eredménye és hir szerint az államtitkári állásra dr. *Mihajlovics* Szvetiszláv képviselőt, a BBB osztály egykori főnökét fogják kinevezni.

A Pribicsevics-párt beogradi nagygyülése

A Pribicsevics-párt vasárnap tartja meg első nagy népgyülését Beográdban. A gyülés szónokai *Pribicsevics*, *Grizogono* és dr. *Kremer*, a szlovéniai független demokraták vezére. Vasárnap délután a párt megtartja országos konferenciáját, amelyen végleg megalakul az országos pártszervezet és ahol dönteni fognak a párt választási taktikájáról is.

Az északbánáti kerület radikális jelölő-értekezlete

Mihajlovics Szvetiszláv dr., az északbánáti kerület eddigi radikális képviselője, szombaton kerületébe utazott. *Nincsics* külügyminiszter már pénteken Kikindára utazott, ahol vasárnap tartják meg a radikálispárt kerületi választmányának ülését, amely dönteni fog a listavezető jelöléséről. Bizonyosra vehető, hogy a kerület listavezetője ismét *Nincsics* Momcsillo külügyminiszter lesz. Kikindára utazott szombaton délután *Alexijevics* Mita beográdi főispán, a BBB osztály főnöke is, aki egyben inspekciós körutat is tesz a Bánátban.

A vajdasági radikális képviselők tanácskozásai

A vajdasági radikális képviselők szombaton délután a parlamentben konferenciát tartottak, amelyen elhatározták, hogy erélyesen követelni fogják a kormánytól a Vajdaság számára külön politikai államtitkárság megszervezését. Elhatározták továbbá, hogy sajtóbizottságot létesitenek, amelybe a párt valamennyi hirlapiró-tagját delegálják, továbbá pénzügyi és agitációs bizottságokat szerveznek a választások tartamára. A választási agitációt a határozat szerint a legintenzivebb módon fogják keresztülvinni oly módon, hogy először járásonként, azután minden választókerületben tartanak majd választói nagygyülést.

Tanácskozások a miniszterelnöknél

A minisztertanács szombaton nem tartott ülést. *Pasics* miniszterelnök délelőtt és délután is megjelent a miniszterelnökségen, ahol a kormány tagjainak látogatását fogadta, délután pedig hosszasan tanácskozott *Trifkovics* Márkó helyettes-miniszterelnökkel. A délután folyamán *Jankovics* Dragutin udvari miniszter látogatta meg a miniszterelnököt, akivel több mint egy óra hosszat tanácskozott. A tárgyalások anyagából semmi sem került nyilvánosságra, azt hiszik azonban, hogy az udvari miniszter a kabinet rekonstrukciójáról tanácskozott a miniszterelnökkel.

Református hét Szubotican

Vidéki lelkészek előadás-sorozatot tartanak

Kovácsy Sándor suboticai református lelkész, akit a kis suboticai egyház szervezése és fejlesztése körül kifejtett eredményes munkásságával, rövid két év alatt általános elismerést és megbecsülést szerzett magának Subotica református társadalma részéről, a hivek fokozatosabb érdeklődésének felkeltésére november 24-től 30-áig »*Református het*«-et rendez, aminek az ad külön érdekességét, hogy a naponként tartandó egyházi előadásokon minden nap más-más református lelkész fog beszédet tartani. A református hét iránt a vajdasági reformátusok körében is nagy érdeklődés nyilvánult meg és már több vajdasági egyház inditott a suboticai példa követésére irányuló mozgalmat.

A református hét programmja két részre oszlik. Az első része: *Mit vár hiveitől a refomátus egyház?* A kérdésnek hét előadója lesz a következő sorrendben:

November 24-én. hétfőn délután hat órai kezdettel — 1. *Szolgálatot* (Egyetemes papság.) Előadó: *Ágoston* Sándor bácsfeketehegyi lelkész. — Karének: »*Térj magadhoz...*« — Szaval: *Szabóné Szász* Olga.

November 25-én délután hat órai kezdettel — *2. Jó rendet* (Egyházfegyelem.) Előadó dr. *Krenrich* János cservenkai orvos. — »*Krisztusunk*« énekli: *Szabó Batancs* Istvánné.

November 26-án délután hat órakor — 3. *Áldozatkészséget.* Előadó *Horváth* Lajos novisadi lelkész. — Karének: »*Zengjen hálaének...*« Szaval: *Nozdravickyné Simonvi* Böske.

November 27-én délután hat órakor — 4. *Haladást* (A ma embere és az egyház.) Előadó: *Szabó* Zoltán becskereki lelkész. — »*Égi atyám...*« énekli *Lengyel* István.

November 28-án délután hat órakor — 5. *Lelki táplálkozást.* Előadó: *Kovácsy* József kórógyi lelkész. Szaval *Szántó* Róbertné. Énekel *Kusztos* Anna.

November 29-én délután hat órakor — 6. *Hüséget.* Előadó *Novák* Olga lelkésznő. Karének: »*Győzhetetlen én köszálam...*«

November 30-án délelőtt 10 órakor. (Rendes istentisztelet.) 7. *Önátadást.* Prédikál: *Benkő* Viktor sombori lelkész. — Délután hat órakor az ünnepi programm második része: *Mit várnak egyházuktól a református hivek?* A feleletet a gyülekezet bármely tagja megadhatia és a feleleteket összefoglalva *Kovácsy* Sándor suboticai lelkész fogja ismertetni a hallgatósággal. Hegedü-harmónium kvartet. Karének. Befejező ima. Elmondja Ágoston Sándor lelkész.

A református hét programmját vasárnap délelőtt 11 órakor presbiteri értekezlet, vasárnap délután fél háromkor a 6—12 éves gyermekek számára ünnepi iskola, délután négy órakor pedig ifjak és leányok összejövetele egészitik ki.

Az egyház vezetősége félhivja tagjait, valamint felekezetre való tekintet nélkül az érdeklődőket is, hogy a református hét előadásain minél nagyobb számban jelenjenek meg a Zrinski-téri imaházban.

A suboticai kereskedők képviseletet kapnak a kiszélesitett tanácsban

A Lloyd küldöttsége tiltakozott a főispánnál a jogtalan adószedés ellen — Az elbocsátott adótisztek visszahelyezését is kérték

A suboticai Lloyd november 9-én tartott értekezletén — mint a *Bácsmegyei Napló* akkor részletesen megirta — foglalkozott a suboticai városi adóhivatal önkényes adókivetéseivel, amelyeknek során előbb a harmadosztályu kereseti adót kezdte dinár értékben szedni, majd amikor a pénzügyigazgatóság intézkedése ezt abbahagyta, a városi pótadót hajtotta be négyszeresen. A Lloyd akkor határozatot fogadott el, amely szerint tiltakozni fognak a főispánnál az önkényes adókivetések ellen és kérni fogják a vétkes adóhivatali közegek ellen a vizsgálat megindítását.

Ezt a határozatot a közbejött politikai válság és szuboticai tisztviselőválasztások folytán a Lloyd vezetősége eddig nem közölhette a főispánnal. Szombaton délben egy kereskedőkből álló népes küldöttség kereste fel *Gyorgyevics* Dragoszláv főispánt dr. *Manojlovics* Vladiszláv királyi közjegyző vezetésével, hogy tolmácsolják a kereskedők kivánságait.

A szuboticai kereskedők a sérelmes adóbehajtásokból kiindulva, arra a véleményre jutottak, hogy *érdekeik védelme feltétlenül megköveteli, hogy megfelelő számban legyenek képviselve a városi közgyülésen.* A kereskedőket már többször foglalkoztatta a mai helyzetnek az a visszássága, hogy *a kiszélesitett tanácsban elsősorban és csaknem kizárólag a földbirtokosok és gazdák vannak képviselve.* A legnagyobb közterheket viselő kereskedő- és iparos-osztály érdekeit ilyen módon senki sem védi meg a közgyülésen, amely ennélfogva gyakran a kereskedőkre és iparosokra nézve sulyos határozatokat fogad el.

A másik kérdés, amely a kereskedőket foglalkoztatta az, hogy a mostani tisztviselő-kicserélések során a városi adóhivatal néhány legrégibb, nagy gyakorlattal biró tisztviselőjét bocsátották el és az iparhatóság vezetőjét is el akarják helyezni más beosztásba. A kereskedők és iparosok magukra nézve sérelmesnek tartják ezt az intézkedést is, mert attól tartanak, hogy a megbizható és begyakorolt régi tisztviselők helyére olyanok fognak kerülni, akik beosztásukban való járatlanságukkal ujabb károkat fognak okozni a kereskedőknek.

A Lloyd küldöttségének vezetője, dr. *Manojlovics* Vladiszláv és *Damjanovics* Milán, a Lloyd titkára ismertették *Gyorgyevics* főispánnál a kereskedőknek mind a három kérdésben elfoglalt álláspontját. Rámutattak az adókivetések mai módjának tarthatatlanságára és törvényellenességére, továbbá kérték, hogy a kiszélesitett tanácsba nevezzenek ki megfelelő számu kereskedőt és iparost, végül arra kérték a főispánt, hogy *Tikviczky* István rendőrkapitányt, az iparhatóság vezetőjét, *Létmányi* Miklós adóhivatali főpénztárost, *Letovác* Dezső adótisztet, *Szdrics* Tamás adóellenőrt és *Rizsányi* adótisztet hagyják meg jelenlegi beosztásukban, illetőleg helyezzék vissza állásukba.

Gyorgyevics Dragoszláv főispán a legnagyobb figyelemmel hallgatta meg a kereskedők előteriesztését és válaszában megigérte, hogy kérésüket a lehetőség szerint teljesiteni fogja. Az adóhivatal önkényes eljárására nézve a főispán kijelentette, hogy szigoruan meg fogja vizsgálni az ügyet és példát fog statuálni, hogy *a tisztviselők végre megértsék: nem a közönség van értük, hanem ők a közönségért.* Igéretet tett a főispán arra vonatkozólag is, hogy amennyiben módjában áll, közben fog járni a kipróbált, régi tisztviselők visszahelyezése érdekében. *Ő maga arra törekedett* — mondotta *Gyorgyevics* főispán a küldöttség tagjainak — hogy *minél kevesebb városi tisztviselőt cserélienek ki* és sajnálja azokat, akik most tél idején állás nélkül maradnak. Végül megigérte, hogy *a kereskedők és iparosok szám arányuknak megfelelő helyet fognak kapni a kiszélesitett tanácsban* és arra kérte a kereskedőket, hogy a közgyülési tagokul ajánlott szaktársaik névsorát minél előbb juttassák el hozzá, hogy ennek alapján megtehesse a szükséges intézkedéseket a jelöltek kinevezésére.

A sziget orvosának története

Irta: Cholnoky László

Abba a házba nem lépett be soha senki, csak mi heten, a lakók, meg a gondnok, aki egyben házmester is volt. Az épület már elomlott, a helyén csodálatos alaku gödrök tátonganak, itt-ott egy-egy titokzatos pinceboltozat, füvel benőtt falomladékok, mert még ma sem épitettek uj házat a helyére. Hainalonta most is sokszor álmodom, hogy mi heten mint kisértetek táncoltunk a romok között.

A hosszukás, hatalmas udvaron tépett olajfák álldogáltak; a földszintes ház minden szobájának ajtaja erre az udvarra nyilt, ami az utca felöl korhadt fakeritéssel volt beszegve, közepén csak az egyik sarkán fityegő faajtóval. És ezen az ajtón nem lépett be soha senki más, csak mi nyolcan. Levélhordót nem is láttam azon a vidéken, a hivatalos kézbesitők talán csak az ajtóig jöttek, ott azonban csak legyintettek és visszafordultak, — velünk, akik akkoriban ott láttunk, sohasem volt dolga senkinek.

Ugy tudom, ma már csak magam élek közülük, — havas, rozzant fejfa a holt idő sirdombja felett.

A lakók lassankint, szinte lopva fogytak el és a helyükre sohasem jött uj lakó; a megürült szobák ajtaját havas téli éjszakákon dühödten rázta a szilaj forgatag.

Hegyháti ról, akik nem ismerték, a neve után talán azt gondolták, hogy Beniczkyné valamelyik regényéből szökött meg, de akik látták őt, azok szomoruan, reménytelenül bólogattak. Gyakran ingereltük őt, hogy a pupját miért nem adia ki hónaposszobának, vagy miért nem alkalmazza szennyesláda gyanánt; pergamensárga arcán tüzvörös pattanások domblánca huzódott a fülétől a bajusza tövéig, amit a nikotinmocsok tömörré ragasztott. Egyetlen nadrágja régi kályhacsőhöz volt hasonló, nagy körmei alá harmadkori rétegek rakódtak.

Hegyháti volt a sziget orvosa, mert azt a házat ott szigetnek képzeltük a kőoceán közepette. De a sziget orvosának csak egyetlen gyógyszere volt, azt javallta lábtörésre is: kakukfüből és fodormentából vegyesen főzött teát, de csak hidegen, minél hidegebben.

— Az elkészitéstől függ minden: élet vagy halál, egészség vagy örökös romlás. Ismertem egy embert még otthon Szilason, aki — hiába intettem őt — melegen itta és elpusztult tőle, én hidegen iszom és az asztma nem bir velem már huszonöt éve . . . Veszünk egy edényke — legjobb, ha ez az edényke kékszinü, de hogy miért, azt nem mondom meg, az az én titkom, amit elviszek magammal a másvilágra —, az edények belsejét bedörzsöljük jó kiadósan a ménta száraz levelével, hogy a dekoktum majd izes és zamatos legyen, azután háromnegyed részig teleöntjük vizzel. No, lehet a viz egy gondolattal kevesebb is, de csak éppen egy gondolattal. Ez már azután attól függ, hogy kinek milyenek a belső zsigerei. A vizbe azután beleszórjuk a teát, — de akkor, amikor a viz még hideg, ez rendkivül fontos —, azután kezdetét veszi a forralás. Legjobb a spirituszláng és legjobb, ha az ember a spirituszt a Rottmann-ral veszi, ezt már kipróbáltam. Amikor a viz mozogni kezd — még nem forr, csak éppen megmozdul —, beleszórunk egy csipetnyi, de csak éppen egy élő csipetnyi porrátört fahéjat, ami a nyakhártyákra hat jótékonyan, azután megvárjuk, amig a viz felforr és forrni hagyjuk pontosan harminckét másodpercig. Akinek nincs zsebórája, az legjobban teszi, ha elmond egy Miatyánkot. Ekkor a spirituszlámpára rátesszük a kis kupakot — a forralás befejeződött. És most jön a legfontosabb. A teát elkezdiük hüteni. Nyáron ugy, hogy az edényt hideg vizbe állitjuk, télen pedig egyszerüen kitesszük az udvarra. Legcélszerübb arra a kis padkára tenni, amelyiket én szerkesztettem az eresz alá, mert ott az utcakölykek nem tudnak a keritésen keresztül beleköpni, amint ez tavaly a hatos számu lakóval, a Rehákkal megtörtént...

*

December kilencedikén dühödten tombolt a szél; a kopasz olajfák siránkozva verték össze tar fejüket.

Mindnyájan otthon voltunk, mert a korai alkonyat csak akkor ereszkedett alá és a mi ruhadarabjaink csak lámpafényre vltak szabva.

Egyszer valami csodálatos dolog történt; az utcai ajtó felnyilt és a levélhordó lépett be rajta.

Az udvar közepén megállt, tétován körülnézett, majd ajtóról-ajtóra kezdett járni, amig végül rátalált Hegyhátira. Átadta neki a levelet, azután sietve elment. Örökre.

Hegyháti akkor bezárkózott a szobájába és senkivel sem közölt semmit a rendkivüli eseményről, pedig a vénebbek vártak és figyeltek.

A közeli plébániatemplom órája hatot ütött, amikor elmentem hazulról és ismét hatot ütött, amikor hazamentem, de akkor már reggeli hatot.

Az utcai ajtó még zárva volt, de mi már tudtuk, hogy balkezünknek egy ügyes, kigyószerü kanvarulatára kinyilik.

Csend, halálos csend ült az udvar felett; a keleti égbolt csak akkor kezdett sápadozni, itt alant még inkább csak a hó világitott, vastagon, dusan bevonva a földet és a házak oromzatát. Az ajtók még gondosan zárva voltak, az élőhalottak tündéri kastélyokat épitgettek álmukban. Azt hiszem, hogy ezek a büvös épitmények, amint reggelente összeomlottak, ezek zuztak össze bennünket. De amint én sorom előtt elmentem, láttam, hogy Hegyháti ajtaja előtt valami nagy sötét tömeg fekszik a hóban.

Odasiettem. Maga Hegyháti volt.

Hanyatt feküdt, a két karja szét volt tárva. A teásbrik ott feküdt mellette, a büvös erejü folyadék, amint hanyattesett, végigcsurgott az arcán és ráfagyott pergamenszerü bőrére és lilaszinü ajkára. Bizonyára az asztma rohanta meg orozva és most nem segitett a csodaszer sem. Pedig hidegen használta, de milyen hidegen.

És ott hevert mellette a levél is. Női irás volt, még pedig finom uri irás. Bevallom, hogy ezt a levelet zsebretettem és bevittem magammal a szobámba. De nem olvastam el, gondoltam: majd estére, valami kiskocsmában, lámpafénynél.

De nem olvastam el este sem.

És nem olvastam el másnap sem, pedig ma is, husz év óta, itt hever a fiókomban. Nem is fogom elolvasni soha. Nem én. Minek?

KISEBBSÉGI ÉLET

●■●

A csehszlovák ellenzéki pártok — köztük a kisebbségiek is — erős rohamot intéztek Benesék ellen. Az oppozició a kisebbségi kérdésben lángolt föl a legszenvedélyesebben, amely különösen érzékeny pontja a prágai kormánynak. A parlament költségvetési vitája során egymásután szólaltak fel a magyar Körmendy-Ékes, a német Jung és Krepetz, a szlovák Buday, a kommunista Bubnik és a rutén vezér: Kurtyák, akik valamennyien nemzetiségi elnyomásról, soviniszta iskolapolitikáról, sérelmekről és jogtalanságokról panaszkodtak. A kormány a tervszerü ellenzéki felvonulás ellen Medvecky, hires, jó agrárpárti szónokot küldte harcba, aki a parlament legutóbbi ülésén sommásan válaszolt az elhangzott, kissé kellemetlen felszólalásokra. Azzal kezdte, hogy a köztársaságban nemzetiségi elnyomás nincs; aki erről lamentál, az — államellenes. Körmendy-Ékes, Jung, meg a többiek — persze Kurtyákról nem is szólva — csak frázisokat mondtak, de egyetlen adattal sem rukkoltak elő, mert pozitiv sérelme nem is lehet a kisebbségeknek. »Kitünik ez — folytatta beszédét Medvecky — főleg akkor, ha összehasonlitjuk a kisebbségi nemzetek helyzetét a köztársaságban azokkal az állapotokkal, amelyben a szlovákok Magyarországon, a csehek pedig Ausztriában voltak«. Az összehasonlitás nagyon érdekelte volna a parlamentet, de *Medvecky* hirtelen átvágott az autonómia kérdésére és kijelentette, hogy autonómiára sem a németeknek, sem a szlovákoknak, sem a ruszinoknak nincs szükségük, sőt — ha éppen tudni akarják — csak káros lenne rájuk nézve, mert az önkormányzat »államalkotó népből kisebbségi nemzetekké degradálná őket«. Csehszlovákiában államalkotónak lenni pedig mégis csak jobb, mint kisebbségnek... Ezt az utolsó mondatot már nem Medvecky mondta. Ezt mi mondjuk. Meg a csehszlovák ellenzék.

*

Majláth gróf erdélyi katholikus püspök is hozzászólt a romániai Magyar Párt intézőbizottságának legutóbbi határozatához. Az ősz főpap az elnökkérdésről igy nyilatkozott: »Az intézőbizottság elhatározta, hogy a hivatalos kommünikén kivül semmit sem bocsát a nyilvánosság rendelkezésére. Azt hiszem, nem sértem meg a köteles diszkréciót, amikor kijelentem, hogy a mai nehéz időkben minden egyéni érvényesülési vágyat, önző célokat alá kell vetni a közérdeknek és nem szabad önzésből gátat vetni olyan munkának, amelynek elvégzése a lét vagy nemlét kérdését érinti. Mindenkinek dolgozni kell, szakadatlanul, komoly munkával, de mindenkinek azon a helyen, amelyre a közbecsülés állitja. Senkinek nincs joga a mostani sulyos időkben a munka eredményét az egység megbontásával vagy előretülekedéssel veszélyeztetni«

*

Brassóban most tartották meg az állomásfőnökök szakvizsgáját. Eredmény: 18 állomásfőnök közül tizenöt vizsgázó elbukott, köztük fele magyar. Megfelelt a paritás kedvéért egy magyar, egy erdélyi román és egy regátbeli állomásfőnök. Az elbukottak a jövő esztendőben pótvizsgát tesznek.

Szegény szedő!!!

*

Maggar csendőr, Baum István, akit a csehszlovák belügyminiszter elbocsájtott, az ungvári erdőben felakasztotta magát. A szerencsétlen embert — mint az ottani magyar lapok irják — az illetőségi hajsza keseritett a halálnak. Husz évig szolgált mint csendőr Ruszinszkóban és Szlovenszkóban. Ungváron lakott, örökölt háza volt a ruszin fővárosban, ahol 1904 óta állandóan fizette kis adóját. Nyugdiját — miután elbocsájtották — ennek ellenére tavaly beszüntették, mert kisütötték, hogy nem csehszlovák állampolgár. Baum erre kérvényt kérvény után menesztett, hol Prágába a belügyminiszterhez, hol az ungvári városi tanácshoz, de sehogysem tudta megszerezni az illetőségi bizonyitványát. Hónapokig várt, éhezett, de most már elég volt neki: szép csöndesen átballagott abba az országba, ahol nincs nyugdij, nincs hivatal és ahol — a szegény embernek nem kell illetőségi passzus sem...

UJ HORVÁT PÁRT ALAKULT

A horvát köztársasági parasztpárt kijelölte a listavezetőket

Zagrebből jelentik: A zagrebi lapok szombaton *uj horvát párt alakitását jelentik be.* Az uj pártban *a Zajednica jobboldali elemei és a Radics-párt elégedetlen tagjai vesznek részt.* Az alakulás kezdeményezői Lovrekovics Ninko horvát parasztpárti képviselő, a Radics-párt egyik megalapitója, akit nemrég zártak ki a pártból, továbbá dr. *Surmin* volt miniszter, a Zajednica jobboldali frakciójának vezére.

Lovrekovics az Obzorban hosszabb nyilatkozatot tesz közzé, amelyben kijelenti, hogy annak ellenére, hogy kilépett, illetve kizárták a Radics-pártból, továbbra is hü marad azokhoz az elvekhez, amelyek a horvát köztársasági parasztpárt megalakulásakor vezették, amikor még a pártot horvát paraszt néppártnak nevezték. Közli továbbá, hogy a pártból való kilépéseinek okait nyilt levélben fogja nyilvánosságra hozni.

A Radics-párt szombaton döntött a horvátországi listavezetők személyére nézve. A határozat szerint a következők lesznek a horvát köztársasági parasztpárt listavezetői: a bjelovár—kruzsevci-i kerületben Stuparics Mijo, a varasdini kerületben Uroics Stevan, a pozsegai kerületben Kovacsevics Karlo, a Modrus—Fiume-kerületben Dobrinics Jovan, a likai kerületben Nosen Marko, Zagreb-megyében Valetics Gyuro, a Szerémségben Radics István, Zagreb városában pedig dr. Lorkovics, vagy pedig Trumbics Ante, akik mindketten a Zajednica tagjai és a Radics-párttal szoros nexusban vannak.

Görögországban katonai puccsot terveztek

Letartóztatták az összeesküvőket

Athénből jelentik: A fővárosban uj *katonai puccs* készült, amelyet azonban a kormány csirájában elfojtott. *Két tábornokot és sok tisztet letartóztattak.* Pangalosz tábornok ellen merényletet kiséreltek meg, mikor automobilon hazafelé tartott. A merénylet meghiusult.

Michalokopulosz miniszterelnök ugy nyilatkozott, hogy nem látja veszedelmesnek a helyzetet és nem hiszi, hogy a katonatiszti mozgalom szélesebbkörü volna. A miniszterelnök közölte az ujságirókkal, hogy a felfedezett *puccsmozgalom teljesen meghiusult.* A kormány el van tökélve, hogy a legszigorubban fog fellépni a bujtogatók ellen, ámbár a mozgalom ezuttal olyan jelentéktelen volt, hogy sem a köztársasági államformát, sem a kormány fenmaradását, sem a közrendet nem veszélyeztette.

Az athéni lapok hirt adnak körülbelül harminc főnyi tiszticsoportnak a belügyminiszter ellen tervezett összeesküvéséről. *A katonatisztek gépkocsikkal körül akarták zárni a parlamentet,* hogy az éjszakai ülésre igyekvő képviselőket feltartóztassák és velük feltételeiket elfogadtassák azzal a fenyegetéssel, hogy vonakodásuk esetén a katonatisztek kikiáltják a diktaturát. Az összeesküvés tervét azonban elárulták és a miniszterelnök a kamara mai ülésén bejelentette, hogy a *kormány letartóztatta az összeesküvőket, köztük egyik vezetőállásban levő tábornokot.*

A görögországi mozgalmakkal van összefüggésben az a merénylet, amely péntek este a párisi görög konzulátuson történt. *Verikaisz,* Venizelosz vagyonának kezelője, *revolveréből négyszer rálőtt Papalexikoszra, a görög követség tengerészeti attaséjára.* Papalexikosz sulyosan megsebesült, ugyhogy sürgősen kórházba kellett szállitani. A merénylő kijelentette, hogy nem mondhat semmit tettének okáról.

A magyar párt és a bunyevác párt

még nem tárgyaltak választási együttmüködésről

Mit ir a magyar párt egyik elnöke — Raics Balázs nyilatkozata

Egy szaboticai magyar lap szombat déli számában a magyar párt egyik elnöke vezércikket irt »*Közös vagy önálló lista?*« cimmel, amelyben többek közt a következőket irja:

»Itt az ideje, hogy azt az érzelmi kapcsolatot, amely a bunyevác és a magyar nép lelkivilágát évszázadokon át uralta, megerősitsük és visszaállitsuk, mert hiszen *egy az Istenünk, egy a kulturánk, egy az erkölcsünk, egy a szülőföldünk, érzéseink és gondolkozásunk, itt hát az ideje hogy ujra találkozzunk, igaz szivvel, becsületes, tiszta szándékkal kezet szoritsunk és mindent megtegyünk az őszinte megbékülés és megértés érdekében.* Ezek a motivumok a hivatalos párt politikai irányitóit bizonyára nehéz elhatározás elé állitják, hiszem és remélem azonban, hogy a vezetőség ezt az eshetőséget még nem tolta el magától. Meggyőződésem szerint a további viadal és küzdelem sokkal könnyebb lesz, ha azokért a jogokért, amelyek az alkotmány és törvények szerint minden állampolgárt megillet, *együtt küzdünk bunyevác testvéreinkkel*«.

A cikk élénk feltünést keltett a szuboticai szláv pártok körében. A *Bácsmegyei Napló* munkatársa kérdést intézett *Raics* Balázs bunyevác képviselőhöz a cikk alapján arra vonatkozólag, hogy folytak-e már tárgyalások a magyar párt és a bunyevác-sokác-párt között az esetleges választási együttmüködésről és mi a véleményük a bunyevácoknak a magyar párttal való közös választási listáról. *Raics* Balázs képviselő kérdéseinkre a következőképpen nyilatkozott:

— Azt nagyon jól tudjuk, hogy *a magyarság nélkül a Vajdaságban nem boldogulhatunk,* éppugy, mint ahogy a németekre is szükségünk van. *Hangsulyozni kivánom azonban, hogy különbséget kell tenni a magyarság és a magyar párt, valamint a németség és a német párt között.* Ha a *magyarságról* és a *németségről* beszélünk, akkor megállapithatjuk, hogy *a mi érdekeink és követeléseink a Vajdaságban nagyrészt közösek,* amennyiben azok a polgári szabadságra, a vagyon sértetlenségére, a teljes jogegyenlőségre és a polgári szabadságjogokra vonatkoznak. Igy tehát *egész természetes volna a magyarsággal és a németekkel való együttmüködésünk.*

— Ami magukat a pártokat illeti, nem tudok arról, hogy a választási együttmüködésre vonatkozólag a bunyevác-sokác-párt és a magyar párt között folytak volna tárgyalások. Mi *minden párttal együttérzünk, amely az állameszme keretein belül akar müködni, olyan irányban, mint mi, olyan program alapján, mint mi, nem zárkózunk el semmiféle racionális együttmüködés elől.*

Kijelentette még *Raics* Balázs képviselő, hogy *a bunyevác-sokác-párt csak a többi pártokkal való tárgyalások befejezése után fog dönteni abban a kérdésben, hogy önálló vagy közös listával lép-e fel.* A párt egyelőre állia a megegyezést a Radics-párttal is.

A nemzetközi döntőbiróságok megkezdik müködésüket

Kinevezték a magyar-román vegyes biróság uj elnökét

Budapestről jelentik: A békeszerződés értelmében eldöntésre kerülő pöröket egyrészt Magyarország, másrészt Jugoszlávia, Csehszlovákia és Románia közt, mint ismeretes, vegyes döntőbiróságnak kell letárgyalniok. A döntőbiróságok Zürichben a napokban már összeültek és nemsokára megkezdik érdemleges müködésüket.

A magyar-román döntőbiróság funkcionáriusai még egy ügyben sem határoztak, mivel a biróság elnökét felváltották. Ez a döntőbiróság is azonban rövidesen megkezdi müködését, mert a Népszövetség illetékes fóruma a vegyes biróság uj elnökét már kinevezte *Cederkram* volt svéd királyi követ személyében.

A jugoszláv-magyar döntőbiróság a magyar-román döntőbirósággal egyidőben lép funkcióba.

Uj szövetség készül

az SHS. királyság és Görögország között

Venizelosz lesz a beogradi görög követ?

Athénből jelentik: Az SHS királyság athéni követe és a görög külügyminisztérium között tárgyalások kezdődtek az uj szövetségi szerződés megkötése céljából. A tárgyaló felek az athéni lapok értesülése szerint egyetértenek abban, hogy *az uj szerződésnek defenziv jellegü szövetségre kell irányulnia* és a tárgyalásokat ebben az értelemben folytatják tovább.

Az athéni lapok arról is hirt adnak, hogy Görögország beogradi képviseletében legközelebb változás áll be. Hir szerint *Venizelosz* volt miniszterelnöknek felajánlották a beogradi követ állását és Venizelosz hajlandó azt elvállalni.

Beogradi jelentés szerint *Camadosz* görög követ látogatást tett *Nincsics* külügyminiszternél, akivel eszmecserét folytatott az uj védszövetségi szerződés megkötésére vonatkozólag. A görög követ ezalkalommal kijelentette, hogy Görögország nem kötött külön szerződést Bulgáriával az SHS királyság rovására, hanem csupán a bolgár kisebbség védelmére vonatkozóan a Népszövetség előtt vállalt kötelezettségét teljesitette. A görög területen élő szerb kisebbségre vonatkozóan Camadosz kijelentette, hogy semmiféle kedvezményt sem követeltek a görög kormánytól.

Egyidejüleg szóbakerült a minimális vámtarifa kérdése is. A görög kormány hajlandó a jugoszláv árukra minimális tarifát alkalmazni, ha ugyanilyen engedményeket kap. Ezek az engedmények csak bevezetőül szolgálnának a két ország között létesitendő kereskedelmi szerződés számára.

CIRKUSZ

—

Bekonferálom a Tamást

— Reklám egy verseskönyvnek —

Az idei karácsony különösen szenzációsnak igérkezik, mert akkor jelenik meg a könyvpiacon Tamás Istvánnak, a fiatal költőnek, első verseskönyve. Amikor Tamást mint költőt fiatalnak nevezzük, ez szószerint értendő és kizárólag a költő korára vonatkozik, nem pedig verseire, vagyis pusztán időmeghatározás és nem mübirálat. A költő ugyanis — talán nem haragszik meg érte, ha elárulom — megdöbbentően kiskoru, bár már megvolt a barmicvója, azonban e sorok irója egyéb elfoglaltsága miatt nem vehetett azon részt, mert éppen akkor irta jelen cikkét, amelyet okvetlenül be akart szoritani a mai lapba. Az olvasó, akit a verskötet előszava röviden és bizalmasan »*Ó, undok olvasó*«-nak fog szólitani, mert a Tamás egy modern s ezért kötelességének tartja teljes száznyolcvan fokkal invertálni a konvencionális jelzőket, szóval a nyájától hatalmi szóval megfosztott olvasó alkalmasint azt mondja most, hogy rendicsek, ő elolvassa Tamás István lirai költő alanyi költészetét, mert egy olyan és müpártolja az irodalmat, de sőt a költészetet is, azonban hogy jön ő ahhoz, hogy orrára kössék a szóbanforgó poétikai termékek szerzőjének legprivátabb magánéletét? Amikor a nyájas előfizető ezt mondja, nem is tudja, hogy néhai Beőthy Zsolt álláspontjára helyezkedik, aki mindenkor gondosan elválasztotta a költőt az embertől. Én azonban a szintén néhai Taine Hyppolite felfogását vallom, aki nem ismervén még Beőthy Zsolt nézetét, azt tartotta, hogy a költő müveit csak életéből lehet igazán megismerni. Ezért szükségesnek vélem az alábbiakban röviden, hogy ugy mondjam, dióhéjban közzétenni a »Fekete majális« szerzőjének curriculum vitae-jét:

Miután megszületett, ötödikes gimnazista korában bucsut mondott tanulmányainak és a pótvizsga elől Jugoszláviába emigrált. Itt megevett fogadásból huszonkét krémest, amibe csaknem belehalt. A felbujtó ellen előre megfontolt szándékkal elkövetett magzatelhajtás miatt megindult az eljárás. Felgyógyulása után szép- és hirlapirodalmi pályára lépett és széles körökben feltünést keltett ezidőben, hogy majdnem viszonyt kezdett egy molett suboticai uriasszonnyal. A nő nevét — a költőtől eltérően — nem közölhetjük a nyilvánossággal. Élete legkiemelkedőbb eseménye, hogy tavaly nyáron lakótársam lett, ami abban nyilvánult meg, hogy az éjjeli szekrényemre kikészitett kompótból esténkint kilopta a szilvákat és csak a magokat tette vissza, hadd maradjon nekem is valami. Közös háztartásunk óta nyitott könyv előttem az élete. Erről jut eszembe, egyszer egy nyitott könyvet találtam az asztalon, amelybe Tamás belejegyezte szórakozott költőhöz illő gondossággal napi programmját: »11-kor előleget kérni, ebéd után mosónéhoz, d. u. 5-kor nőnek megmondani, hogy szeretem«. Azóta sikerült ágytól elválnunk, de asztaltól még nem, ami lehetővé tette számomra tegnap a vendéglőben, hogy miközben halszálkával volt zsufolva a szája és igy nem tudott védekezni, feladjam neki ezt a rébuszt:

— Mi különbség van a félbemaradt sentai nagytemplom és a »*Fekete Majális*« között?

— Nem tudom, — nyögte élete reszkirozásával.

Könyörtelenül felvilágositottam:

— *Egyiknek sincs teteje.*

A vicc azonban rosszul sült el, mert Tamás nyomban elővett egy cimlap-rajzot zsebéből:

— Itt a teteje, — mondta — most küldte a maga sógora Bécsből.

Magasabb családi szempontokból kénytelen voltam megdicsérni a fedőlapot, mire a költő felolvasta büntetésből két legujabb szabadversét, amelyeket másfél perc alatt gyorsköltött, igy dokumentálva azt, hogy ezek az uj poéták mennyi munkát megspórolnak maguknak azzal, hogy nem irnak rimeket a verseikbe. Egyben becsületszavamat vette, hogy én fogok majd kritikát irni a kötetről, ha megjelenik.

— De csak ugy, — kötötte ki — ha legalább annyit megigér, hogy fölvágja.

— Azt nem, — feleltem — hanem annyit megigérek, hogy *levágom.*

És ebben maradtunk.

dió.

Az angol kormány elutasitja a Macdonald által kötött orosz szerződést

Igéretének megszegésével vádolják az orosz kormányt

Londonból jelentik: Austen *Chamberlain* külügyminiszter Rakovszkihoz, Szovjetoroszország képviselőjéhez a következő jegyzéket intézte:

Őfelsége kormánya vizsgálat alá vette azt a szerződést, melyet az előző kormány a szovjet-köztársaságok szövetségével kötött és ez év augusztus 8-án aláirt. Van szerencsém tudomására hozni, hogy kellő megfontolás után őfelsége kormánya *lehetetlennek találja, hogy a szóban forgó szerződést a parlament elé terjessze vagy hogy a király elé juttassa ratifikálás végett.*

Chamberlain még egy jegyzéket intézett Rakovszkihoz, még pedig a Zinovjev-féle levéllel foglalkozó október 25-iki orosz jegyzék tárgyában. A külügyminiszter kijelenti, hogy *nem fogadhatja el azt az állitást. mintha a Zinovjev-féle levél hamisitvány volna.* Ez a kérdés különben is csak részletkérdés, mert *őfelsége kormánya nemcsak e levél, hanem a forradalmi propaganda egész rendszere ellen tiltakozik.* Zinovjev kiáltványai, amelyeket szikratáviró utján az egész világon szétszórtak, önmagukban véve elégséges bizonyitékot nyujtanak arra, hogy *ez a propaganda fennáll és azt a szovjet-kormány állandóan támogatja.* Ofelsége kormányának felfogása szerint ez a propaganda *ellentétben áll azokkal az ünnepélyes igéretekkel, melyeket az orosz kormány tett. A szovjet-kormány helyesen cselekednék, ha gondosan megvizsgálná igérete megszegésének következményeit.*

Chamberlain külügyminiszter egyuttal levelet is intézett Rakovszkyhoz az október 27-iki második orosz jegyzék ügyében, amelyben a szovjet-kormány a Zinovjev-féle levél közlésében érdekelt hivatalos és magánszemélyek megbüntetését kérte. Chamberlain válasza ebben a kérdésben is elutasitó.

Katasztrófális hóviharok Romániában és Olaszországban

Elakadtak Romániában a vonatok

A szokatlan hideg, amely nálunk is érezhető, a szomszédos államokban nagy pusztitásokat visz végbe. Mint Milanóból jelentik, Olaszország északi részében a zérus alá süllyedt a hőmérő higanya és az olasz hegyvidékekkel a hóviharok miatt megszakadt az összeköttetés. Számos telefon- és táviróvonal felmondotta a szolgálatot. Temesvári jelentés szerint Romániában és Erdélynek a román határ menti részein tombol a hóvihar. Emiatt ott már a mult hét vége óta a legnagyobb erőfeszitéssel tudják a közlekedést fentartani. Pénteken azután Bukarest környékén válságosra fordult a helyzet. A román fővárosban a hófuvás annyira belepte az uccákat, hogy a villamos közlekedés is megakadt. Reggel óta a vonatok is csak részint birják elhagyni a bukaresti pályaudvarokat.

Bulgária méteres hó alatt áll. Több helyen megszakadt a vasuti forgalom. A hó még egyre szakad.

„A demokrácia nélküli politika katasztrófára vezet“

Thomas Mann a demokráciáról és az ifjuság feladatairól

Berlinből jelentik: Thomas *Mann,* a kitünő német iró, hosszu ideig a *konzervativok* és *monarchisták* irodalmi képviselője volt. A német nacionalizmus kinövései és azok a szomoru eredmények, amelyek a horogkeresztes mozgalom kilengéseivel jártak, Thomas Mannt álláspontjának megváltoztatására birták. Körülbelül két évvel ezelőtt egyik nagy feltünést keltő előadásában nyiltan a német köztársaság mellett emelt szót, most pedig az egyik berlini lapban a német demokrácia kiépitésének szükségességét hangoztatta.

— A német polgárság — mondotta Thomas Mann — még mindig bizalmatlanul áll szemben a demokrácia gondolatával, amelytől a sajátos német világnézet egységét és szellemi alapjait félti. De ez a félelem téves és megokolatlan; a demokrácia nem nyugati filozófia, a demokrácia nagyon jól egybehangolható a tiszta nemzeti érzéssel és akik még ma is a demokrácia ellen harcolnak, ne felejtsék el, hogy a demokrácia nélküli politika feltétlenül katasztrófához vezet. Sajnos, nagyon jól tudjuk, hogy vannak elemek, amelyeknek számára a katasztrófa kivánatosnak látszik. De a német polgár nem kivánhatja a katasztrófát s igy a demokrácia kényszeritő parancs mindnyájunk számára. És mert a demokrácia utja az egyetlen lehetséges ut Németország számára, bennefoglaltatik a német nemzeti becsület is. Mélyen elszomoritó, hogy a német ifjuság éppen az ellenkező és a haza sorsára veszélyes uton halad. Ennek az ifjuságnak fülébe kell kiáltanunk: megforditott történelmi párhuzamokkal játsztok! Ismételni akarjátok az 1806-os éveket, a titkos fegyverkezést s mindazt a romantikát, amely ezzel jár. De ne feledjétek el, hogy a történelem sohasem ismétlődik s munkátokkal csak a külső, ellenséges nacionalizmust szolgáljátok. Minden nacionalista választó ma Poincaré javára választ és nincs veszélyesebb ellensége a német politikának, mint ez a nemzetközi nacionalizmus. Veszélyesebb ez az internacionálé az annyiszor idézett szociáldemokrata internacionálénál, mert az első, a nacionalista internacionálé mindig megujuló, soha véget nem érő világháboru idéző s ami ezzel egy, a népek teljes pusztulását. Ne felejtse el a német ifjuság, hogy a nacionalizmustól való elfordulás s a német demokrácia az egyetlen eszköz, amely Németországot ujból naggyá és virágzóvá teheti.

Katolikus templomot épitenek Palicson

A városi tanács nem engedi át a földmivesiskolát egyházi szertartások céljára

Palics egyre szaporodó lakosságára való tekintettel a római katholikus egyházi hatóságok elhatározták, hogy Palics állandó lakossága részére templomot épitsen a fürdőtelepen. Van ugyan egy kis kápolna Palicson, amelynek befogadóképessége azonban rendkivül kicsiny és igy misék tartására nem alkalmas. Az uj templom felépüléséhez évek szükségesek és ezért addig is, amig a templomot felépitik, olyan megoldást kerestek az egyházi hatóságok, ami mellett az istentiszteleteket rendszeresen megtarthassák.

A palicsi hitközség néhány nappal ezelőtt azzal a kéréssel fordult a városi tanácshoz, hogy a földmivesiskola épületét két-három évre, amig a templom felépül, istentiszteletek céljaira használhassa. A városi tanács legutóbbi ülésén foglalkozott a palicsi hitközség kérésével, amelyet azzal az indokolással utasitott el, hogy a földmivesiskola épületében nincs erre a célra alkalmas terem és az épület esetleges átalakitása nehézségekbe ütközne.

A hitközség most más megoldást keres, hogy az uj templom felépüléséig is megtarthassák az istentiszteleteket.

Huszmillió dinár

amerikai ajándék egészségügyi célokra

A Rockefeller-alap adománya a beográdi egészségügyi-minisztériumnak

Beogradból jelentik: Az amerikai Rockefeller-alapitvány igazgatósága — mint annak idején már közöltük — két évvel ezelőtt értesitette a beogradi egészségügyi minisztériumot, hogy az alapitvány támogatásban fogja részesiteni a jugoszláviai egészségügyi intézményeket a fertőző betegségek leküzdése végett. A mult évben *Kasel,* a newyorki Rockefeller-intézet vezérigazgatója és *Gan* professzor, a párisi fiók igazgatója Beogradban tárgyaltak is illetékes körökkel erről a kérdésről és hosszabb tanulmányutat tettek az ország különböző részeiben, különösen Délszerbiában. *Gan* tanár ez év tavaszán ismét Beogradba jött, ahol *Stampar* inspektorral, az egészségügyi minisztérium hygiéniai osztályának főnökével tárgyalt és ismételten megigérte a Rockefeller-alapitvány támogatását.

Stampar inspektor a tárgyalások eredményeképpen pénteken távirati értesitést kapott Newyorkból a Rockefeller-alapitvány vezetőségétől, hogy *az egészségügyi minisztérium számára husz millió dinárt utaltak át a fertőző betegség elleni küzdelem céljára.*

Az adomány összegéből — mint értesülünk — a kormány kilenc millió dinárt egy olyan intézet felállitására fog forditani, ahol az orvosok a fertőző betegségek elleni küzdelem tekintetében speciális kiképzést nyernek. Az összegnek egy másik részét a most megnyiló beogradi központi hygiéniai intézet tökéletesitésére forditják, a fennmaradó pénzen pedig a délszerbiai egészségügyi intézmények felszerelését egészitik ki.

A belügyminiszter

jóváhagyta a városi tisztviselők fizetésrendezését

Megérkezett a rendelet a városokhoz

Dr. *Vlaskalin* Milorád inspektor, a belügyminisztérium B. B. B. osztályának megbizásából elküldte a vajdasági városokhoz a tisztviselők fizetésrendezésére vonatkozó rendeletet, amelyet a belügyminisztérium a *Vajdasági Városok Szövetsége* által előterjesztett iavaslat alapján adott ki.

A belügyminisztérium B. B. B. osztálya a leiratában *elrendeli*, hogy az összes vajdasági városok a legrövidebb időn belül a rendeletnek megfelelően módositsák szabályrendeleteiket. A minisztérium az előterjesztett tervezetet a következő *kivételekkel* hagyta jóvá:

Az *illetményeknél* a rendezett tanácsu városok tisztviselőit és alkalmazottjait a törvényhatósági jogu városokra megállapitott csoportoknál egy fokkal lejebb kell besorozni. Amennyiben a városoknál szerződésileg alkalmazott hivatalnokok volnának, ezek a szerződések a belügyminiszterhez jóváhagyás végett felterjesztendők. A hadiévek kettős beszámitására vonatkozó iavaslatot a miniszter törölte. A képesités megszerzése alól való felmentést ezentul csak a belügyminiszter adhatja meg.

A *nyugdijilletményeknél* a nyugdijazottaknak külföldön való tartózkodási engedélyét ezentul csak a belügyminiszter adja meg. Nyugdijügyekben ezentul a belügyminiszter a másodfoku *felebbezési* fórum, a melynek döntése ellen harmadfokon az államtanácshoz lehet felebbezni. *A hadiévek a nyugdij-igényekbe betudhatók*, de csak az 1918 december 1-éig tényleges hadiszolgálatban eltöltött évek érvényesithetők kétszeresen, ha a meglevő szabálvrendeletek másként nem intézkednek.

Személyi pótlék csak abban az esetben számitható be a nyugdijmegállapitásba, ha a személvi pótlék az uj államalakulás előtti időből származik.

A városok a szabálvrendeletek megfelelő módositásait mielőbb egybehivandó rendkivüli közgyülésen fogja tárgyalni.

Hivatalos kommüniké

Pernár képviselő letartóztatásáról

A belügyminisztárium törvényesnek mondja a zagrebi rendőrség eljárását

Beográdból jelentik: Szombaton este dr. *Pernar* Radics-párti képviselő letartóztatásával kapcsolatban a belügyminisztérium ujonnan szervezett sajtóosztálya kommünikét adott ki, amelyben a minisztérium indokolja a zagrebi rendőrség eljárását.

A kommüniké elmondja, hogy a Radics-párti képviselők az utolsó öt évben nem ismerték el a parlamentet és mandátumaikat nem igazoltatták, mégis a legteljesebb mértékben élvezték az immunitást. Ezt az eljárást találóan jellemezte Marinkovics Voja képviselő a márciusi választások után a képviselők igazolásáról folytatott vitában. Eddig egyetlen Radics-párti képviselő sem került bíróság elé, pedig számtalan esetben kiadta őket a nemzetgyülés. A kommüniké szerint vitán felül áll, hogy a parlament feloszlatásával a képviselők immunitása megszünt. Hivatkozik erre vonatkozóan a jogtudomány megállapitásaira, Jovanovics Szlobodán alkotmányjogi fejtegetéseire, valamint a francia és német parlamenti szokásokra. Hosszasan foglalkozik a kommüniké dr. *Pernar* személyével, mint aki a leghangosabban vett aktiv részt pártjának minden tüntetésében, igy az Aljagics sirjánál tartott tüntetésben, üzletek és akások lerombolásában és a Kovacsevics volt kommunista képviselő kiszabadulása után rendezett tüntetésben. Ez alkalommal Bogojevics rendőrtisztviselő le is tartóztatta Pernart, ami akkor is jogos lett volna, ha az immunitás érvényben van, mert a képviselőt tetten érték. A bíróság tiznapi elzárásra itélte a képviselőt becsületsértés miatt, mert a bíróság álláspontja szerint a parlament feloszlatásával megszünt a képviselői immunitás. Ugyanerre az álláspontra helyezkedett a zagrebi rendőrség is, amikor letartóztatta Pernart, mert többszöri megidézésre nem jelent meg a bíróság előtt. Épugy viselkedtek vele szemben a hatóságok, mint minden más polgárral szemben. Pernar letartóztatásakor is ellenszegült és fel akarta lázitani a tömeget, ez azonban nem sikerült. Mindezekből — fejezi be a kommüniké — világos, hogy a zagrebi rendőrség eljárása törvényes volt, mert a törvény előtt minden embernek egyformának kell lennie.

A jóvátételi bizottság interveniált a Károlyi-pörben

Kérdést intézett a magyar kormányhoz a békeszerződés 76. szakaszának hatályosságáról

A bécsi Arbeiterzeitung azt a hirt közölte, hogy *Barclay* budapesti angol ügyvivő utasitást kapott kormányától, tudassa a magyar kormánnyal, hogy az uj konzervativ kormány nem osztja a Károlyi-pörben Macdonald által táplált aggodalmakat és a *pörben teljesen érdektelen*. A bécsi lap szerint a Macdonald-kormány annakidején bizalmas uton értesitette gróf Bethlen Istvánt, hogy az angol kormány nézete szerint a gróf Károlyi Mihály ellen inditott pör nemcsak politikai, hanem jogi szempontból is képtelenség és hogy a békeszerződéssel homlokegyenest ellenkezik, hogy Károlyit olyan cselekedetért vagy mulasztásokért, amelyek a békeszerződés létrejötte előtti időbe esnek, utólag üldözik.

Mint Budapestről jelentik, a magyar kormány bizalmas uton kapta azt az információt, hogy jelenlegi *angol kormányt a Károlyi-pör egyáltalán nem érdekli.*

A Macdonald-kormány sem tett semmiféle lépést a Károlyi-ügyben. Macdonald maga, mint munkásvezér ugyan rokonszenvezett Károlyi Mihállyal, de ennek hivatalos formában nem adott kifejezést, ami az angol viszonyok mellett lehetetlen is lett volna.

A Károlyi-pörrel kapcsolatosan a külföld részéről eddig mindössze annyi történt, hogy néhány héttel ezelőtt *a jóvátételi bizottság kérdést intézett a magyar kormányhoz, hogy hogyan hozza összhangba a békeszerződés 76-ik szakaszát a Károlyi-pörrel.* Erre a magyar kormány azt a választ adta, hogy az ügy a bíróság kezében van és a magyar kormánynak nincs módjában, hogy a magyar független bíróságnak utasitásokat adjon a törvények alkalmazására és interpretálására.

Eskütt szerint Nagyatádi elásta a pártkassza cimén befolyt pénzek felét

A gyanakvó felektől ügyvédi dijlevelek formájában vették fel a panamapénzeket

Budapestről jelentik: Az Eskütt-pör szombati főtárgyalásán Gál Jenő védő előterjesztést tett arra vonatkozóan, hogy *a bíróság állapitsa meg Eskütt Lajos közhivatalnoki minőségét.* Szerinte Eskütt csak arrogálja magának a közhivatalnoki minőséget. Emiatt *Eskütt és védője hevesen tiltakoznak* Gál Jenő szavai ellen. Eskütt két kezével *megragadja az előtte álló asztalt, felugrik és neki akar rohanni Gál Jenőnek.*

Weisz Ödön dr., Eskütt védője indulatos hangon kijelenti, hogy *a tárgyaláson perrend-ellenesen folyik a tanuk kihallgatása.* Az ügyész replikája után a bíróság határozatot hozott, amelyben kimondta, hogy *Eskütt közhivatalnoki minőségének kérdésében egyelőre nem határoz*, mert ez az itéletre tartozik.

Az elnök ismerteti azt a vádpontot, amely szerint Landeszmann István 1921 májusában 100 marhakiviteli engedélyért 200.000 koronát fizetett Esküttnek, pár hét mulva ugyancsak 100 marhakiviteli engedélyért ugyancsak 200.000 koronát.

Eskütt elmondja, hogy közölték Landeszmannal, hogy *a pénz pártcélokra* kell. *A pénzt a listával együtt bevitte a miniszterhez.* A miniszter egyébként a kérvényekre rá sem irta addig a darabszámot, mig a pénzt le nem fizették.

Elnök: A miniszter ur ezt a pénzt hová továbbitotta?

Eskütt: Ennek egy része ma is megvan. Tudomásom szerint *pártkassza cimén kezelte a pénzt a miniszter. Amikor aztán kitört a botrány, Gaál Endre képviselő átadott 5000 koronát. A befolyt pénz másik felét hazavitte a miniszter és elásta. Amikor én kiszabadultam, felhozta ismét a pénzt, de az átázott és a felesége mikor vásárolni akart . . .*

Elnök: Ez már nem tartozik ide.

Eskütt: Gaal képviselő a Hungárla Bankban helyezte el a pénzt letartóztatásom után. *Ezért akartak engem elhallgattatni már három évvel ezelőtt tizmillióval, tavaly nyáron pedig 10.000 dollárt ajánlottak fel.* A miniszter ur kiszabadulásom után hallgatásom fejében és rehabilitációmat megigérve, *felajánlott nekem Amerikába szóló utlevelet és 10 milliót, 1923 nyarán már 100 millióról volt szó.* Eöri-Szabó Dezsővel óhajtom mindezt igazolni, hivatkozom Zeőke Antalra, Mengelére, akiket felkértek, könyörögtek nekik, hogy beszéljenek rá engem, mint jó barátjukat, hogy fogadjam el hallgatás fejében a 200 millió koronát. *Hivatkozom grói Bethlen István miniszterelnök urra és Nagy Emil volt igazságügyminiszter urra, akikkel tárgyalt Nagyatádi Szabó István és hogy a miniszterelnök megóvja Nagyatádit a botrányoktól, a miniszterelnök hajlandó is volt már a 200 millió koronát, amit az én rehabilitációm fejében felkináltak nekem, kifizetni,* de Nagy Emil igazságügyminiszter ur azt mondotta: Vigyázzatok, nem mehetek bele ebbe az ügybe . . .

Az elnök: Tanukkal hajlandó igazolni ezt? És válaszoljon arra is, hogy önnek semmi sem jutott a panamapénzekből?

Eskütt: Valótlant állitanék, ha azt mondanám, hogy semmi sem jutott.

Ezután *Landeszmann* István dr. vádlott kihallgatása következett. Elmondja, hogy dr. Reiter Ferenc közölte vele, hogy állatkiviteli engedélyek kapcsán közcélokra fognak gyüjteni. Később felvitte hozzá Bencze ügyvédet és közölte vele, hogy *a pénzt ügyvédi dijazás cimén fogják nyugtázni.* Bencze megkapta a pénzt, ők megkapták a kiviteli engedélyeket. *Esküttet nem ismerte és csak a rendőrségen látta.* Abban a tudatban volt, hogy a pénz közcélokra kell. Akkoriban gyüjtöttek a nyugatmagyarországi akcióra. Pártpolitikai célokra sohasem adott volna pénzt.

Akinek háromezer kérvényét elutasitották

Kutler Dezső földbirtokos elmondotta, figyelmeztették, hogy kiviteli engedélyeket csak pénzért lehet kapni. A figyelmeztetéssel azonban nem törődött, beadta kérvényét, de elutasitották. Aztán ugyszólván minden nap benyujtott egy ujabb kérvényt, összesen háromezret és mindig visszautasitotta a minisztérium.

Pesteiner Alajos miniszteri tanácsos, mint tanu elmondotta, hogy az állatkiviteli engedélyeket a miniszter mindig magának tartotta fenn. Nagyatádinak egy izben emlitette, hogy a kiviteli engedélyek körül visszaélések történnek, nagyon kellemetlenül érintette a hir, de *Esküttet mégsem távolitotta el.*

A bíróság a tárgyalást berekesztette és a legközelebbi tárgyalást hétfő reggelre tüzte ki.

Kétszázötvenöt uj választó van Suboticán

November 26-ikán lezárják a névjegyzékeket

Néhány nappal ezelőtt kezdődött meg Suboticán a választási névjegyzékek kiigazitása, amit az e célra kiküldött bizottság végez a városháza kis tanácstermében. A hatóságok most nem hivatalból igazitják ki a névjegyzékeket, hanem maguknak a polgároknak kell jelentkezniök, amennyiben még nincsenek felvéve és fel akarják magukat vétetni a választók közé. A bizottság naponként reggel nyolctól délig áll rendelkezésére a feleknek és ezidő alatt állandóan nagy a forgalom a bizottság hivatalában. Időnként megjelennek a hivatalban a különböző pártok kortesei is, akik tömegesen terjesztik elő felvételre pártjuk tagjait.

A bizottság minden esetben teljesiti a választói névjegyzékekből kimaradt állampolgárok kérését, ha az illetők a követelményeknek megfelelnek. A bizottság eddig *kétszázötvenöt uj választót* vett fel a névjegyzékbe.

A polgármesteri hivatal rendelete szerint csak november 26-áig, szerdáig lehet jelentkezni felvétel iránt. Szerdán tul senkit sem vesznek fel a névjegyzékekbe. A polgármesteri hivatal a névjegyzékeket ez után átadja a törvényszéknek hitelesités végett.

Mussolini a fascizmus hanyatlásáról

A közvélemény megnyerésére uj programot dolgozott ki

Rómából jelentik; A fassista nagytanács ülést tartott, amely egész reggeli két óráig elnyult. *Mussolini* miniszterelnök hosszabb beszédben vázolta az általános helyzetet. Megállapitotta, hogy a közvéleménynél a párt igen sokat veszitett szimpátiájából *azok miatt az erőszakosságok miatt, amelyek a minapi ünnepségek alatt történtek.* Meg van azonban győződve róla, hogy az olasz nép jóindulatát ismét vissza lehet nyerni. Ennek megnyerésére uj programot állit föl. A program tervezetét nyomban fel is olvasta.

A nagytanács a program egyes pontjain változtatást eszközölt ugyan, de a legfőbb irányelveket jóváhagyta.

E. SZECSI
PHILATELIA
bólyegkereskedés Subotica főpostánál
Legujabb arany Michel 1924—25. albumok minden nagyságban raktáron. Bélyeggyüjtőknek választékot megkeresésre küldök. — Megvételre keresek használt jugoszláv bélyegeket.

TINTA

A könyv költője

(Anatole France-ról)

Vannak nagy irók, kik nem szerették a könyveket. Legalább ezt állitották. Puszta szobát kivántak maguknak, gyalulatlan asztallal, azon csak papirt, tollat, tintatartót, hogy megirhassák tulajdon könyvüket. Ebben a magatartásukban az a vágy van elbujtatva, hogy a természet gyermekeinek tekintsék őket, kikre az a sok betü, melyet évezredek óta papirra vetettek, semmi hatással sincsen.

Mások, kik époly nagy irók voltak, s talán még egyénibbek, nem igy gondolkoztak. Ezt a felfogást, melyben csakugyan több a regényesség, mint az őszinteség, merő hetvenkedésnek tartották. Könyveket polcoltak fejük fölé, dolgozószobájuk mennyezetéig. Azt hirdették, hogy a müveltség nem ellensége az eredetiségnek s épp az irodalom ugynevezett cigányai kerülnek léptennyomon oly müvek hatása alá, melyeket csak félig ismernek. Az irodalmi eredetiség csak egy árnyalaton mulik, mely a belső szemléletből származik s ezt, ugy vélték, bátrabban kifejezhetik, ha birtokában vannak a közlés boszorkányfogásainak, az irás nagy mesterségének, melyet tanulni is kell.

Nem akarok itt itéletet mondani, melyik nézet helyes. Nyilván mind a kettő. Az elsőben sok tapasztalatlanság és dac van, a másodikban sok tapasztalat és alázat. Anatole *France*, kinek épp egyéni voltát szokás dicsérni, életével és munkásságával a második nézetet vallja. Nincs iró a világirodalomban, ki annyit tanult volna régiektől és ujaktól, saját kartársaitól is, *Rabelaistől, Voltairetől, Renantól, Leconte de Lisle*-től, mint ő. De nincs iró, aki anyagát annyira magába hasonitotta volna s oly világosan és egyszerüen, oly egységesen és egyénien fejezte volna ki, mint ő.

Csodálatos, hogy mennyire könyvek között élt. Könyvek között született, könyvkereskedő-apjának, *France*-apónak boltjában kapta első benyomásait s könyvek között halt meg, kastélyában, a Villa Saidben. Szemhatárát ugyszólván könyvek rakják ki. Ha számot vetett önmagával élete végén, bajosan tudhatta eldönteni, vajjon alkotó lángelméje minek köszönhet többet: a természetnek-e, mely körülvette, a csillagos égnek, az erdőknek, az asszonyoknak, vagy pedig a könyveknek, melyek az élet süritett kivonatát tartalmazzák s szintén a természethez tartoznak.

A könyv az ő titkos ihletője. Ez az első, amit megpillantott, mikor szétnézett az ismeretlen világban. Aztán követte őt egy életen át, haláláig. Milyen fontos neki, minden körülmények között. Mindenütt észreveszi, akár az odeoni boltivek alatt sétál bölcselkedve, akár szerelmeseit kiséri légyottra, egy bölcs és cinkos mosollyal. Még pedig nem ugy látja, ahogy a többi irók, kiknek a könyv csak könyv. Szakértő szemmel állapitja meg, hogy in-folio, in-octavo, in-quarto kiadás-e, papirja japáni vagy hollandi, füzött-e vagy kötött, szattyánbőre hogy van kidolgozva, ujonnan került-e ki a nyomdából s a friss nyomdafesték szagát árasztja-e vagy ódonbecses emlék s lapjait rég elhamvadt kezek szamárfülezték föl. Semmisem mellékes számára. Egy könyvtáros, egy gyüjtő, egy boltos nem vetheti latra pontosabban portékáját. Egész müvészetében van valami koraérett és koravén.

Alakjai, a főbbek, a fontosak, mind ilyenek. Hasonlitanak hozzá. Egy könyvtárlámpa vet rájuk világot, de élesebbet és meghittebbet, mint maga a nap. Ezek a század tépelődői, kiben pogányság és kereszténység, ösztön és erkölcs, gondolat és érzés viaskodik s nem kevésbé igazak és élettel teljesek azért, mert hátterük nem a mező, hanem egy könyvekből épitett fal. Bergeret tanár ur, ki kezében *Aeneis*-ét tartja s a jelen kérdéseiről cseveg, gunyosan és megbocsátóan, a bájos nyelvész, ki tobzódik a philológia édességében, de vállalja az igazság keserüségét is, a kedves álmodozó, ki leesik könyvtára magas létrájáról és aztán napokig sebesültként fekszik, nem nőtt-e — egészen szivünkhöz? Sariette, a félszeg, kopasz könyvtárnok, kitől a pártütő angyalok ellopják csodás, *Voltaire* sajátkezü jegyzeteivel kisért s Vendôme Fülöp bronz cimerével ékes *Lucretius*-át, melynek 139 lapján borsónagyságu lilatintás packa van, a d'Esparieu könyvtár cerberusa, 360.000 könyv korlátalan ura, ki lázasan katalogizál, ez a zsugori és szent bibliphil, ki egyetlen könyvért megfojtja az ócskakönyvest, nem megindító, élő ember-e? Aztán a többi mind, a könyvtár munkásai és polgárai, különcei és őrültjei, tudósai és élősdijei, a könyvkötő, ki elcineli műhelyébe kedves olvasmányainkat, a könyvkereskedés szolgája, ki horgas botján lógó zsákjában »több tudást visz, mint A. F. a fejében«, vagy a derék asztalos, ki a könyvállványokat méri ki a falon, nem élnek-e, nem lélekzenek-e, nem éreztetik-e a valóság varázsát s egy gyermekkori ábrándvilág költészetét?

Ebből hozta mindenét. Sokat bolyongott a »könyvek városában«, melynek vannak sugáutai, terei, de zsákuccái is, hol megakad és elcsügged a vándor. Élettapasztalata itt élesedett ki. Tudást kapott a könyvektől, de azt a tudást is, hogy mindent tudni nem lehet és nem is érdemes. Kétkedése, melyet minden erkölcsi kérdésre kiterjesztett, még határozottabbá vált, mikor látta, hogy száz okos embernek épp százféle véleménye van az igazságról s könyvtára egyik része ellentmond a másiknak. Minden viszonylagos. És ha néha kezébe ötlött egy-egy remekiró, ki a halhatatlanság és állandóság jóérzését lehelte s azt a tanulságot, hogy a mindégvitás gondolatot tuléli a szelence, melybe zárták, a tartalmat a forma, mely szavainkat átmenti leendő évszázadokba, mennyivel gyakrabban találkozhatott füzetekkel és nyomtatványokkal, melyek a mulandóság iszonyatával borzasztották el s arra tanitották, hogy az emberek rengeteg haszontalanságot összefirkálnak s irásaik előbb halnak meg, mint ők. Gyengédséggel, humorral szemlélte a könyvet. És nála senki jobban nem látta a hiuságát.

Az első beismerő vallomás a bombapörben

Drenka bevallotta, hogy a 101-es bizottság fenyegető leveleit ő másolta le — A vérbiróság elnökének kihallgatása

Budapestről jelentik: A biróság a szombati napon a bünügy harmadik csoportját, a *Rassay* Károly és *Miklós* Andor ellen megkisérelt bombamerényletek és a 101-es bizottság által küldött fenyegető levelek ügyét tárgyalta.

Márffy az elnök kérdésére kijelenti, hogy a Miklós Andornak és Rassay Károlynak küldött bombáról *semmit sem tud.*

Az elnök: És mi van a 101-es bizottság fenyegető leveleivel?

Márffy: Nem volt nekem arra szükségem, hogy Bethlen miniszterelnöknek levelet küldjek, amikor személyesen beszélhettem vele. A főkapitányságnak sem küldtem levelet, ismerem a nemzetgyülés elnökét is, azt sem kellett nekem irásban megfenyegetnem.

Felolvassák Márffynak a rendőrségen tett vallomását, amelyben tagadta, hogy része volt a merényletben és azt sem ismerte el, hogy *leveleket küldött Drenkának leszámolás végett. Marosinak,* aki szintén tagad, ugyancsak felolvassák a rendőrségi vallomását, amelyben *beismerte, hogy ő adta át a Rassay Károlynak szánt bombát a Hungária-szálloda előtt a 166-os hordárnak,* a Miklós Andornak szánt bombát pedig maga *Márffy küldte egy körszolgával.* A 101-es bizottság fenyegető leveleit Márffy diktálta Drenkának.

Az elnök (Marosihoz): Mit szól a vallomásához?

Marosi: A rendőrség kitanitott, az ujságokból tudta meg Schweinitzer rendőrkapitány.

Elnök: Ezt nehéz elhinni.

Marosi: Azt igérgették nekem a rendőrségen, hogy vidékről áthelyeztetnek Budapestre, előléptetnek.

Az elnök: Az egyik nap pénzt igértek magának, másnap megverték?

Marosi: Igen. Igy volt. Azt beismerem, hogy láttam a leveleket, de *Drenka* lakására nem én vittem el. Nem voltam soha Drenka lakásán...

A biróság ezután *Szász* Józsefet hallgatja ki, aki *tagadja, hogy része volt a bombák elküldésében.* Felolvassák a rendőrségen tett vallomását, amelyben részletesen elmondotta, hogy járt Márffy lakásán, ahol egyszer átadtak neki *egy csomagot, de nem tudta mi van benne.* A csomagot Drenkának adta át, aki, mint később hallotta, *Márffy lakására küldte el.*

Drenka beismerése

Drenka Béla áll most a biróság elé.

Az elnök: Tudja, miért van itt?

Drenka: A leveleket másoltam. Kiss hozta a leveleket a lakásomra.

Az elnök: Kitől?

Drenka: Állitólag Márffytól.

Az elnök: Hány levél volt?

Drenka: Három.

A jegyző ezután felolvassa a fenyegető leveleket.

Márffy megjegyzi, hogy Drenkával rossz viszonyban van.

Felolvassák ezután az elhalt Chriasti beismerő vallomását.

Márffy lép elő és nagy hangon a következőket mondja:

— *Amennyiben én ezeket az embereket felbujtottam, csak azokra a dolgokra bujtottam fel és tanitottam, amikre engem bujtatott fel és tanitott gróf Bethlen István...*

Az elnök: Rendre utasitom ezért a kifejezésért.

A 166-os hordárt szólitja tanuvallomásra az elnök. Elmondja, hogy adta át neki a csomagot egy ismeretlen fiatalember.

Az elnök: Nézze meg jól a vádlottakat, felismeri az illetőt?

A tanu: Kérem, a rendőrségen ő ismert fel engem, amikor szembesitettek vele.

Rassayék kihallgatása

Rassay Károlyné elmondja, hogy február 20-án egy hordár csomagot hozott a lakására. A csomag gyanus volt. *Ki is fejezte a hordár előtt azt a gyanuját, hogy bomba van a csomagban.* Telefonálni akart a férjének, de *a telefon ki volt kapcsolva.*

Rassay Károly a következő tanu. Elmondja, hogy a pártkörben este félkilenckor értesült a gyanus küldeményről. Hazament, megnézte a csomagot, de nem nyult hozzá.

Az elnök: Előzően fenyegették önt?

Rassay: Éveken át nap-nap után kaptam fenyegető leveleket.

Az elnök: Márffyék azt állitják egyik beadványukban, hogy *ön sajátmaga ellen merényletet akart elkövettetni.*

Rassay: Mindent elképzeltem, de hogy én itt vádlott lehessek, azt nem.

»Az Est« elleni merénylet

A biróság ezután »Az Est« szerkesztősége elleni merénylet tanuit hallgatja ki. Az első tanu *Dworszky* József hordár, akivel felküldték a bombát Miklós Andorhoz. A tanu kijelenti, hogy a bombát tartalmazó csomagot egy fiatalember adta át neki.

Dollák Józsefné, »Az Est« telefonkezelőnője, elmondja, hogy a bombát ő vette át a hordártól.

Czaki Zoltán a következő tanu, aki semmit sem akar tudni a Rassay és Miklós Andor-féle bombaügyről.

Krysel biró kérdésére kijelenti a tanu, hogy tagja volt a nemzetvédelmi osztálynak, esküt tett, Márffy volt a parancsnoka.

Márffy közbeszól: Feloldom az eskü alól, mindent elmondhat.

Az elnök rendreutasitja Márffyt, majd szünetet rendelt el.

Turcsányi Gyula hirlapiró, mint tanu elmondja, hogy amikor Miklós Andornak küldtek bombát, ujságirói kötelességből végigjárta a tettesek lakásait. Marosi nővérével is beszélt, aki valamikor a *Pesti Napló*-nál volt gépirónő, onnan ismeri. A nő elmesélte neki, hogy *Radó* egy alkalommal csomagot hozott a lakásukra, amit azzal adott át, hogy *vigyázat életveszélyes. Márffy* lakásán szintén megfordult, ahol *az asztalon érdekes feljegyzéseket talált,* hogy Márffy kinek mennyi pénzt küldött.

A vérbiró

A biróság ezután Bátory Miklós, az ébredők vérbiróságának elnökét hallgatja ki. *Bátory* az elnök kérdésére elmondja, hogy a vérbiróság *teddéssel, megrovással és enyhe veréssel büntetett.*

Az ügyész: A vérbiróságnak volt joga halálos itéletet is hozni?

Bátory: Igen, háboru esetén.

Az ügyész: Furcsa.

Az elnök felolvastatja Márffynak a vérbirósághoz intézett levelét, amelyben utasitotta a biróság tagjait, hogy *a tárgyaláson álarcot kell viselniök.*

A szegény gyerek ebédje

Egy gyüjtés és tanulságai

Egy derék Ferenc-rendi pap szivébe fogadta az éhező, szegény iskolásgyermekek sorsát s többet tett a sopánkodásnál, a prédikálásnál, járt, kérvényezett, agitált, hogy *népkonyhát* lehessen felállitani a szegény gyerekek részére s hogy fel lehessen ruházni azokat, akiknek erre szükségük van. A népkonyha felállitása most már biztositottnak látszik s ha a közönség áldozókészsége nem csökken, a szegény gyermekeket meleg ruhához is lehet majd juttatni. A gyermekek ingyen konyhája részére Szubotica város ad helyiséget, a Zrinski-téri (Kakas) iskolában, s lelkes gyüjtők és nemesszivü adakozók teszik lehetővé, hogy legalább három hónapon át meleg ebédet kapjon minden szegény gyerek, aki rászorul.

Előttünk vannak a gyüjtőivek, amelyeket *Vazul* páternek, a gyermekek igaz barátjának kezdeményezésére a gyüjtők beszolgáltattak. A napilap keretei sokkal szükebbek, semhogy a száz és száz nevet fel lehetne sorolni. Aki adott, az ugysem azért hozott áldozatot, hogy nevét nyomtatásban lássa s a hirlapi nyugtázást elengedi. Pedig volnának a gyüjtőiveken olyan feljegyzések, amelyek szinte kivánnák, hogy nyilvánosságra kerüljenek. Nemcsak azok nevei, akik az anyagi jólét parancsolta kötelességüket teljesitették s bőkezüen adakoztak. Nemcsak annak a szegény mosónőnek a nevét kellene ujságba tenni, aki egy napi nehéz munkája bérét, 25 dinárt adta arra a célra, hogy az éhező gyerekeknek kenyeret lehessen adni, hanem mellé kellene irni a bankdirektor nevét, aki szintén adott — 5 dinárt. Egy szegény árva lány 50 dináros, egy tanitónő 100 dináros adománya mellé is oda kellene irni, hogy milliomos is adott 100 dinárt, egy nagykereskedő is gavallér volt, 6 gombot adott a gyermeknyomor enyhitésére s hogy az a földbirtokos is hálás, akinek az agrárreform meghagyott 600 hold földjét, ő sem tudja szivére venni, hogy a gyerekek fáznak és éheznek, adott is részükre — két darab dináros bankjegyet.

HIREK

A GYÜLÖLET KONYHÁJA

A lillei haditörvényszék egyévi börtönre ítélt egy német tábornokot a háboru alatt francia területen elkövetett lopás miatt. Az itélet szerint a tábornok egy francia gyáros házából ötszáz frank értékü konyhaedényt tulajdonitott el jogtalanul. A lefolytatott tárgyalás nem tudott ugyan bizonyitékot termelni a vád igazolására, de mintahogy az egész pör a francia nacionalizmus németgyülöletéből fakadt, a lillei verdiktet is ez a tények logikáját letorkoló kényszerképzet erőszakolta ki.

Német tábornok, aki fazekakat, lábasokat, serpenyőket és főzőkanalakat lop, fölötte hatásos illusztráció a németellenes soviniszta propaganda céljára. Ezért kellett Natusius generálist mint konyhaedénytolvajt odaállitani a francia közvélemény elé, amelynek nemzeti türelmetlenségét Herriot aggasztóan csillapitja békepolitikája Neptunszigonyával. A londoni konferencia eredménye lehetővé teszi a német-francia ellentétek békés elintézését és maguk a szélsőséges német nemzetiek sem merték vállalni a felelősséget az egyezmény elutasitásáért. Németországban a középpártok kerekednek felül, Franciaországban visszatérnek a közéletbe a vén tigris által kimart Caillaux és Malvy. Royalisták, kampóskeresztesek, militaristák a legszebb reményeiket féltik a két nagy kulturnép összebékülésétől, ami a világot visszazökkentené a normális fejlődés egyensulyába. A francia nép kijózanodott a győzelmi mámorból és a bosszu kopár meredekjéről rálépett a megértés és engesztelődés termékeny lapályára. A német nép is elfordult a revánsos kétélü eszméjétől s boldogulása föltételét a multak likvidálásában ismerte föl. A versaillesi békeszerződésben kimondott háborus bünösségnek a londoni konferencián ismételt hangsulyozása ellen azért nem tiltakoztak a németek hivatalosan is, hogy a francia nemzeti érzékenységet kiméljék és a megegyezés zsengéjét megóvják ujabb bonyodalmak jégverésétől.

A katonák azonban nem politizálnak. A lillei haditörvényszék birái az itélőszékük elé állitott német tábornokban annak a barbarizmusnak és minden bünre képes elvetemültségnek megszemélyesitőjét látták, amelyről Clemenceau, Millerand, Poincaré olyan vérlázitóan szörnyü képeket festettek. A francia katonatiszt mentalitását, amit tiz év eseményei és beléoltott indulatok határoznak meg, érintetlenül hagyja az országban beállott politikai irányváltozás és nem kormányozzák a viszonyokat mérlegelő megfontolások. Annyiszor és olyan szuggesztiv ékesszólással tárták elébe a németek jogba, kulturába, emberiességbe és főleg francia érdekekbe gázoló gonoszságát, hogy az igy kikovácsolódott meggyőződéséhez szivósan ragaszkodik és nem hajlandó azt hozzálágyitani konferenciák határozataihoz, uj kormányok uj terveihez. Lehet-e, hogy a francia katonatiszt máról-holnapra hazugságnak ismerje el azt, amit az egész francia nép és minden politikusa évek hosszu során át mint megfelebbezhetetlen igazságot hirdetett? A politikában minden lehetséges. »Unott lesz holnap, ami felemel ma«. A tömegek hangulata forgandó és vajmi hamar megtagadja, amire az imént még esküdött. De a katonai gondolkozás nem követi ingautján a kormányzati elvek lengését és különösen azoknak a reformoknak mond vétót, amelyek a honvédelem cimén megszilárdult militarizmus létalapját kezdik ki.

Natusius tábornok védője figyelmeztette a hadbiróságot, hogy itélkezésénél vegye figyelembe a választás előtt álló német népet, amelynek a jobboldali tulzások ellen folytatott küzdelmét a francia igazságtalanság károsan befolyásolhatná. De nem arra törekszik-e a francia kard, hogy lecsapjon a békétlen németekre, akiknek mérséklete és higgadt alkalmazkodása szerinte alattomos szándékok álarca?

A lillei itéletet abban a boszorkánykonyhában főzték ki, ahol állandóan keverik a varázsszereket a békét kivánó francia józanság és a háborubói rászakadt terheket vállaló német belátás elkábitására.

b.

*

— **Nincsics külügyminiszter Kikindán.** Kikindáról jelentik: *Nincsics* külügyminiszter szombaton délután Kikindára érkezett, ahol hosszabb tanácskozást folytatott Budisin Jócával, a radikális-párt egyik vezetőjével. Vasárnap délelőtt a Nemzeti Szállóban népgyülés lesz, amelyen a külügyminiszter is részt vesz.

— **December tizedikén lesz Szubotica város közgyülése.** Szubotica város tanácsa szombaton délelőtt ülést tartott, amelyen már az ujonnan kinevezett tanácstagok vettek részt. Az ülésen elhatározták, hogy a városi közgyülést december tizedikére hivják össze. A tanács ezenkivül még több kisebb ügyet intézett el.

— **A bunyevác-sokác-párt akciója az elbocsájtott szuboticai tisztviselőkért.** A bunyevác-sokác-párt bizottságot küldött ki az elbocsájtott szuboticai városi tisztviselők anyagi és erkölcsi érdekeinek védelmére. A bizottság tagjai dr. *Ivkovics-Ivandékics* Imre volt polgármester, dr. *Katanec* Mihovil ügyvéd és *Prcsics* Ivó földmives. A bunyevác-sokác-párt lapja rendkivüli számában élesen tiltakozik a városi tisztviselők elbocsájtása miatt.

— **Kinevezték az uj vajdasági polgármestereket.** Beogradból jelentik: A belügyminiszter Becskerek város polgármesterévé *Alexics* Bogoljub volt polgármestert s Kikinda polgármesterévé *Tabakovics* Nikola volt szuboticai helyettes polgármestert nevezte ki és *Nikolajevics* Tihomir kikindai polgármestert felmentette állásától. Noviszad város főjegyzőjévé *Gyurgyevics* Braniszláv volt sombori főszolgabirót, főlevéltárosává *Szladnics* Rankót, torontálmegyei árvaszéki ülnökké *Miatov* Mija becskereki főszolgabirót nevezte ki. A belügyminiszter *Notaros* Bogoljub noviszadi rendőrkapitányt felmentette állásától és helyére *Radulovics* Dusan árvaszéki ülnököt nevezte ki. *Ribnikar* Vladimir volt főispáni titkárt Szenta város főjegyzőjévé, *Vucsetics* Milivojt pedig Noviszadra városi tanácsossá és anyakönyvvezetővé nevezte ki.

— **A szociáldemokrata szakszervezetek átcsoportositása.** Novisadról jelentik: A szociáldemokrata szakszervezetek beogradi vezetősége a szakszervezeti mozgalom fejlesztése érdekében uj taktikát határozott el. *Pavicsevics* Luka, a beogradi szakszervezeti tanács központi titkára erre vonatkozóan szombaton tanácskozást folytatott a novisadi szakszervezetekkel és ismertette a vezetőség uj terveit. Eszerint az országot tartományok szerint több autonóm kerületre osztják föl, amely kerületeknek külön vezetőségük lesz. A vajdasági és szerémségi kerületnek Noviszad lesz a székhelye.

— **Merénylet egy bécsi kormánybiztos ellen.** Bécsből jelentik: A kormányzósági épületben megjelent egy Arnold Egon nevü huszonnégy éves ebensdorfi illetőségü fiatalember, aki két revolverlövést adott le Bachmann Károly kormánybiztosra. Az egyik golyó sulyos sérülést ejtett a kormánybiztos combján. A merénylet bosszu müve. A merénylő fiatalembert a rendőrség letartóztatta.

— **Uj gyorsvonat Zagreb és Budapest közt.** December 15-ikén Zagreb és Budapest közt uj gyorsvonatpárt helyeznek forgalomba. Az uj vonat Zagrebből este 20 óra 45 perckor indul s Budapestre reggel 6 óra 10 perckor érkezik.

— **December elsején megszünik a noviszád—vukovári hajójárat.** Noviszádról jelentik: A noviszádi Zadruzsna Banka december elsejével megszünteti a tulajdonában lévő, Noviszád és Vukovár közt közlekedő „Napred" nevü személyszállitó hajó járatását. Ugyanekkor megszünik ezen a vonalon az áruszállitmány felvétele is.

— **Kiirtottak egy családot Szlovenszkóban.** Pozsonyból jelentik: *Alsószemeréd* község csendőrségét napok óta borzalmas bünlény felderitése foglalkoztatja. Ismeretlen tettesek éjszaka folyamán behatoltak Péli András szemerédi gazdálkodó házába, ahol valóságos vérfürdőt rendeztek. Amikor a gyilkosság kiderült, a szoba egyik sarkában beszakitott koponyával, vértől elborultan, holtan feküdt Péli András, mellette pedig felesége holtteste hevert. A másik szobában az ágyban találták Péliék két kis gyermekét, akik még éltek, azonban még a reggeli órákban mindketten belehaltak sérüléseikbe. A nyomozás folyamán megállapitották, hogy rablógyilkosság történt. A rendőrség széleskörü nyomozást indított a tettesek kézrekeritésére.

— **Időjárás.** (Popovics György, közoktatásügyi inspektor jóslata.) Hideg, derült, részben ködös idő következik.

— **A beogradi Opera müvészei Szuboticán.** A szuboticai franciaklub december 6-ikán rendezi idei első téli koncertjét. A hangversenyen a beogradi Opera müvészei fognak közremüködni, köztük *Rogovszka* Xénia, az Opera primadonnája, aki a klub mult évi koncertjén is nagy sikerrel énekelt, továbbá *Kirszanova* primaballerina és *Fortunato* operai ballett-igazgató. A francia-klub hangversenye müvészi eseményszámba megy Szuboticán.

— **Ostendénél megtalálták az eltünt portugál repülő holttestét.** Párisból jelentik: Az Északi tengerbe zuhant Zacadura Gabrul portugál repülő holttestét Ostendénél megtalálták. Azt hiszik, hogy Zacadura repülés közben cigarettázott s a cigarettából kipattanó szikra gyujtotta meg a repülőgépet, amely azután lezuhant.

— **Noviszad város közgyülése.** Noviszadról jelentik: Szombaton délután 4 órakor Noviszad város kiszélesitett tanácsa közgyülést tartott dr. Stefanovics Zsarko polgármester elnöklete alatt. A közgyülésen felolvasták a kormány leiratát a kabinet megalakulásáról és hivatalba lépéséről, majd megválasztották a törvényhatósági albizottságokat. A napirend fontosabb tárgyait, igy a hidépitéssel kapcsolatos ügyeket az albizottságokkal történt megállapodás értelmében az erre a célra kiküldött bizottsághoz utasitották, amelynek jelentéstétele után rendkivüli közgyülés fog ebben a kérdésben dönteni. A fakereskedők által benyujtott telekkisajátitási kérvényt levették a napirendről.

— **Eltemették Fraknói Vilmost.** Budapestről jelentik: Fraknói Vilmos temetése szombat délután ment végbe a Magyar Tudományos Akadémia előcsarnokából. A gyászbeszédet Prohászka Ottokár püspök tartotta.

— **Bünügyi muzeumot állit fel a szuboticai rendőrség.** *Obradovics* Dusán rendőrfőkapitány elhatározta, hogy a rendőrségen bünügyi muzeumot állit fel, ahol összegyüjtik és rendezik mindazokat a bünjeleket, amelyek a rendőrség birtokában maradnak. A muzeum felállitásának kérdésével legközelebb a városi tanács is foglalkozni fog.

— **Egészségügyi előadás Novisadon.** Noviszadról jelentik: A noviszadi szinházban szombaton délután három órakor az egészségügyi főnökség rendezésében dr. Velicskovics-Szvinyarev Milán kórházi főorvos népies egészségügyi előadást tartott vetitett képekkel a rákbetegség gyógyitásáról. A tartalmas előadást nagyszámu közönség hallgatta végig.

— **A német nemzetipárt támadásai Ebert ellen.** Berlinből jelentik: A választási harc most kezd igazán élénkülni. Érdekes, hogy a németnemzetiek ahány gyülést csak tartanak, mindegyiken a leghevesebben támadják *Ebert* birodalmi elnököt. Szemére vetik, hogy ő gátolta meg a jobboldali blokk létrejövetelét és ezzel ő volt oka annak, hogy a birodalomgyülést föl kellett oszlatni. Bár egyelőre minden érdeklődést a választások eredménye, tehát a leendő birodalomgyülés megalakulása és az uj kormány összetétele köt le, mégis már majdnem mindenütt foglalkoznak Ebert elnök utódjának a személyével is, mert Ebert nem hajlandó a jelöltséget vállalni. A két kérdés között az összefüggést az adja meg, hogy körülbelül bizonyosra veszik, hogy a polgári pártok prezumptiv jelöltje Marx, jelenlegi birodalmi kancellár.

— **Budapesten folytatják a jugoszláv-magyar kereskedelmi tárgyalásokat.** Beográdból jelentik: A jugoszláv magyar kereskedelmi szerződés megkötésére irányuló tárgyalásokat a napokban Budapesten fogják tovább folytatni. A kereskedelemügyi minisztérium dr. *Radoszavljevics* Milán titkárt küldte ki a tárgyalásokban való részvételre.

— **Életveszélyesek a sötét vagonok.** Az államvasutak csak a fővonalakon közlekedő személykocsikat világitják. Ugy látszik, hogy a vasutigazgatóság azon a véleményen van, hogy aki például Sentáról vagy Módosról utazik el este, annak nem szükséges, hogy lásson is a vonatbau. Az, hogy a személyszállitó kocsikban sötét van, már többször okozott szerencsétlenséget. Legutóbb a horgosi vonaton egy bőrönd, amelyet a sötétben nem jól helyeztek el, egy alvó csecsemőre esett s majdnem agyonütötte. Ha valami halálos szerencsétlenség történik a sötét vasuti kocsikban, a szerencsétlenség tulajdonképeni okozója az, aki nem világittatja a vasuti kocsikat.

— **Weingarten Pál szuboticai hangversenye.** Dr. Weingarten Pál zongoramüvész, aki a tavalyi szezónban Szuboticán nagy müvészi sikert aratott, november 27-én, csütörtökön este félkilenc órai kezdettel a szuboticai filmharmóniai egyesület rendezésében ujabb hangversenyt tart a városi szinházban. A kiváló zongoramüvész Brahms, Beethoven, Stradinjski, Dvorzsak, Smetana és Liszt müveit fogja játszani. Belépőjegyek 50, 40, 30, 20 és 15 dinárért a Vig-féle könyvkereskedésben előre válthatók.

— **A sztarakanizsai gazdakör a rokkantakért.** Sztarakanizsáról jelentik: A rokkantak felsegélyezésére a sztarakanizsai gazdakör valamennyi társadalmi egyesület bevonásával karácsony első napján matinét rendez.

— **Angol flotta az egyptomi vizeken.** Londonból jelentik: *Baldwin* miniszterelnök és több miniszter a Sir Lee Stack ellen elkövetett merénylet ügyében megbeszélést tartott. Kormánykörökben a helyzetet komolynak tartják. Sir Lee Stack halála messzemenő politikai következményekkel fog járni. A kormány elhatározta, hogy az angol középtengeri flotta egy részét Maltából Alexandriába küldi.

— **Elmarad a Katolikus Legényegylet vasárnap délutáni előadása.** A Katolikus Legényegylet vasárnap délutánra hirdetett „Tul a nagy Krivánon" előadása közbejött akadályok miatt elmarad. A pénztár a jegyeket vasárnap délután 2—3-ig visszaváltja. Az esti táncmulatságot megtartják a kör helyiségében.

— **Baleset fegyvertöltés közben.** Noviszadról jelentik: Cvenics Rada karlovcii lakos, dr. Nikolics Milán ügyvéd inasa szombaton délben megakarta tölteni előltöltő fegyverét. Eközben a töltény felrobbant és szétvetette a puska csövét, amely Cvenics jobb karját szétroncsolta és bal szemét kiütötte. A sulyosan sérült embert a noviszadi kórházba szállitották.

— A magyar szociáldemokratapárt válsága. Budapestről jelentik: A vas- és fémmunkások központi szövetségének vezetősége a szövetséghez tartozó szakmák szervezőbizottságai, továbbá az összes gyárak és üzemek főbizalmiférfiai együttes ülést tartottak a szövetség székházában Péter József szövetségi elnök vezetése mellett. Az ülésen a Szakszervezeti Tanács és a szociáldemokratapárt vezetőségének megbizásából megjelentek Peyer Károly, Propper Sándor, Vanczák János, valamint Farkas István és Esztergályos János, hogy beszámoljanak arról a közvetitő eljárásról, amelyet a Szakszervezeti Tanács és a pártvezetőség tettek folyamatba, hogy a vasmunkások és a szövetségből kivált esztergályosok között felmerült ellentéteket elsimitsák. Peyer Károly inditványára kimondták, hogy a szövetségből kivált esztergályosokat és követőiket a párt- és szakszervezeti mozgalom egysége megbontóinak tekintik és fölhivják az ország szervezett munkásságát, hogy ezek ellen közös erővel vegyék fel a harcot.

— Meghalt Heyermans. Amsterdamból jelentik: Heyermans Herman hires holland iró hatvanéves korában Amsterdamban meghalt. Heyermans 1864-ben született, szegény halász-családból. Irói nevét drámáival és regényeivel tette ismertté, amelyekben szociális érzéssel a zsidók és proletárok életét rajzolta meg erőteljes realizmussal. Nálunk is ismert a Remény cimü halász-drámája és néhány regénye.

— Sötét a villany. Kereskedők, irodák, bankok, magánosok körében hetek óta állandó a panasz, hogy Suboticán a villanyvilágitás, akárhány lángot is gyujtanak meg, sötét. A fogyasztók villanyszámlája emelkedik s még sincs világosság. A világitás azért olyan sötét, mert az esti órákban a fogyasztók tulságosan igénybe veszik az áramot. Ha az üzletek, irodák s ipartelepek jobban takarékoskodnának, a villanyos központ sokkal jobban tudná kielégiteni a szükségleteket.

— Egy francia tábornok autóbalesete Békéscsabán. Budapestről jelentik: Regnier francia tábornok feleségével és segédtisztjével autón Bukarestből Budapestre utazott. A tábornok autója Békéscsabán egy utkanyarodónál felborult és a bentülők könnyebben megsebesültek.

— Szenta város tisztviselő-konyhákat állit fel. Szentáról jelentik: A városi hatóság elhatározta, hogy erélyes akciót indit a drágaság letörésére. A városi hatóság a kérdéssel kapcsolatban ujra foglalkozott a városi tisztviselők helyzetével és ugy döntött, hogy a tisztviselő-konyhákat legközelebb föllállitja.

— Cáfolják az orosz ellenforradalom hirét. Moszkvából jelentik: Néhány nappal ezelőtt oly hirek terjedtek el, hogy Oroszországban ellenforradalom tört ki. A szovjetkormány külügyi népbiztosa most hivatalosan is megcáfolta a forradalomról elterjedt hireket.

— A kisázsiai angol-török határkiigazitás ellenőrzése. Londonból jelentik: A Népszövetség határkiigazitó bizottsága szombaton utazott Mosszulba a kisázsiai angol-török határkiigazitás ellenőrzésére. A bizottság csak márciusban tesz jelentést munkájáról.

— Elpusztult a nápolyi Umbertó-képtár egy része. Nápolyból jelentik: Az Umbertó-képtár tetőzete a napokban kigyulladt s a nagy szélben a tüz rohamosan terjedt. Tüzoltók és katonák vállvetve igyekeztek a megbecsülhetetlen értékü képtárt megmenteni a pusztulástól. A tüz főleg a képraktárban felhalmozott tekintélyes értékü vásznakat fenyegette, azonban szerencsére a lángok továbbterjedését meg tudták akadályozni és a képtár nagyrészét megmentették. A kár azonban igy is igen nagy.

Radics fellép a szuboticai kerületben

A horvát parasztpárt vezetőinek tárgyalásai Szuboticán

Szombaton délben Szuboticára érkeztek Zagrebből a horvát köztársasági parasztpárt országos vezetőségének kiküldöttei: dr. *Kossutics* Sztjepán képviselő, a párt titkára, dr. *Baszaricsek* Gyuro képviselő és a pártvezetőségnek még két tagja. A Radics-párti küldöttek a szombat délután folyamán érintkezésbe léptek a kerületi pártszervezet vezetőségével és a késő esti órákig tárgyaltak a választások előkészitéséhez szükséges teendőkről.

A horvát parasztpárt központi vezetősége tudvalevőleg elhatározta, hogy az egész Vajdaságban jelölteket állit. A párt nagy sulyt helyez a szuboticai választókerületre, amit a vezetőség tagjainak gyakori szuboticai látogatásai is bizonyitanak és a választások eredményei elé a párt a legvérmesebb reményekkel tekint. A szombati tanácskozáson Radics szuboticai hivei elhatározták, hogy minden párttól függetlenül, önálló listával indulnak a választási küzdelembe és foglalkoztak a jelölések kérdésével is. Értesülésünk szerint a párt vezére: *Radics István lesz a szuboticai kerületben a horvát parasztpárt listavezetője.* A többi jelöltek a párt helyi hiveinek sorából fognak kikerülni és tervbevették, hogy *a járási jelöltek bunyevác, magyar és német földmüvesek lesznek*, de személyszerint a párt még nem döntötte el, hogy kiket fog jelölni.

A Radics-párt zagrebi küldöttei vasárnap éjjel utaztak el Szuboticáról.

A vajdasági magyar szinjátszás kalózairól, egy év óta kinyomozatlan rejtélyes gyilkosságról, a novisadi orosz kokain-barlang áldozatairól és a novisadi leányt szöktető albán miniszterelnökről talál szenzációs vajdasági riportokat a »Gyilkos« legujabb számában. Ezeken kivül sombori, sentai, vel.-bečkereki, kikindai tudósitások, apró pikantériák és tréfák egészitik ki a kitünő kolozsvári riportlap vajdasági számát. A »Gyilkos« az egész Vajdaság területén minden lapárusnálnál kapható.

Dr. Faragó Géza rendeléseit ujból megkezdte.

Az Anglo—Jugoslav Club legközelebbi ülése kedden, november 25-én, a Nemzeti-szállodában lesz este 6 órakor. Felolvasás: P. Bernard Shaw legujabb darabja: Saint Joan. Vendégeket szivesen látnak.

Iparmüvésznő, ki a legelőkelőbb külföldi divatlapok és szalonok részére tervezett, illetve festett, elvállalja ruhák tervezését bármilyen alkalomra. Selyemfestést ruhák, bluzok, sálak, lámpaernyők és más divatcikkekre. Plakát és illusztráció készitését. Cime: Karadiordjev trg (Főtér), Stojković-ház. Dr. Salamonéknál.

Jenő Andort 1924 november hóban a pécsi egyetemen orvosdoktorrá avatták.

A suboticai zsidó Patronázs-Egyesület f. év november 23-án délután 4 órakor tartja a zsidó-iskolában gondozottjainak téli felruházási ünnepélyét, amelyhez az egyesület t. tagjait tisztelettel meghivja az elnökség.

Dr. B. Konyovits orvos, fogorvosspecialista, megkezdte rendelését Sentán, a Maior Jovanovićeva ulicában. Rendel d. e. 8—10-ig és d. u. 3—6-ig.

Ha még az életben nem láttál csodát, nézd meg Sági kirakatát.

Az »Automobilia« autógarázs és javitómühely megnyitása. November 25-én nyilik meg az első suboticai autógarázs, amely a modern autótechnika követelményeinek megfelelően, szakszerüen, alapos gonddal és szakismerettel van berendezve. A behajtás három oldalról eszközölhető és pedig a Vilsonova (Damjanich) ulicából, a Bledska ulicából (a főpostával szemben), a Vilsonova ulicából a Skadarska (Ányos) ulicába a »Zöldfa« kocsmánál és a Sokolska ulicából a Heisler-fürdőnél a Skadarska ulicába. A garázs berendezése amerikai és európai világvárosokban épült nagy garázsok mintájára készült: a kocsik alapos tisztitására és mosására hidránsok állnak rendelkezésre, minden kocsihoz villanylámpa szolgál. A garázs vállalja személy- és teherautók teleltetését, karbantartását, mosását, saját modern mühelyében végez mindennemü javitást. December 1-én nyilik meg a soffőképző-tanfolyam két csoportja is. A tanfolyam résztvevői alapos és tökéletes elméleti és gyakorlati kiképzésben részesülnek. Jelentkezéseket elfogad Strass Leo mérnöki irodája (Pašićeva ulica 2, edénypiac) minden nap délelőtt 8—12-ig és délután 4—6 óráig. Az »Automobilia« garázsban uj »*Fiat*«-kocsik is vannak kiállitva, mely gyártmányoknak az »Automobilia« az itteni kizárólagos képviselője. A »*Fiat*«-kocsik ma kétségkivül a világ legjobb kocsijai, amelyek különösen az itteni utakra alkalmasak. Állandó nagy benzin-, gummi- és alkatrészraktár.

A PRÓBASZAVAZÁS

A Bácsmegyei Napló mai számához szavazólapot mellékeltünk, hogy a jugoszláviai magyarságnak módot és alkalmat adjunk, hogy a legilletékesebb faktor, maga a jugoszláviai magyarság mondja meg, kikre kivánja parlamenti képviseletét rábizni.

Ha ennek a szavazásnak eredménye nem is kötelez senkit, mégis sok tekintetben tájékoztatást nyujt mindenkinek, aki hivatottnak érzi magát, hogy részt vegyen a magyar kisebbségi élet irányitásában. Tájékoztat nemcsak abban a tekintetben, hogy kiket kiván az itt élő magyarság a parlamentbe küldeni, hanem arra vonatkozóan is, hogy milyen számu az a magyar közönség, a mely érdeklődik a politikai események iránt, s amely a választásokban is részt fog venni. A magyarságot közönyösséggel vádolják. Azt állitják róla, hogy a saját sorsa és jövője sem érdekli annyira, hogy a választásokban tömegesen vegyen részt. Ez a próbaszavazás megmutatja, mennyi az igazság ebben a felfogásban. Ha a jugoszláviai magyarság azzal a komolysággal foglalkozik a választások esélyeivel, mint amilyen komoly kihatása lehet a február 8-iki választásnak, akkor ennek az érdeklődésnek azzal is jelét adja, hogy tömegesen vesz részt a próbaszavazásban.

Az utódállamok között a jugoszláviai magyarságnak van a legkevésbé kiépitett politikai szervezete s közös kulturintézményekben is a legszegényebb. És abban is egyetlen az utódállamok közt az S. H. S. királyság, hogy a benne élő magyaroknak nincs parlamenti képviseletük. Mi most magát a magyarságot kérdezzük meg:

1. akar-e magyar képviselőket?

2. ugy kivánja-e a magyar parlamenti képviseletet, hogy a magyar kisebbség önálló listán jelöljön képviselőket, vagy pedig azt találja-e kivánatosnak, hogy a többi pártok vegyenek fel a listájukra magyar jelölteket.

3. kiket tart leginkább érdemeseknek a magyarság, hogy a parlamentben igaz ügyének szószólói legyenek?

Az első kérdésre a választ az adja meg, hogy hányan vesznek részt ebben a próbaszavazásban, a második és harmadik kérdésre mindenki önmaga válaszol s ha a szavazás eredménye nem is kötelező senkire, az elől nem lehet kitérni, hogy ezt figyelembe vegyék azok, akik a jugoszláviai magyarság érdekében csinálnak politikát.

Ha ismertté válik az, hogy kiket akar képviselőül maga a magyarság, könnyebb lesz azok feladata, akik parlamenti képviselethez akarják juttatni a jugoszláviai magyarokat.

— Farkasok pusztitanak Délszerbiában. Szkopljeből jelentik: A nagy havazás folytán a Vardar vidékén ismét elszaporodtak a farkasok. Két nap előtt éjjel Smokvica községbe tört be egy farkas-csorda és több mint husz juhot pusztitott el. A lakosság nagyarányu farkasvadászattal akarja a vidéket megtisztitani.

Roth Olga kozmetikai intézetében, Kr. Aleksandrova ulica 4. szám alatt, a Rossija Fonciére palotájában, félemeleten, modern szépségápolás, arcbőrhámlasztás, alkalmatlan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szeplők, májfoltok végleges eltávolitása. Kaphatók saját készitményü, kiváló hatásu kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfehéritő- és szeplőkenőcsök stb.

— A „Méltóságos csizmadia" Sztarakanizsán. A sztarakanizsai tüzoltó testület december hetedikén előadja a „Méltóságos csizmadia" cimü bohózatot. Az előadást *Szücs* Péter rendezi.

Gyomorbélzavaroknál, fölfuvódásnál, fölböfögésnél, étvágytalanságnál 1—2 pohár »Ferenc József« keserüviz alaposan kitisztitja az emésztés utjait.

Reményi fotoszaloniában az összes fényképészeti munkálatok 25% árengedménnyel készülnek, noha a kivitel tovább is az elismert nivón marad. Tegyen próbarendelést.

KINTORNA

Házasságközvetitőnél.

— Nézze, — mondja a házasulandó ifju — én egy olyan leányt keresek, aki feltünően szép és amellett rendkivül gazdag. Tudjon azonkivül zongorázni és hegedülni, automobilt vezetni, tenniszezni meg bridzset játszani, legyen müvelt és mindenekelőtt származzon előkelő familiából.

— Gemacht, — feleli a házasságközvetitő — tudok egy ilyen leányt, aki megfelelne magának. De van egy kis hibája.

— Mi?

— Minden évben egy félóráig »meschüge«.

— Összesen félóráig egy esztendőben? Azt még ki lehet birni. Hajlandó vagyok azt a lányt elvenni.

— Nagyszerü, — mondja erre a sadchen — most már csak *ki kell várni azt a bizonyos félórát, amig olyan meschuge lesz, hogy hozzámenjen magához.*

*

Egy nőtlen suboticai ügyvéd már évek óta egyik Kralja Aleksandrova-utcai vendéglőben étkezik. Rendszerint ugyanaz a pincér szolgálja ki, akinek naponta szokott borravalót adni. Tegnap nem talált a zsebében aprópénzt és ebből kifolyólag az az ötlete támadt, hogy ezután havonta fog a pincérnek borravalót adni. Magához intette az éthordót és igy szólt hozzá:

— Nézze, én minden nap itt ebédelek. Ezután nem fog tőlem naponta borravalót kapni, hanem egyszer egy hónapban.

— Nagyon jó, nagyságos ur, — felelt a pincér — de egy kérésem volna.

— Halljuk!

— Tessék nekem egy hónapra előre ideadni a borravalót.

Az ügyvéd a zsebébe nyult.

— Rendben van, — szólt és átadta az összeget — ugy látom, szüksége van most pénzre...

A pincér tagadólag intett a kezével:

— Nem azért, nagyságos ur, — jelentette ki — hanem mert *ma este kilépek az üzletből...*

*

Ketten beszélnek.

— Tudod mit neveznek ostobaságnak? — kérdi az egyik.

— Mit?

— Ha egy mama, aki *selypit, Cecilának* keresztelteti a kislányát.

SPORT

A HASK Budapesten

Az első jugoszláv csapat bemutatkozása a magyar fővárosban

Zagrebből jelentik; A Budapest—Zagreb városközi mérkőzés alkalmával, mint ismertes, a HASK vezetői megállapodást létesitettek a budapesti Törekvéssel, *hogy a volt horvát bajnokcsapat még ebben az évben barátságos mérkőzést játszik Budapesten.*

A Törekvés most értesitette a HASK vezetőségét, hogy a mérkőzést november 30-án szeretné lejátszani, ha a dátum megfelel a zagrebi csapatnak. Miután a HASK erre a napra szabad, a budapesti egyesületet értesitette, hogy a dátum ellen nincs semmi kifogása. A mérkőzést, hir szerint, az MTK Hungária-uti pályáján fogják lejátszani és arra a HASK a legerősebb csapatát állitja ki; szerepelni fog csapatában az a néhány uj játékos is, akik most vannak átigazolás alatt, de akiknek a szövetség erre az alkalomra játszási engedélyt ad.

Budapesten nagy érdeklődéssel várják az első jugoszláv—magyar klubközi mérkőzést.

Novisad—Zimony. Novisad és Zimony válogatott csapatai vasárnap ujból találkoznak Zimonyban. A revánsmérkőzésre Novisad uj csapattal áll ki és reméli, hogy ez alkalommal nem fog vereséget szenvedni.

A korcsolyázás világbajnoksága. Párisból jelentik: A nemzetközi korcsolyázó szövetség elhatározta, hogy Európa mükorcsolyázó bajnokságát januárban Berlinben, Európa gyorskorcsolyázó bajnokságát pedig San Moric-ban fogja megrendezni. A mükorcsolyázás világbajnokságáért kiirt verseny székhelye Bécs lesz, a gyorskorcsolyázásé pedig Krisztiánia.

SZINHAZ

Az elvált asszony. (Bemutatta a Typograph Sport Club mükedvelő gárdája.) *Fall* Leo nagy érdeklődéssel várt operettjének suboticai bemutatója szombaton este zajlott le fényes sikerrel a Városi Szinházban. Az a várakozás, amelyet a szinházat zsufolásig megtöltő közönség az előadásnak előlegezett, mindenképpen indokoltnak bizonyult: a legujabb suboticai mükedvelő-együttes olyan teljesitménnyel lépett a publikum elé, amely minden dicséretet megérdemel. A legnagyobb érdeklődés *Reiter* Ilonka felléptét előzte meg, akit a hangversenypódiumról ismert idáig a suboticai közönség. Most, hogy mint operett-szubrett mutatkozott be, csak tetézte sikereinek számát. Nehezebb zenei feladatok megoldásán bársonyossá csiszolódott hangjával, hibátlan énektudásával, tökéletes muzikalitásával bármely fővárosi szinházban is megállná a helyét. A szinpadon biztosan, rutinosan és a legnagyobb természetességgel mozgott; bájos volt és kitünően táncolt. Minden énekszámát megujráztatták, valóságos virágesővel árasztották el és különösen a harmadik felvonás »Árkon át, bokron át« kezdetü dala után ünnepelte szünni nem akaró taps. A cimszerepet a szuboticaiak kedvelt mükedvelőprimadonnája, *Raczkó* Ilonka játszotta, nagy sikerrel. »Mágnás Miska«-beli emlékezetes alakitása óta most lépett föl először és a közönség talán még nagyobb elismeréssel fogadta, mint akkor. A második felvonás nagy keringőjét többször meg kellett ismételnie, partnerével, az ügyes *Andor* Imrével együtt. A törvényszéki elnök szerepében *Nagy* Pál mutatott be figyelemreméltó alakitást. Nagyon tetszett a közönségnek a két komikus, *Sztipics* Béla és *Neszt* Béla, valamint a hollandi pár, *Kopunovics* Béla és *Szkenderovics* Bözsike. A kisebb szereplők általában megfelelően töltötték be helyüket. *Kain* Lajos rendező minden dicséretet megérdemel a szereplők betanitásáért, valamint a szép diszletekért. Itt emlitjük meg, hogy Reiter Ilonka és Raczkó Ilonka toalettjeit, amelyek nagy feltünést keltettek, a *Jelena*-divatszalon készitette.

A »Hattyu« zentai előadása. A kikindai mükedvelők vajdasági turnéjuk során szombaton este Sentán mutatták be *Molnár* Ferenc »Hattyu« cimü vigjátékát. Az előadást a sentai zsidó nőegylet rendezte és a nagy siker az egyesület fáradozásán kivül elsősorban *Fischer* Félixné *Péchy* Paula fáradhatatlan agilitásának érdeme. Az előadáson ugyanazok szerepeltek, mint a multheti kikindai bemutatón és a közönség egész este lelkesen tapsolta *F. Péchy* Paulán, a Vigszinház volt müvésznőjén kivül a kitünő mükedvelőket: *Illés* Irénkét, dr. *Szemző* Lászlónét, *Fehér* Lilit, *Fürth* Olgát, *Brunner* Árpádot, *Frankl* Andort, *Miskovics* Bozsidárt és az előadás minden egyes szereplőjét. Az összevágó, izlésesen rendezett előadás sikere ismét szép összeget juttatott a suboticai zsidókórház javára.

KÖZGAZDASÁG

A novisadi gazdasági kongresszus. A gazdasági, kereskedelmi és ipari körök lázasan készülődnek a vasárnapi gazdasági kongresszusra, amelyhez még az utolsó nap is egyre érkeznek ujabb bejelentések. Suboticáról a Kereskedők és Gyáriparosok Egyesülete részéről résztvesznek a kongresszuson *Jakobcsics* Imre, *Manojlovics* Dusán, *Rieger* Imre, *Vidákovics* Fábián, *Fränkel* Lajos, *Sztipics* Máté, *Eisler* Zsigmond, *Gábor* Béla, *Vukovics* Grga, *Petyerity* Danika és *Damjanovics* Milán titkár, aki több fontos inditványt fog előterjeszteni. A kongresszust *Szlepcsevics* Zsarkó, a szövetség igazgatósági tagja, a Szerb Kereskedelmi Bank noviszadi fiókjának igazgatója nyitja meg. A kongresszus *elnökévé Miroszavljevics* Kosztát, a noviszadi kereskedelmi és iparkamara elnökét fogják megválasztani.

Ujabb kényszeregyezségek. Pénteken és szombaton ujabb *négy kényszeregyezségi ügy* került a noviszadi Hitelező Védegylet elé. *Dragasan* Száva, csurogi textilkereskedő 10 hitelezőjének 102.000.75 dinárral tartozik, amellyel szemben az aktivái 60.075 dinárra rugnak. *Dragasan* Száva 40 százalékos egyezséget ajánl, amelyet 6 hónap alatt kiván likvidálni. A második bejelentést *Solonja* Sándor vukovári vegyeskereskedő tette. Passzivái 188.768.75 dinárt tesznek ki, az aktivák 62.500 dinárra vannak értékelve. Solonja 25 százalékos egyezséget ajánl 6 százalék kamatozással, 12 részletben fizetve, *Patatics* Pája hitelező jótállása mellett. Lényegesen nagyobb a harmadik bejelentés passzivája. A vrsaci *Brasovan és Filipovics* vaskereskedő cégnek 2.136.760 dinár passzivával szemben 908.151.86 aktivája van, amely 2751.67 dinár készpénzből, 856.010.77 dinár értékü áruból, 33.638.42 künlevőségből, 15.750 dinár értékü berendezésből áll. A cég 35%-os egyezséget ajánl, 3 részletben, amelyet 18 hónap alatt fizet meg. A belacrkvai törvényszék december 31-ére tüzte ki a kényszeregyezségi ügy tárgyalását. A noviszadi Hitelező Védegylet szerdán alakitja meg a hitelezői bizottságot. *Schwarz* Mihály zemuni textilkereskedő 332.433 dinárt kitevő aktivák ellenében 564.945.56 dinár passzivát jelentett be. A bécsi Kreditorenvereinnak ez ügynél 100.000, a noviszadi Hitelező Védegyletnek 250.000 dinár értékü érdekeltsége van. A legnagyobb hitelező a noviszadi Wekass 177.000 dinárral. Schwarz Mihály 25 százalékos egyezséget ajánl, noha a saját kimutatása szerint az aktivák a passzivák hatvan százalékát teszik ki.

Szerkesztői üzenetek

H. S., Vel.-Kikinda. Nincs benne semmi illetlenség, ha egy lány a sógorával megy látogatóba. Ha a feleség nem botránkozik meg rajta, idegeneknek még kevésbbé van ehhez joguk.

O., Pančevo. A legegyszerübb mód, ha az apróhirdetési dijat a levélhez bélyegben mellékeli.

Sentai sorsjegytulajdonosok. A sorsjegyek huzását miniszteri engedéllyel halasztották el. február 15-én azonban valószinüleg megtartják.

Bácsmegyei Napló olvasó, Apatin. Nincs igaza azokban a dolgokban, amelyeket hibáztat. Az ujságok nyilttér rovatáért nemcsak sajtójogi szempontból nem felelős a szerkesztőség (ami különben sem áll meg), hanem azért sem, mert azok tartalmáért nem felelhetünk. Ez a rovat arra való, hogy azok, akiknek valamilyen olyan magánügyük van, amely nem alkalmas arra, hogy az ujság a szerkesztői részben foglalkozzék vele, az elégtételszerzésnek attól a minimumától ne legyenek megfosztva, hogy panaszkodjanak. Az ön által kifogásolt eset, az, hogy egy hitelező elmondja, hogy nem juthat a pénzéhez, olyan jog, amelytől senkit nem lehet megfosztani. A Bácsmegyei Napló nem alkalmazhat klotürt, csupán azt rostálja meg, hogy a nyilttérbe becsületsértő kifejezések ne kerüljenek bele. Amit ön az egyiptomi footballcsapatról ir, arra nem tudunk visszaemlékezni. Ugyanilyen megitélés alá esik a doroszlói polgárok nyiltlevele is, amelyet nyilttérrovatban közöltünk, mert a lap szerkesztősége ebben a kérdésben semmi irányban nem akart állást foglalni. Mi telefonon és levélben megpróbáltunk odahatni, hogy a doroszlóiak nyilatkozatukat ne közöljék, azonban senkit sem foszthatunk meg attól a jogától, hogy véleményét egy nyilvános politikai alakulásról és az azzal kapcsolatban történtekről elmondja.

R. U. Érdeklődő. Ha a házastársak ingatlant vesznek, az a saját elhatározásuktól függ, hogy mindkettőjük nevére telekkönyvezik-e vagy pedig csak az egyik házastárs nevére. Más kérdés, hogy örökösödés esetén ennek az ingatlannak közszerzeményi jellege van-e. Rendszerint a házasság tartama alatt szerzett vagyont közszerzeménynek tekintik, kivéve, ha azt ugynevezett lateiner foglalkozásu házaspár szerzi meg.

O. B., Szenta. Csillag Anna cime: Wien, I., Tuchlauben-Haus. A gyár még müködik.

H. K., Mali-Idjos. 1. A megvásárolt földterület telekkönyvi átirásához szükséges, hogy a vevő az adásvételi szerződést mutassa be a telekkönyvi hatóságnak, továbbá a pénzügyigazgatóságnak, amely az átirási illetéket kiszabja. 2. A spiritizmusról szóló ismertebb könyvek: Gessmann: *Magnetismus und Hipnotismus* és ugyanannak a szerzőnek *Aus überinnlicher Sphäre* cimü müve. Mindkét könyv az A. Hartleben cégnél Bécsben (Singer-Strasse 12) kapható. 3. A belga választási rendszer szerint nem a kerületek, hanem a győztes pártok állapitják meg, hogy az egyes kerületeknek kik legyenek a képviselői. Ha egy párt egy kerületben győz, akkor a választás előtt beterjesztett lista alapján a párt jelöli ki a kerület képviselőjét.

H. Gy., Mali-Idjos. A kártyajátékban a kiiátszott lapot nem szabad visszavenni. A dardliban, ha valakinek két terce van, természetesen a nagyobbikat mondja be először, mert ha a sorrendet elvéti és először a kisebbet jelenti be, akkor kiteszi magát annak, hogy a partner jobb tercet mond be és ebben az esetben a játékos hiába hivatkozik arra, hogy neki azonfelül egy magasabb terce is van. Ennek a sorrendi elsőbbségnek különösen a párti végén lehet jelentősége, amikor az érvényes terccel »aust« lehet bemondani, vagy ott, ahol az első terc külön prémiummal jár.

W. S., Bácstopola. 1. A háboru előtti kölcsönös tartozások rendezéséről folyó jugoszláv—magyar tárgyalások még nem fejeződtek be. A kérdezett probléma megoldási módja ezeknek a tárgyalásoknak eredményétől függ. 2. Önnek, mint munkásbiztositópénztári tagnak, jogos igénye van a gyermekágyi segélyre. Szülésznői dija és gyermekfelengyére 360 dinárt utalnak ki és négy hétig napi 1 dinár 30 para szoptatási segélyt.

P. M., Csonoplja. 1921 március 27-én és 28-án husvét vasárnapja és hétfője volt, tehát ezen a két napon nem történt zürichi jegyzés. 1921 márciusában Zürichben nem a dinárt, hanem a jugoszláv koronát jegyezték. Március végén a jugoszláv korona 4-en állott, az az 100 jugoszláv koronáért 4 sváici frankot adtak. A beográdi tőzsdén tehát a sváici frankért 6 dinárt kellett fizetni.

W. I., Ruma. Ha ön 1907 óta a mostani jugoszláv területen müködik és a közterhekhez hozzájárult, akkor önt megilleti a jugoszláv állampolgárság. Szerezze be vagy jelenlegi vagy korábbi állomáshelyéről az illetőségi bizonyitványt és egy bizonyitványt arról, hogy idegen állam javára nem optált és ezek alapján kérheti a belügyminisztériumtól a domovnicát, amely az állampolgársági törvény megalkotásáig pótolja az állampolgársági bizonyitványt.

F. S., Debeliacsa. A Vajdaságban cionista lap a novisadi Jüdisches Volksblatt, Bécsben a Jüdische Zeitung, Berlinben a Jüdische Rundschau.

V. M., Ada. A vámhivatal nincs felhatalmazva arra, hogy a cimzettnek az árut a fekbér és a szállitási költségek utánvételezése mellett elküldje. A cimzett vagy megbizottja köteles a vámhivatalnál a szükséges okmányokkal megjelenni és az árut elvámoltatni. Miután ön ezt elmulasztotta, a vámhivatal joggal adta el az árut nyilvános árverésen. Önnek csak arra a különbözetre lehet igénye, amely az eladási ár és a fekbér s a vám összege között mutatkozik.

Feketicsi olvasók. 1. Az 1924-ik évre csak a *földadó* után kell az 500%-os pótlékot fizetni, a többi adónemek után 30% a pótlék. 2. Az ugynevezett hadiadók: tehát a vagyon- és jövedelmiadók alapját koronákban állapitják meg s az adót is koronákban vetik ki. Ha a kivetés dinárban történt, ez csak tévedés lehet. Az adó 0.6%-tól progresszsziven emelkedik, a skála igen nagy terjedelmü, azt nem közölhetjük le. Sziveskedjenek a törvényben utána nézni. A magyar törvényben megállapitott adókhoz az SHS királyság törvényhozásának határozata szerint 120%-os pótlék járul. A törvényhozás ugyan nem mondta ki, hogy ez a pótlék a hadiadók után is jár, logikailag ez képtelenség is, azonban a Vajdaságban beszedik. 3. Ha a fogyasztási adóra a bérlő, ez esetben a község, egyezséget kötött a termelőkkel, nem lehet utólag adófelemelést követelnie.

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai

1924. november 22.

Budapest 1078—1084, valuta 1058—1079.

Berlin, deviza, 608—611 milliárd márka, valuta 602—606.50 milliárd márka.

Bécs, deviza, 1028—1032, valuta 1023—1029.

Prága, deviza, 49.15—49.50, valuta 49—49.50.

Newyork 145.50.

*

Beograd, nov. 22. *Magánforgalom.* A tőzsde a szombati szünet miatt zárva volt. A magánforgalomban következő árfolyamokon történtek kötések: Páris 3.64, London 3.19—3.20, Milanó 2.99—2.99.75, Newyork 68.75—69, Genf 13.30—13.33, Bukarest 2.06—2.07, Bécs 0.9.72—0.9.75.

Novisadi terménytőzsde november 22-én: Tartott irányzat mellett forgalom élénkebb. Buza 75—76 kg-os 2%-os 375 dinár, bácskai 76 kg-os 385 dinár, bánáti 75 kg-os 377.50 dinár, zab 280 dinár, tengeri 175 dinár, bánáti 170—175 dinár, szerémi 172.50 dinár, szerbiai 180 dinár, boszniai 182.50 dinár, liszt 0-ás G. G. 570 dinár.

Zürich, nov. 22. *Zárlat.* **Beográd 7.55,** Newyork 518, London 24.01.50, Páris 27.47.50, Milánó 22.47.50, Berlin 123.50, Bécs 000.73, Prága 15.50, Budapest 000.69.50, Bukarest 2.75

NYILTTÉR.

Felhivás

A Márkus és Kopasz tulajdonát képező fűszerüzletet megvettem és felhivom ennélfogva a nevezett netáni hitelezőit, hogy követeléseiket ezen felhivás megjelenésétől számitott 8 nap alatt jelentsék be, mert elkésetten érkezett követeléseket nem veszek figyelembe.

Senta, 1924. nov. 12.

Tisztelettel
Koncz Kálmán
Ormosház

9001

Braća Todorović dohánytőzsdéje Subotica, Aleksandrova ul. értesiti t. vevőit, hogy Subotica és környékére megkapta a „Drava" gyufagyár, továbbá a „Zora" cigarettapapirgyár képviseletét, melynek készitményeit ugy nagyban, mint kicsinyben gyári áron adja. Ugyancsak állandóan raktáron tart eredeti „Club" cigarettapapirt.

Mindenféle cigarettahüvely, Piatnik játékkártya, továbbá a legmodernebb pipák, patent „Brinjere" kapható.

Áruinkat utánvéttel is küldjük. 8953

IZR. HITKÖZSÉG SUBOTICA

Hirdetmény.

Az izr. hitközség alapszabályainak 104. §-a értelmében az 1924 évi november 9-én tartott közgyülés a hitk. kultuszadóknak 1925. évre való kivetését határozta el.

Az adókivetés foganatositása céljából a hitközség valamennyi tagja foglalkozásának megfelelő csoportba osztatik és kiküldötteket választ.

A kiküldöttek választása 1924 november 25-én d. u. 5 órakor a hitközség tanácstermében fog megtörténni, amelyre a hitközség szavazatra jogosult tagjai meghivatnak.

Subotica, 1924. november 20-án.

8935 **Az elöljáróság.**

Pályázati hirdetmény

A Péter Király Csatornai Fürdő R. T. Somborban, 3 egymásután következő (1925., 1926., 1927.) évre a fürdő területén levő vendéglő bérletre pályázatot hirdet.

Mindazok, kik pályázni óhajtanak, ajánlataikat **zárt boritékban személyesen** adják be a Sombori Iparbank r. t. helyiségében Mészáros A. üv, igazgatónál.

A pályázati feltételek az Iparbank r. t. helyiségében d. e. 9-től 11 óráig és d. u. 1/24-től 1/25 óráig betekinthetők.

A pályázati határidő lejár 1924. évi december hó 10-én déli 12 órakor.

Sombor, 1924. évi november hó.

A Péter Király Csatornai Fürdő r. t.
8939 Igazgatósága.

Bedő József gyámság alatt van. Vele érvényes adás-vételi ügyletet lebonyolitani nem lehet.

Gyám Takács Ferenc ny. tanitó Crnobrdo.

8981 **Bedő család.**

Felhivás

Felhivjuk tagtársainkat, akik az 50.000 dinár segélyü temetkezési egyesületre (Mamužič A. könyvkereskedésében) jelentkeztek, hogy november hó 30-án, vasárnap d. e. fél 10 órakor a „Páris" vendéglő (volt Hungária) termében az alakuló gyülésen megjelenni sziveskedjenek.

8976 **A szervező-bizottság.**

Értesitem a t. csantavéri vásárlóközönséget, hogy december 2-ára nagymennyiségü karácsonyfám érkezik, melyet üzletemben a legolcsóbb árban fogok árusitani.

Pletikoszics István
8977 **Csantavir**

OLTVÁNYOK gyümölcs és rózsa, legjobb fajok eladók a fajtisztaságért felelek. **Kiss Béla kertész Subotica,** Reinitz selo. 8805

Most már nincs panasz, itt van az

olcsóság Reklám hetek!

Csak meg kell erről győződni

Engler Ignác és Fiai
főtéri üzletében

ott biztosan megtalálja. 8972

Uj déligyümölcs

FRANCIA DATOLYA
MALAGA SZÖLLŐ
MAZSOLA SZÖLLŐ
SMYRNA FÜGE
KOSZORU FÜGE
KOSÁR FÜFE
MANDOLA
MOGYORÓ
JÁNOS KENYÉR
VANILIA
CITRONÁD
CUKROZOTT
NARANCSHÉJ
SZARDINIA, RÁK
STB. OLAJBAN
KOESTLIN
TEASÜTEMÉNYEK
PÖRKÖLT KÁVÉK
NYERS KÁVÉK

nagybani árakon

Klein Géza
füszer- és csemegeáru nagykereskedése
Subotica

8996

Szabolcsi kétszer mosott
kovácsszén
kitünő minőségü szén
szobafütéshez kapható
FRÄNKEL
fakereskedőnél
Zmaj Jovin trg 5.
Telefon 345.
9019

NEUMANN ANDOR
BÉRAUTÓ-VÁLLALATA
SOMBOR 8715
TELEFON: 21

Schlager Henrik
speciális bőröndös és bőráruüzlet
Subotica,
Aleksandrova ulica 1. sz.
Állandó nagy raktár!
Olcsó árak! 7759

---

1 vagon
tölgydonga

I-a szlavóniai áru, 95—105 hosszu, 35—40 vastag, akónkint 70 dinárért eladó. — Felvilágositás nyerhető: **KULMER vendéglő, Vinkovci.** 8973

T Á R S

kerestetik jóforgalmu és jómenetelü gyár nagyobbitásához D 4—500.000-al. Ajánlatokat 400.000 jeligére a kiadóba kérek 8918

Szlávy Oszkár
vaskereskedő
SOMBOR
Telefon 15 — Telefon 15

Rudvas, abroncs, tengely, sodrony, sodronyszeg.

Fekete-, horgany-, horgonyzott- és fehérlemezek.

Butorvasalás és épületvasalás

Háztartási és konyhafelszerelési cikkek.

Mindennemü vas- és vasszerszám lakatosok, kovácsok és asztalosok részére.

Mezőgazdasági cikkek.

Világlexikon

megrendelhető
150 dinárért
„KURIR"
könyvkiadónál Suboticán
8625

RUM és LIKÖR

ESSENCIÁK
LANDAUER
DROGERIÁBAN

Értesités.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesiteni, hogy a Madarász-féle kávéházat Liszul és Társától a mai napon átvettem.

Hideg büffé, habos kávé. Mindennemü legfinomabb italok.

Kávéházamat e hó 20-án nyitottam meg.

A zenét Rácz Pista hirneves zenekara szolgáltatja.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok

Vel.-Kikinda, 1924. nov. 20.

8997 **Neuhaus Zoltán.**

Fémrudak üres és teljes csapágyöntvények speciális bronzöntvényekből mindennemü üzem lokomobil és mezőgazdasági gépekhez nyersen és kidolgozva

MEMA SUBOTICA
Fémöntőde osztály

Öntvények minden anyagból mint vörösréz-sárgarézfémek ólom cink stb modellek és rajzok után Saját modell-asztalos és konstrukciós osztály

Szállitások azonnal és szakszerüen eszközöltetnek

Mozisok! **Már itt van!**

Éljen a király

Jackie Coogan világhirü monumental-filmje

A nagy érdeklődés miatt siessen jó terminust biztositani!

SLAVIJA FILM SUBOTICA
Wilsonova ulica 11.

A közönség kedvencei:

Rudolf Valentino és Alice Terry
Az aranymámor
filmben, Balzac „Eugenia Grandet" cimü regénye után filmre rendezte Rex Ingram.
Mea Murray, a szőke filmcsillag
A torreador szerelme
cimü filmben,
Viola Dana
Nászéjszaka menyasszony nélkül
cimü filmben.
SLAVIJA FILM, Subotica, Wilsonova ul. 11.

4505

HEIRAT Distinuierter junger Kaufmann, lebte viele Jahre im Westen, sucht aus Mangel an Gelegenheit auf diesem Wege, intelligentes, gebildetes Mädchen oder **Wittwe,** mit guter Kultur, edler Gesinnung, aus vornehmer isr. Familie, nur aus Landwirt, oder industriellen Kreisen kennen zu lernen. Bewerber ist isr., kerngesund und schaffensfreudig, grosse, schlanke Erscheinung, mit tadellossem Vorleben, äusserst verträglicher Charakter.

Mitarbeit in Landwirtschaft oder grösserem Unternehmen, bezw. Einheirat ist Wunsch.

Auskunft erteilt bei vollster Verschwiegenheit: Doktorin, Subotica, Agina ulica 11. 9009

FIAT-

automobilok állandó kiállitása

AUTOMOBILIA
SUBOTICA
Skadarska ul. és Bledska ulica

9018

HÁZASSÁG

Hölgyek! Urak! Ha igényüknek megfelelő házasságot óhajtanak kötni, ugy vegyék igénybe egy uriasszony legdiszkrétebb közvetitését. Ajánlatok levélileg vagy személyesen. Cim: »Doktorné« Subotica, Agina ulica 11. 9005

Mema rézárugyár és galvanizáló intézet Subotica.

ÉPÜLETVASALÁSOK BUTORVASALÁSOK

Saját gyártmány — a legegyszerübb és legfinomabb kivitelben kaphatók Mema Subotica

LEVELEZÉS

Melyik idősebb, jólelkü uriember hallgatna meg egy 27 éves csinos uri nőt, kinek senkije sincs. Leveleket »Megbecsülném« jeligére a kiadóba kér. 8999

Uri leányok! Ki volna hajlandó intelligens fiatal emberrel szórakozásból levelezni? Jelige »Szerencse fel«. 8938

Teslici Retorta Faszén

Bácskai vezérképviselet:

Ludwig Hubert

Novisad,

Veliki Limán

7667

FOGLALKOZÁS

Bognártanonc azonnalra felvétetik megegyezés szerint. Ifi. Tallósi József bognár Bezdán. 8888

Fiatal, erős mészárossegédet azonnali belépésre felveszek. Bencsik Ferenc mészáros, Senta. 8887

Téglagyár vezetésében jártas fiatalember felvétetik. Glid Bernát, Subotica. 8882

MOLNÁR FERENC

ÜVEGCIPŐ

nagy sikerü vigjátéka könyvalakban kapható a **„KURIR“** könyvkiadónál Suboticán

3073

Raktárnoki vagy utazói állást keres vaskereskedő, 16 éves gyakorlattal, magyar, német, szerb, tót nyelvtudással. Ajánlatokat »Önálló munkaerő« jelige alatt Schmolka hidetőiroda, Novisad, Futoški put 2. továbbit.

Keresek azonnali belépésre idősebb német, intelligens nevelőnőt 4 éves lánykámhoz. Vel.-Kikinda, Városi-szálloda.

LIKÖR-ESSENCIÁK

nagy választékban kaphatók

PINTÉR FERENC gyógyszertárában

A nagytemplom mellett 8934

Soffőr-iskola. A Vajdaság legmegbizhatóbb soffőr-iskoláia lelkiismeretesen tanit szavatosság mellett európai és amerikai gyártmányu lukszus- és teherautókkal. Tilly Béla automobilfuvarozási vállalata Sombor, Apatinski put 22. 8543

Fényképészsegéd, ki a szakma minden ágában perfekt, állást keres. Farkas, Senta, Haiduk Veljkova ul. 2. 8810

Iegyzők, tanitók! fényes mellékkeresetre tehetnek szert fáradság és befektetés nélkül. Részletes felvilágositást ad Novisad, postafiók 144. 8554

UJ! UJ!

Bőrkereskedők figyelmébe!

8890

Bőrlerakat!

Tvornica preradjivanja koža Draguljob Milojković i drugovi

Subotica, Zmaj Jovina ul. 1 szám.

Órássegéd, ki összes szerszámmal rendelkezik állást keres. Cim a kiadóban. 8832

Kereskedelmi akadémiát végzett fiatalember, aki a szerb, magyar és német nyelvet birja, iroda, vagy utazói állást keres. Cim a kiadóban. 8927

Paplanos munkásokat és munkásnőket keresek. Fizetés megegyezés szerint. Vlada Marković Beograd, Sremska ul. 10.

Takaritónő, főzni tudó, két személyhez felvétetik. Skotus Viatora ulica 38, kapu alatt balra. 8924

„URANOS“

Testkezési cikkek és müvirágok szaküzlete

VEL.-BEČKEREK

Kalvinska ul. 5.

GYÁRI LERAKAT BÁNÁT RÉSZÉRE!

Mindennemü szemfedők, koporsódiszek, halott cipők stb. **Müvirágok,** sirkoszoruk, myrtus- s parasztáruk. **Koszoruszalagok** minden szinben és minőségben.

Gyári áron raktárról kaphatók!

Intelligentes deutsches Fräulein wird auf 1. Dezember aufgenommen. Advokat Dr. Wilheim Subotica, I., Aleksandrova ulica 4. 8922

Elemi- és középiskolai tanulóknak bármely tantárgyból, valamint német—szerb levelezésből órákat adok. *Sombor*, Šarčevićkina (Hársfa) ul. 23. Traub. 8942

Füszerkereskedősegéd 26 éves, a füszerszakmában teljesen jártas, *állandó* állást keres december 1-re. Beszél és ir szerbül és magyarul. Čedomir Dačin Novi-Bečej (Banat). 8946

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és cimszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Állástkeresők az apróhirdetési dij felét fizetik. Előfizetési dij havonkint 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezősködésekhez válaszbélyeg melléklendő.

Főmolnári vagy almolnári állásra ajánlkozik azonnali belépésre elsőrendü szakember. Megkeresések Fekete könyvkereskedésbe Senta küldendők. 8958

Libamájat 8219

40 dekától feljebb legmagasabb napi áron vásárolunk

Tolstojeva ulica 9.

(Kenyérgyár mellett).

Gőzmalmok! Nagykereskedők! Disponens mérlegképes könyvelő, aki 12 évig volt exportmalomban, 6 évig füszer-, gyarmat-, rövid- és kézmüáruüzletben, önálló munkaerő, magyar, német, szerb-horvát és francia nyelvismerettel azonnalra állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatal továbbit. 8951

Mérlegképes könyvelő, szerb-magyar levelező állást keres. Elfogad napi 1—2 órai munkát is. Cim a kiadóban. 8901

Rőfös és vegyes szakmából keresek azonnali belépésre segédet. Kanitz, Ridjica. 8950

SZTIPICS ÉTTERME

Štrosmajerova ul. ca 12 sz.

Nagy választék elsőrendü ételekben, mérsékelt árak, utazó, hivatalnok és ujságiró uraknak 10 százalék kedvezmény!!!

8103

Ügyvédjelölt, szerb, magyarban perfekt, zagrebi végzettséggel, állást keres, esetleg vidéken is. Cimeket a kiadóba kér.

19 éves ügyes borbélysegéd december 1-re állást keres. Bikár Miklós, Sarča, Bánát. 8937

Fiatal kádársegédet vegyesmunkára keres Horvát Mihály kádármester, Srbobran, Bačka. 8955

Fiatal, tisztességes, egyedülálló nő alkalmazást keres mint házvezetőnő magános urnál. Cim a kiadóban. Majšanski ut 3. 8983

Munkásleányok felvétetnek könnyü és tiszta jobb munkára Weinhut celluloid gyárában, Pašićeva ul. 8, Edénypiac. 8982

Eltörött vagy elromlott gyermekjátékait a legjutányosabb árban kijavitom, Gulyás-ház, villanyteleppel szemben. 8919

Egy jó fiut tanulónak keresek. Mándich Pál szabómester, Sokolska ulica 13 (Gombkötő-utca). 8960

Elsőrendü női kabátokat, legpontosabban kidolgozott angol és francia munkákat, estélyi ruhákat, gyermekruhákat vidékre is a legpontosabban és a legujabb divat szerint készitek. Ugyanott tanulónők és varrólányok felvétetnek. Sterlik női szabó, Cabafy-ház. 8974

Azonnali belépésre keresek mérlegképes könyvelőt szerb, német és magyar nyelvtudással. Leó Pollák kézmüáru nagykereskedő Senta. 8963

Gyakorlott ápolónő állást keres szanatóriumban vagy orvosi rendelőbe is elmenne. Cim a kiadóban. 8964

Modern Képkeretek Képkeretezés

Kézimunkák szakszerü keretezése

Subotica, Bane Sudarevićeva (Bercsényi) ul. 34. 4611

OLCSÓ KÖNYVELADÁS

raktáron levő összes ZENEMÜVEK és SZÉPIRODALMI KÖNYVEK nagy árengedménnyel, december hó 15-éig

HEUMANN MÓR könyv- és zenemükereskedésében, SUBOTICA, JELAČIĆEVA UL. 1. 6062

Házvezetőnői állást keres idősebb keresztény leány, ki jól tud főzni, valamint a háztartás minden ágában jártas. Juhász Erzsébet, Novisad, Dudarska 60. 8906

Bőrkereskedősegéd azonnali belépésre állást keres. Cim: Chalupka Mihály, Kulpin. 8908

Kaucióval rendelkező pénztárost keresünk állandó alkalmazásra. Az állás biztos megélhetést nyujt. Cim a kiadóban. 8967

Kifutófiuk és **bádogostanoncok** felvétetnek. Füzy és Weiner Subotica, Knjaza Mihalja ulica 1. 8889

SATIN garniturák plüssel

Készit:

GARDIO vállalat, Sombor

8115

Hivatal- vagy irodaszolgának ajánlkozik azonnali belépésre egy feltétlen megbizható fiatalember. Malusev-iroda.

Angol nyelvet levelezés utián tanitom Amerikában szerzett oklevelem alapján. Hat hónap alatt önnek 12 lecke után irnia, olvasnia és beszélnie kell angolul! Felvilágositásért még ma irjon. Jánossy, Titel, Bácska. 9015

Glória és félselyemből ernyőáthuzás, javitás, valamint lámpaernyőkészités, fehérnemühimzés és előnyomás Hollándernél, Fra Jese trg, barátok mellett. 9006

Intelligens, 42 éves nő ajánlkozik magános idősebb nőhöz, esetleg urhoz házvezetőnőnek. Cim: özv. Koiss Konrádné, Martonos. 9010

Legjobb és legolcsóbb

hentesárukat

csak

Szabados

városháza a atti (volt hatósági husszék) üzletében szerezheti be nagyban és kicsinyben. Esténkint meleg debreceni kolbász és meleg husok.

Ugyanott tanone felvétetik.

Német kisasszonyt, ki vagy a francia vagy a szerb nyelvet birja, keresek, esetleg csak a délutáni órákra, két nagyobb gyermek mellé. Dr. Kellert, Pašićeva ulica 5. 8973

Fiatal kéményseprősegéd felvétetik. Vladisavljev kéményseprő-mester Bašahid (Banat). 8965

Vas- és fémöntvényeket

gyárt, nikkelez és galvanizál:

KRAUSZ

VELIKI-BECSKEREK,

a törvényszéki palota mellett.

TELEFON 329 760

Suche ein deutsches Fräulein, welches französisch oder serbisch spricht, eventuell nur für die Nachmittagsstunden zu zwei grösseren Kindern. Dr. Kellert, Pašićeva ulica 5. 8972

Fiatalember irodaszolgának ajánlkozik. Beszél 3 nyelven. Cim a kiadóban. 9020

Kifutófiu jóházból való jó fizetéssel mielőbbi belépésre kerestetik. Sonnenberg Salamon, Karadjordjev Trg 9. 9021

Elsőrendü szlovén és beremendi

MÉSZ

legjobb minőségü száraz

RETORTA FASZÉN

beočini portland

CEMENT

vagontételben és kicsinyben

RÉVAI ADOLF

Subotica, Csirkepiacz

Telefon 551.

Faszén csomagolva is kapható

VÉTEL-ELADÁS

Éjjelimulató, körülbelül 50 éve fennáll, kedvező feltételek mellett — családi okok miatt — napibérbe kiadó. Megegyezés esetén az üzlet eladó és azonnal beköltözhető. Bővebbet özv. Lux Mórnénál Sombor, Lastina ulica 7. szám (5) 8943

Ház két ötszobás lakással, üvegezett folyosóval, hat uetcaii szobával, 200.000 dinárért szabadkézből eladó. A vételárnak fele a szerződés megkötésénél, a fennmaradt összeg 1 éven belül 10% kamatmegtérités mellett fizetendő. Cim a kiadóban. 8916

TERÉZIA crém

ZYMOL fagybalzsam

LIKÖR és RUM

essencia

kapható DECSY GYULA gyógytárában a Kiskápolnával szemben. 8111

Három kapa házhely Palicson, villamos megállónál eladó; ugyanott butorozott szoba kiadó. Cim a kiadóban. 8910

8 HP láncos magánjáró fiatal Suttlevorth körülgyürüs cséplővel, 6 HP benzin-motor komplett körfürésszel jutányos áron sürgősen eladó Tereczky Rudolfnál Adán. 8948

Eladó 6 HP magánjárógarnitura, 5 HP magánjárógarnitura, 8 HP magános cséplő, 6 HP magánjáró szivógázgarnitura, 18—20 HP álló nyersolajmotor. A gépekkel cserekereskedést is kötök. Rózsa Ferenc, St.-Kanjiža. 8699

Pneumatik személyautókra, tömör gummik teherautókra és bérkocsikra, kerékpár és motorkerékpár gummik valamint egyéb gummiáruk.

Continental

Főlerakat: **BEOGRAD, Kralja Petra ulica 32. szám.**

Lerakatok a Vojvodinában: **Subotica: S. AD. ENGL.** 5842

Novi-Sad Veliki-Bečkerek: Braća Kovalós. — **Sombor:** Lajos Gombos.

KORZÓ MOZI ✻ LIFKA MOZI

Hétfőtől—szerdáig, 24-től 26-ig 8983

Nagy kalandorfilm

Ördögsziget

Izgalmas fijmjáték 6 felv.

Csütörtöktől

KönigsmarkPierre Benoit

Királyasszony szeretője

című regényének filmváltozata 10 felvonásban. Idő: 1924. Színhely a francia-német hadszíntér és a Lautenburgi királyi palota.

Mindenkit érdekel!

Anya, gyermeked hiv

Nagy sportfilm a dalosi és berni nemzetközi jégünnepélyről 6 felvonásban. Főszereplő Jenny Haselquist a német

Varsányi Irén.

Ezenkívül ELŐATTRAKCIÓ római gladiatorjátékok eredeti kostümökben előadják kölni művészek.

Eladó Clayton - Schuttlewort, 18 éves cséplőgarnitura, fogaskerekes magánjáró, gyürüs cséplő, teljes felszereléssel. Bata István, Orom. 8975

Automobil, elegáns, 2 üléses, »Maffi« németországi gyártmány, teljesen jókarban, eladó. Megtekinthető bármely nap. Felvilágositások Braća Todorović, nagytőzsde, Aleksandrova 8. 8954

Cséplőgarnitúrák, 8-as Láng-locomobil Máv-cséplővel, fiatal. Első Magyar Gazdasági gyári m. garnitura, 8-as és 6-os Hofherrgarnitura, külön 6-os és 8-as cséplők és locomobilok, egy esztergapad és egy szalagfürész eladók Vadócz Károlynál, B.-Topola. 8293

11 kapa szőlő és ház a szegedi szőlőkben eladó. Cim a kiadóban. 8879

11 motika vinograda i kuća se prodaje u Segedinskim Vinogradima. Adresa u administraciji lista. 8880

25 HP magyar állami generátor gázmotor üzemnagyobbitás miatt eladó. Üzemben megtekinthető. Koncz Pál Bačko-Gradište. 8866

Pólyahuzatok, csecsemőnek való szobakosár, himzett függönnyel, mosdóra felszerelhető pólyázóasztal, olcsón eladók. Cim a kiadóban. 8355

Tüzifa apritóbalta egy és kétkaru eladó. Ulreich Testvérek vaskereskedők Subotica. 8835

Eladó egy szalagfürész kocsira szerelve, teljesen uj Benz-féle motorral. — Tóth Péter, Frankopanska ul. 52. 8824

Eladó özv. Mészáros Gyulánénál géplakatos- és kovácsmühely-berendezés, mely áll: 72 ülő, egy szarvasülő, 3 satu, 1 nagy amerikai furógép, 1 kis eszterga, 1 táboritüz, 1 fuvó, 1 nagy plévágó, quintvágó, nagy- és kiskalapácsok és még sok apró szerszámot 35.000 dinárért. Apatin, Siffgas 481. 8819

Antik butort, régi festményt és metszeteket keresek megvételre. Szives ajánlatokat kérek Sóváry Zoltán mérnök Subotica, Trenkova ulica 5 cimre. 8678

ZÁLOGKÖLCSÖNT közvetitek ékszerekre. — Veszek-eladok drágaköveket, ékszereket. — Árverésen visszamaradt tárgyak olcsón kaphatók Pátkainál, Ivan Antunović ulica 4. (Novák-ház, a vasutnál.)

Közvetlen vasut mellett gyártelep nagy épületekkel azonnal eladó. Giergics, barátok mellett 6.

Fötéren háromszobás lakás butorral, palisander ebédlő, jávorháló, fehér konyha, garderobszekrény, háromrészes, függöny, kinaezüst, porcellán stb. külön és egyben is eladó. Cim a kiadóban. 8987

Könyvkiárusitás!

A. MAMUŽIĆ könyv- és papirkereskedésében kapható könyvek

JEGYZÉKE:

I. A.

Athenaeum-könyvtár

Könyvtári egészvászon kötésben arany hátnyomással

	Din.
Kóbor: Komédiák	42
Biró L.: Glória	42
Balzac: A szamárbőr	70
Zola E.: Pascal orvos	70
Dickens: Két város	70
Tolsztoj: Hadzsi Murat.	70
Voss: A költő és az asszony	70
Tóth: A boldogasszony derv.	42
Maupassant: Egy élet	70
Meyer: A barát násza	56
Heltai: Hét sovány esztendő	42
Geijerstam: Az öcsike	56
Jensen: Dóra asszony	56
D'Annunzio: A tüz	70
Murger: Bohémvilág	70
Szini Gy.: A rózsaszinü hó	42
V. Hugó: A párisi Notre Dame I.-II.	140
Keilermann: Az alagut	70
Heijermans: A vörös kalóz	56
Móricz Zs.: Kerek Ferkó	42
Schnitzler: Guszti hadnagy	56
Dell: A sas utja	56
Mereskovszkij: Lionardo do Vinci I.-II.	140
Szemere: Két világ	42
Linnankovszky: Dal a tüzpiros virágról	56
Hall C.: A manxman I.-II.	112

Athenaeum-könyvtár

Vászonutánzatu kötésben

Babits: A gólyakalifa	28
Kuprin: A párbaj	42
Rosny: A tüz meghódítása	28
Bródy S.: A nap lovagja	35
Balzac: Cezar Birotteau	35
Farrere: A kis szövetségesek	42
F. Heller: Collin ur kalandja	42
Leb anc: A kivájt tü	28
P. Loti: Krizantém asszony	21
Cholnoky L.: Piroska	21
G. Leroux: Halál után	21
Gorkij: Gyermekéveim	28
Krudy: A podolini kisértet	21
H. Frank: A nagyherceg pénz.	28
Szederkényi: A végzet	28
Kosáryné Réz L.: Filoména	28
Rider Haggard: Jess	28
Balzac: De Langeais hercegasszony	28
Leblanc: Az üvegdugó	28
Szilágyi: Mint a főnix madár	21
Weymann: A biboros szolg.	28
Daudet: Ifj. Fromont	21
Pünkösti A.: Bus P. csod. k.	28
R. Haggard: A sárga Isten	28
Harrtkozne: A skárlát betü	28
Deledda: Mint szél a nád	21
Leroux: A nap felesége	28
Groh: Nobel A. kalandjai	21
Beczassy: Tóth Eszter élete és kalandja	21
Rovetta: A kisasszonyka	28
Majthényi Gy.: Majális	28

8142

Szivógázmotor, 2 drb. 35 HP szivógáztraktor, 54 colos, Máv. eredeti cséplőkkel, más vállalkozás miatt olcsón eladó. Ivik Péter, Blačko-Petrovoselo

Jóforgalmu vendéglő házzal és füszerüzlettel, fél láne földdel, a paliči uton eladó. Érdeklődni lehet özv. Burskinénál, Paličiut, radonováci villamosmegálló. 8936

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és cimszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Állástkeresők az apróhirdetési dij felét fizetik. Előfizetesi dij havonkint 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezősködésekhez válaszbélyeg melléklendő.

CSAK 5 DINÁRBA KERÜL, HA

MEG VAN A KULCSA

NIKKELEZVE; NEM ROZSDÁSODIK ÉS SZEBB

TENNER OPTIKUSNÁL

SUBOTICA, KR. ALEKSANDRA UL. 11. SZÁM

Cukrászok figyelmébe! Elsőrendü szaloncukorka papirvágógép eladó. Bodis Lajos cukrász, Subotica, Petrogradska ulica 2 8875

Jogi könyvek olcsón eladók, horvát és magyar. Sombor, özv. Friedmanné, Apatini ut 12. 8990

Hengermalom Bácska egyik nagyobb városában 3 henger és 1 pár kő, szivógázmotor és villanyerőre berendezve, sok épülettel és nagy telekkel eladó. Malusev-iroda, Subotica.

Bélyeggyüjtemény, körülbelül 5000 darab, eladó. Cim a kiadóban. 8923

Eladó öttonnás Benz-teherautó pótkocsival, jutányos áron. Hajm László Staribečei, Kraljević Marko ulica 31. 8979

Eladó 8 HP Máv, 10 éves magánjáró cséplőgarnitura, Csáki Dávid és társa, Mali-Idjoš. 8957

Házak kerestetnek megvételre ugy vidéken mint Suboticán 50.000 dinártól feljebb. Üzletnek megfelelőek előnyben. Malusev-iroda.

KÉRJEN 1474

Adol DEDY

CIPŐKRÉMET!

GYÁRTJA:

Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika D.D.

NOVISAD

VÁLOGATOTT FINOM MÁRKÁS MÜTÁRGYAI LEGMEGFELELŐBBEK MINDEN ALKALMI AJÁNDÉKNAK. — ÁLLANDÓ KIÁLLITÁS 7560

BÉRMÁLÁS

Bérmaapa: Na most a bérmálással végeztünk, — most megengedhetjük magunknak, hogy felfrissüljünk valahol! De hol?

Bérmafiu: Kedves bácsikám akkor menjünk oda, ahol a finom „HINKEL" pezsgőt kapjuk. Azt üritsük az egészségünkre.

Bérmaapa: Jó! Gyerünk a „HINKEL"-hez.

Eladó egy magános. 10 HP. 10 légkörös eredeti gyári magánjáró, 10 éves, Neutitcheni gyári lokomobil, Csáki István, Mali-Idjoš (Kishegyes. Levélre nem válaszolok. — ugyanott egy kovácsmühelyberendezés eladó. 8956

Eladó egy alig használt négylovas járgány. Antality István, Moli-Gunaras. 8961

Elegáns nőikalapok az „ESZTERKA"

elsőrangu salonban szerezhetők be. Bécsi modellek nagy választékban. Filzkalapok 100 dináron alul. Ujkalapok készitése izlésesen 70 dinár!

OLCSÓN ALAKIT. 8934

KISS ZÁLOGINTEZETE mindenféle értéktárgyakra kölcsönt ad. Zálogból visszamaradt cirka 500 méter sötétszürke finom gyapjuszövet, szállitásra; v. férfi, női raglán és télikabátnak való. Ékszerek, ruhák, kabátok, fehérnemüek és minden más tárgyak állandóan olcsón eladatnak, Subotica I. kör. Bogovićeva (Kinizsi) ul. 12. 2 5697

Egy udvarra nyiló két egyemeletes ház Sombor legforgalmasabb helyén, 650.000 dinárért eladó. Érdeklődni lehet Lederer Leo cégnél, Somborban. 8991

Két vastartány, az egyik 490 cm hosszu, 100 cm széles, a másik 400 cm hosszu, 135 cm széles, nyersolai vagy más folyadék tárolására alkalmas, eladó Lederer Leo cégnél, Somborban. 8992

Egy pintér állandó munkára kerestetik Lederer Leo cégnél, Somborban. 8993

Egy szabó részére való zsákjavitásra állandó munkára kerestetik Lederer Leo cégnél, Somborban. 8994

Ládázott prima téli alma kg-ként 6 dinárért kapható Lederer Leo cégnél, Somborban. 8995

Rézháló, ebédlő, szalonberendezések, perzsaszőnyeg, cimbalom, antikbutorok, tükör, fényképezőgép, hegedü, festmények, bőrkoffer eladók. Házak, lakások, butorozott szobák közvetitése. Langné, Agina ulica 11. 9004

KÜLÖNFÉLE

Garay Ella (Aleksandrova ulica 9, Haibrohr-ház) elsőrangu női divatszalonjában készülnek a leggyönyörübb kreációk eredeti párisi modellek után ugy estélyi, utcai ruhák, valamint télikabátok, kosztümök elsőrendü kivitelben *garancia mellett. Mélyen leszállitott facon-árak.* 8998

Miért oly feltünő szép az arcod? Ez titok. Csak Mittler kozmetikai intézetében tudhatod meg. 8808

Gyári áron vásárolhat férfi- és gyermekruhát, raglánt, télikabátot, szőrmebélésü és bőrkabátot, női- és leányköpenyt, kicsinyben és nagyban, mig a készlet tart Földes Samu ruhaüzletében, Subotica, Narodkávéház mellett. 2639

A t. vidéki közönség figyelmébe! Ha bevásárlási szándékból Suboticára jön, ugy a saját érdekében ne mulassza el üzletünket fölkeresni, ahol férfi és női ruhakelméket, valamint fehér és szines mosóruhákat, menyasszonyi kelengyének valót stb. a legolcsóbb árban vásárolhat. Mačai i Lejko, Rudič-utca. 8985

Lakást, 4—5 szobából állót, azonnali beköltözésre keresek. Bővebbet Vujković-fatelep. 8989

Fogorvosi praxis, komplett berendezéssel, betegség miatt átadó, esetleg társulok. Dr. Blum Subotica, főtér. 8978

Két elegánsan butorozott szoba konyhahasználattal azonnalra kiadó vagy butorral átadó. Bővebbet Bárány-szálló portásánál. 9016

Lakások magas lelépési dij ellenében és butorozott szobák, lehetőleg konyhahasználattal kerestetnek. Malusev-iroda. 9008

Forditásokat magyar nyelvről szerb vagy horvát nyelvre a leggyorsabban és pontosan elvállal Malusev-iroda, Subotica.

Kiadó két személyre butorozott szoba, esetleg konyhával. Cim a kiadóban. 9002

Kankónál (gennyes folyásnál), hugycsőbántalmaknál a legjobban hatnak a már 18 éve ismert Larucin-kapszulák és pálcikák. — Egy doboz ára 20 dinár. Kapható minden gyógyszertárban és drogériában. Különben postai szétküldés. Blum (Illés) gyógyszertár, főpostával szemben. 5463

Sajátkészitményü férfi-, női- és fiucipők kaphatók. Mértékutáni rendeléseket a legmodernebben készit Róka divatcipészete Subotica, Pašićeva ulica 9.

Két különbejáratu butorozott szoba két fiatalember részére december 1-ére kiadó. Bővebbet »Interreklam« d. d., Vojnovićeva 7. 8846

December 1-re különbejáratu butorozott szoba a központban kiadó. Cim a kiadóban. 8971

Tatai darabos és brikettszén, szobafütő- és szalonszén raktárról állandóan kapható. Eisler és Sipos, Subotica. Telefon 58.

Zongorák, pianinok csakis elsőrendü gyártmányok, 12—18 havi részletfizetésre, 10 évi jótállással, nagy választékban kaphatók Raab Károly hangszerkészitőnél Somborban. Zongorajavitást, hangolást elfogad helyben és vidéken, melyet szakképzett munkásaival végeztet. 8545

Ugy stilus- mint modern butorszükségletét legpontosabban és legolcsóbban Sipos és Fiai mübutorkészitőknél, Senćanski put 3, szerezheti be. Állandó raktár. 8641

Munkás-fehérnemü! Ing és alsónadrág a legjobb angol és cseh oxfordból és zefirből olcsón szállit Franc Hrovat fehérneműüzeme Ljubljana I., Postafiók 129. 8587

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC. Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva (ezelőtt Bácsmegyei Napló) Nyomda és Lapkiadó R.-T. körforgógépén Suboticán.

JAPÁN MESE

IRTA: BAEDEKER

A Café Luitpold-ban gyakran ült az »etnográfiai asztal«-hoz — amelyet azért neveztünk igy, mert a legkülönbözőbb nemzetek fiai látogatták — egy japán művész. Kuroki-nak hivták, elég csinosan festett és Münchenben az ő módszerétől annyira elütő festészeti irányokat tanulmányozta. Akkoriban a »szecesszió« jegyében éltünk, s a mi kis japánunk hamarosan szecesszionista lett. Mint a legtöbb honfitársa, csodálatos utánzóképességgel volt megáldva s megvolt az az adománya, hogy negyedévenkint tudott stilust változtatni. Kevés eredetiséggel dicsekedhetett, s mindennek volt mondható, csak egyéniségnek nem, — mégis érdekelt bennünket, s örültünk, ha hozzánk telepedett. Ha nem is tett mély benyomást ránk, ma is megismerném, ha találkoznám vele. S ez már nagy szó. Mert e sárga emberkék, nekünk európaiaknak, olyan egyformák, hogy sokszor azt hisszük, mind egy-családból valók. Velem is megtörtént, hogy a szinházban ismerősként szólitottam meg egy japán urat, mert azt hittem, vele utaztam s ismerkedtem az előző napon. Kiderült, hogy valaki egészen más volt. De annyira hasonlitott amahhoz, mint — egyik japáni a másikhoz.

Kuroki barátunk honfitársainak a módjára inkább tanult mint tanitott, keveset beszélt és sokat mosolygott, de egyszer mégis, mikor arról volt szó, hogy bizonyos motivumok és történetek ismétlődnek az összes népmesékben s hogy végigvándorolnak minden nemzetek meseirodalmán, s ennek a bizonyitására rendre mondtunk el egymással rokon mesetörténeteket, a sárga uriember ellentmondott.

— A mi irodalmunk egészen más, — igy szólt. — Én elmondok önöknek egy népmesét, amely, azt hiszem, rokonság nélkül áll a világ meselitteraturájában.

És elmesélt egyet. Szinte hallom beszélni őt a nem éppen kellemes, de mégse ellenszenves hangján. Mozsárban nem lehet valamit kegyetlenebbül törni, mint ahogy ő törte a németet — ezen a nyelven folyt a társalgás —, de olyan intelligens volt, hogy mégis megértettük.

Átadom a szót neki.

*

Khinában élt valamikor egy házaspár, amely a képzelhető legnagyobb gazdagságnak örvendett. Királyok se szoktak kincsdusabbak lenni, mint ők. Szériszáma nem volt a házaiknak, földjeiknek, kertjeiknek és mindenféle egyéb birtokaiknak. Ha végigmentek rajtuk, nagyon elfáradtak, azért hát csak hétköznapokon járkáltak bennük, mert vasárnap pihenni akartak. Sok szobát laktak, amelyek tele voltak almáriomokkal, s ezek meg csak ugy duzzadtak a remek ruháktól, fehérneműktől, selymektől, arany- és ezüstkészletektől, porcelánoktól és mindazoktól a disztárgyaktól, amelyeket a gazdagok a maguk örömére s a mások bánatára fölhalmozni szoktak. E házaspár nagy tiszteletben állott, mert a gazdag embert Khinában is közbecsülés veszi körül, s ők ezt meg is érdemelték, mert jó szivük volt, sok jót tettek, s a sok szép holmit nem azért gyüjtötték, hogy irigységet keltsenek velük, hanem mert nem tudtak a pénzükkel egyebet csinálni.

Ez az emberpár a legboldogabb két halandó lett volna egész Ázsiában — ami jelent valamit, mert Ázsia tudvalevőleg igen nagy terület —, ha gyermekkel áldotta volna meg házasságukat az ég. De hát multak az esztendők, és nem született örökösük. Már-már azt hitték, le kell mondaniuk minden reménységről, amikor végre sok év után a forró vágyuk mégis teljesedett. Sajnos, olyan módon, hogy nem érezhették magukat ekkor se boldogoknak... Amikor az ujszülöttet megtekintették, kétségbe estek, mert az mindenhez jobban hasonlitott, mint egy kisbabához. A gyermek — csak mesében fordulhat elő ilyen bolond dolog — ötszáz tojásból állott.

Ez a családás nagyon leverte a házastársakat, akik még kedvetlenebbekké váltak, mint azelőtt voltak. Minek nekik ez a különös istenáldása? Hiszen, ha akarják, megvehetik egy egész tartomány teljes tojáskészletét! Egy szegény család esetleg megörülhetne a házasélet hasonló eredményével, mert ötszáz tojás egy szerény kis háztartásban bizony sokat számit, — de nekik nem tojás kell, hanem gyermek!

A szegény »anya« busan nézett a tojásokra s igy szólt:

— Már most hogyan teljesitsem ezekkel szemben az anyai tisztet, amelyre oly rég s oly örömmel készülődök?

A tojások »apja« pedig kijelentette, hogy tanácskozni fog a papokkal s egyéb bölcsekkel, hogy mitevő legyen, mert »ezt« a gyermeket ő nem akarja elismerni.

Szerencsére az a néni, aki a sajátságos szülési esetnél segédkezett, nem vesztette el a hidegvérét, s jó tanácsot adott a szülőknek:

— Az ember sohase tudhassa, hogy miből mi lesz. Leghelyesebbnek tartom, ha a tojásokat szépen beletesszük egy ládikába és a folyóra helyezzük. Az majd elviszi valamerre.

Mert a város, ahol ez a történet játszik, folyó mellett feküdt.

A szülők se tudtak jobbat kigondolni, s követték a tapasztalt hölgy tanácsát. Mindenesetre okosabban cselekedtek, mint ha ránttottának főzték volna meg a tojásokat, — amint az később ki fog tünni.

A ládika hát uszott lefelé a folyón, és uszott mindaddig, amig csak egy halász, aki néhány mértföldnyire onnan a hálóját éppen a vizbe bocsájtotta, azt ki nem huzta.

Képzelhetik a csodálkozását, amikor leemelte a láda födelét s meglátta, hogy annak mi a tartalma. Az első eset volt ez, hogy a hálójával tojást fogott.

A halásznak is volt felesége, s most azon tanácskoztak ők ketten, hogy mit csináljanak a zsákmányukkal? A jó ember nagyon szerette a tojásételeket s nagy kedve lett volna egy szép nagy omelette-re, s az asszony is szivesen evett volna hasonló jókat, — mégis ez utóbbinak a tanácsára nem fogyasztották el a tojásokat, hanem kitették őket a napra, amely akkor éppen nagyon szépen sütött.

Nem tudom, észrevették-e, hogy a mesékben rendesen az asszonyok okosabbak a férfiaknál, s hogy ott a hebehurgyaság ez utóbbiaktól, a bölcsesség pedig őtőlük jön. Ami az életben nincs mindig igy. Itt mindenesetre az asszony volt a körültekintőbb és az előrelátóbb.

A nap jómelegen sütött a vékonyhéjju tojásokra, amelyek rövid idő alatt megrepedeztek, és nem kevesebb mint öszáz fiu mászott ki belőlük. Ötszáz ikergyerek és mind csupa fiu! Egyetlen lány se köztük! Ez még mesékben se egészen mindennapi eset, s a halász meg a felesége igazán nem tudták hamarjában, hogy mit csináljanak. Ijedjenek meg, essenek kétségbe vagy örvendezzenek a szokatlan áldáson? A vidék, ahol laktak, igen termékeny volt, a földjén sok rizs termett, de ötszáz fiu mégis sok egy kicsit egyfamiliának! De mert a jó Isten küldte, köszönettel vették s elhatározták, hogy fölnevelik őket. A Gondviselés, amely az ő kezükre bizta a ládikát, joggal várhatja el tőlük, hogy zugolódás nélkül vállalják a velejáró missziót is.

Eleintén, amig a fiucskák kicsik voltak, jól is ment minden. Nevelőapjuk egyike volt a tartomány legügyesebb halfogóinak, s egy ideig elég harapnivalót tudott hazahozni a nagy családnak. De később már nem volt képes annyit előteremteni, hogy ötszázkét gyomor jóllakhasson. Az is nagy baj volt, hogy amig a gyerekek kicsik voltak, az anyjuknak folyton arra kellett ügyelni, hogy valahogy szálkát ne nyeljenek. Ötszáz gyerek amugy is elég dolgot ád, hát még ha a halszálkáktól is kell félteni őket! Bizony, nehéz lett az életük szegényeknek, s egyedüli szerencséjük az volt, hogy a mesékben gyorsan mulik az idő. Ezáltal a fiuk hamar fölcseperedtek, életrevalók lettek, sokfelé elcsatangoltak s nemsokára nemcsak megkeresték, ami a táplálkozásukhoz kellett, de néha a tápszüleiknek is hoztak haza egy-egy jó falatot.

Mégis megtörtént nem egyszer, hogy nem volt mivel csillapitani az éhségüket, s ilyenkor rossz hangulat vett erőt a különben békés életet élő család tagjain. A halász és a felesége sose bánták meg, hogy a tojásokat kikelni s a fiukat nagyokká lenni engedték. A gyerekek mind szépek, izmosak s kedvesek voltak, s ha sok gondot okoztak is a szüleiknek — a jó emberek ugy tettek, mint ha azok lettek volna —, azt az elégtételt mégis nyujtották nekik, hogy nagy és virágzó családjuk volt, amelyre büszkék lehettek. De a fiuk sehogyse tudtak belenyugodni abba, hogy szüken éljenek, szegényesen öltözzenek s a halászat naiv foglalatosságán kivül semmi egyéb szórakozásuk se legyen.

Családi tanácsot tartottak, s meghányták-vetették, hogy miként lehetne uj alapra fektetni az életüket s biztositani a jövőjüket. Azt a fölmerült tervet, hogy csoportokra oszolva, különböző országrészekben keressék a szerencséjüket, hamar elejtették, mert rájöttek, hogy csak addig van erejük s hatalmuk, amig együtt vannak s összetartanak. És aztán nagyon is banálisnak, sablonosnak és közönségesnek tartották azt a *minden mesében már elkoptatott* módszert, hogy a szélrózsa különböző irányaiba széledve próbáljanak zöld ágra vergődni, ami az ő esetükben különben is kivihetetlen lett volna, mert nincs az a szélrózsa, amelynek ilyen sok — ötszáz! — iránya van.

Végre egy közülük, alighanem a legélelmesebb, igy szólt:

— Ilyen nagyszámu családnak, mint — unberufen! — mi vagyunk, lehetetlen becsületes módon megélni. Hiába vagyunk kitünő munkaerők, ha nincsen elég munkaalkalom. Nem is szabad a kinálkozó munkától megfosztanunk a vidék többi munkásait, akiknek, ha nem is keltek ki tojásokból, épp ugy megvan a munkához való joguk, mint minekünk. Ez a kedves folyó pedig, ha az összes halait is nekünk szervirozza, nem nyujt eleget, hogy megélhessünk, hiszen napról-napra erősebbek leszünk s az étvágyunk az erőnkkel együtt növekszik... Inditványom a következő: tudok innen nem messze, mindössze néhány mértföldnyire egy szép nagy birtokot, amely egy gyermektelen házaspár tulajdona. Amint hirlik, az éléskamarájuk akkora, mint másnak a magazinuma, s mindig tele van a legjobb élelmiszerekkel; a csürjeik, hombárjaik és raktáraik csupa gabona és gyümölcs, s baromfiuk, birkájuk számlálatlan mennyiségben járkál az udvarukon. Törjünk rájuk, raboljuk ki őket, s egy időre kint vagyunk a vizből!

Ha valami nagyon erkölcsös propoziciót tett volna a fölszólaló ifju, kérdés, hogy megszavazták volna-e? *Ezt* egyhangulag elfogadták.

Botokkal fölfegyverkezve indultak a rablóhadjáratra s biztak a jó Istenben, hogy az segiteni fogja őket dicséretes szándékukban. Pár óra mulva már ott állottak a hatalmas uriház előtt, amelyet kifosztani készültek. Aki csak egy kicsit jártas a meseirodalomban, sejtheti, hogy ez a tojásfiuk szüleinek az otthona volt, ahol a derék házaspár kissé megöregedve, még mindig példás egyetértésben élt, de sulyos gondok között, mert gyermektelenek lévén, nem tudták, hogy kincseik valamikor minő kezekbe kerülnek. Nagyon meglepődtek, mikor a feléjük közeledő csatazajt hallották. A jótékonyságuknál, becsületességüknél s a szelidségüknél fogva nagy népszerüségnek örvendtek az egész vidéken, s több okuk volt azt hinni, hogy a környék lakossága fáklyásmenettel vagy más hasonló ovációval lepi meg őket, semminthogy botokkal törjenek rájuk. De ha már megtörtént a nagy méltatlanság, nem próbáltak ellentállani, sőt hü cselédeiknek is, akik védelmezni akarták őket, meghagyták, hogy maradjanak veszteg. Mindketten a kapu elé álltak; ugy tettek, mintha vendégeket fogadnának, s megkérdezték az ostromlóktól, hogy minek köszönhetik a szerencsét?

— Éhesek vagyunk és enni akarunk! — bömbölték ezek.

A jó öregek ezt a kivánságot egészen méltányosnak találták, s nem zárkóztak el annak teljesitése elől, s az asszony igy szólt:

— Nálunk nincs szükség erőszakra. Szivesen megosztjuk a fölöslegünket azokkal, akik rászorulnak.

De a ház ura felsóhajtott:

— Csak egy kicsit sokan vagytok! S akár milyen jól van ellátva az ember spájza, nem biztos, hogy jól elláthassunk Benneteket.

— Mind testvérek vagyunk és elválhatatlanok! — jegyezte meg egy a fiuk közül büszkén, s hozzátette:

— Ide a kulcsokkal!

— Azonnal! — felelte a ház asszonya, akinek az övében sokatigérően csörömpölt egy nagy kulcscsomó. — De mégis, mondjátok meg előbb, hogy kik vagytok? Hogy hivnak Benneteket?

— Ha mi azt tudnók! — felelte az egyik. — Nincs nekünk nevünk. Nem ugy születtünk, mint más rendes ember. Tojásokból keltünk ki, amelyek a folyón lefelé usztak.

Az ember fölfigyelt erre, s arra gondolt, hogy bizonyos számu évek előtt volt egy ily esete, az asszony pedig izgatottan kérdezte:

— Tojásokból lettetek?

— Ugy, ugy.

— És hol voltak ezek?

— Egy ládikában, — felelte az ostromlók egyike.

— S hány volt összesen? — kérdezte mohó reménységgel a nő.

— Se több, se kevesebb mint ötszáz. Számlálj meg bennünket, ha nem fáradsz bele.

— És éltek mind?

— Hála Istennek!

— Ugy hát jertek a keblemre, mert a mi gyermekeink vagytok!

Sorba ölelte a fiukat mind, s az apjuk ugyanezt cselekedte. Eltartott jó néhány óráig. S ezalatt persze még jobban megéheztek.

Aztán kinyitották a ház kapuját. A sok szoba tele lett fiukkal, a fiuknak a bendője pedig finom ételekkel.

Miután jóllaktak, letelepedtek szerencsésen föltalált édes szüleiknél, akiket ez a váratlan fordulat a világ két legboldogabb emberévé tett. A fiuk is mind boldogok voltak, a tápszüleikről is bőven gondoskodtak, lassan-lassan mind megházasodtak, s ha nekik nem is született olyan sok utódjuk mint a szüleiknek, mégis nagyon elszaporodtak. Hatalmas nemzetség lett belőlük, amelynek sok tagja még ma is él Kinában, csak azt nem tudjuk, hogy annak melyik tartományában.

A tojásfiuk szüleit pedig Japánban és Kinában még ma is szentekként imádják, s oltárokat emeltek és templomokat épitettek nekik. Pedig ez a nagy tisztelet tulajdonképpen a fogadószülőket, a halászt és a feleségét illetné meg, mert bizony, ha a talált tojásokból rántottát vagy tojáslepényt készitenek s azt jóizüen elfogyasztják, akkor ez a nemzetség meg se születik, s ez a mese se, amely az ő csodálatos történetüket beszéli el.

De hát a mesékben is sokszor megtörténik, hogy nem a valódi érdemet jutalmazzák.

S ebben az egyben a mese is hasonlit az élethez, ahol sose jutalmazzák azt.

TERE-FERE

Shaw a rendőrökkel táncol. Amint *Rizzini* hirül adja, most jelent meg Londonban Lincoln *Sprinfieldnek,* a hirneves angol irónak, a *Star* egykori szerkesztőjének emlékiratai, ki lapjánál zenekritikusul Shawt alkalmazta. A drámairó nem valami lelkiismeretesen teljesitette kötelességét, ritkán járt el a hangversenyekre, azzal érvelve, hogy a zenekritikus füle az énekes torkánál is finomabb müszer és igy még nagyobb kiméletre szorul. (De azért beszámolóit minden héten megirta.)

Ebben az időben történt, hogy egy este az Alhambrában fellépett Vincenti, ki jelenetét csodás mutatvánnyal végezte: a szinpadon »hosszusági tengelye körül« több körforgást tett, aztán tapsviharban távozott.

A mutatvány nagyon megtetszett a zenekritikusnak, ki akkor a Fritzroy-téren lakott. Mikor hazafelé tartott, a tér üres volt. Csábitatva a világos, száraz éjszakától meg a fényes kövezettől, Shaw piruettezni kezdett. Nem ment. Mikor vagy tizenötödször orra bukott, a rendőr udvariasan fölemelte és megkérdezte tőle:

— Mi a csudát tetszik itt csinálni. Már öt perce figyelem.

Shaw megmagyarázta az őrszemnek, még pedig oly ékesszólóan, hogy az rövid tétovázás után igy szólt:

— Lenne szives fogni a sisakomat, majd megpróbálom én. Nem is lehet olyan nehéz.

Egy pillanat mulva a rend őre szintén orrával szántotta a kövezetet.

— A köpenyembe botlottam meg — dörmögte.

Erre mindketten felakasztották köpenyüket egy kapu rácsára s táncoltak-forogtak, mig rajtuk nem ütött az éji őrjárat, melynek vezető-tisztje haragosan kérdezte meg a közrendőrtől, méltónak tartja-e az ilyen viselkedést.

— Méltónak nem méltó — válaszolta — de azért száz sterlingbe fogadok, hogy ön nem tudja megcsinálni.

Minthogy pedig közben Shaw veszettül bukdácsolt a rendőrtiszt előtt, ő sem tudott ellenállni a csábitásnak és a társasághoz csatlakozott. Aztán egy postás is meg egy tejes is beállt a kompániába, ki — szegény — a gyakorlat hevében kitörte egyik lábát.

Ilyen zenekritikus volt G. Bernard Shaw.

*

Min dolgoznak a halottak? Londonban a fegyverszünet évfordulóját nagy ünnepségek közepette ülték meg. Ezen a napon két percig minden munka szünetelt. walesi herceg, a miniszterek, a tengerészek , a katonák, a különböző testületek és szervezetek egyaránt részt vettek az ünnepségen, de legérdekesebb, legfurcsább volt a spiritisztáknak gyülése, melyen George *Owen,* a hires spiritisztapap és és Conan*Doyle,* az ismert regényiró beszélt.

Háromezren gyülekeztek össze egy óriási teremben, többnyire a harctéren elesett katonák anyjai és apjai, de sok százan az ajtókon kivül rekedtek .

Walé *Owen* tiszteletes halotti csendben ezt mondotta:

— Az én lancashirei hitközségem számos halottja megjelent előttem és közölte, hogy azokat az épületeket, melyeket a háboruban elromboltak, ott tul, a szellemek világában már fölépitették a halottak. Igy a lovanioi könyvtár is teljesen helyre állott, olyan mint a békében. Ezenkivül pompás templomot emeltek maguknak a halottak, melyben egy patak csörgedez s ennek a vize olyan fényes, hogy több szinben játszik, mint a szivárvány. A szellemek itt fürdenek. Ez a templom, mondották nekem a szellemek, számunkra épült s azt kivánják, hogy miadjunk neki nevet. Nevezzük ezennel a Minden Szentek templomának.

Hasonló feltünést keltett Conan Doylenak a beszéde, ki egyszerre a szószékre pattant, szemét a terem mennyezetére szögezte és önkivületes lázban igy szólt:

— Érzem, hogy a halottak fölöttünk, élők fölött kerék alakjában forognak és már a tapasztalati sikot is érintik. Itt vannak közöttünk, részt vesznek mostani ünnepségünkön . . .

*

Főzőcske. Párisban, mint mindenütt a világon, a drágaságról vitatkoznak s a politikusok olcsóbb kenyeret óhajtanak adni a népnek. De mig a lakóság egyik része azzal foglalkozik, hogy legyen mit beleapritani a levesbe, a másik része nem kevesebb szenvedéllyel arról értekezik, hogyan kell azt beleapritani. A franciák a szakácsmüvészet, a konyha nemes hagyományait ápolják. Ez az ő háboruutáni lázuk, mely nem kevésbbé erős, mint a németek spiritisztaláza.

Az ujságok, a legtekintélyesebbek is, szakácsrovatot nyitottak, hogy az iny müvészetét fejlesszék. Ebben naprólnapra tanácsokat adnak a háziasszonyoknak, hogy főzzenek és süssenek, étlapokat közölnek, hogy mentesitsék őket a töprengés gondjaitól. Minden szerkesztőségnek van szakács- és vendéglősmunkatársa. Ezeket a rovatokat pedig nem mükedvelő irócskák vezetik, hanem a legelsőrangu költők. Egy müvészeti lap hetente több oldalt szentel a konyhamüvészetnek s cikkeit *Curnonski* és Marcel *Rouff,* a kitünő regényirók irják.

És nemcsak az ételre terjed ki a figyelmük, hanem az italra is. Digione polgármestere propaganda-körutra kelt, hogy a burgundi bort dicsérje, különösen azokban az országokban, melyekben az amerikai szesztilalom behozatalával foglalkoznak. Svájcban több beszédet tartott a bor védelmére. Minthogy pedig ujabban divatosak a kereskedelmi vásárok, városában tizenöt napi gastronomikus vásárt hirdetett, melyen jól lehet enni és inni. A városháza nagyszerü termeiben teritenek majd, melyek a középkori pompát idézik a vendégek szeme elé, a város szállodása és vendéglősei pedig kötelezték magukat, hogy csupa nemes francia ételt és francia bort szolgálnak fel, olcsó áron.

A divat annyira elharapódzott, hogy az idén az őszi képkiállitásra is bevonultak az ételek és italok. Teritett asztalok mellől szemlélhetik a mübarátok a képeket, aminek megvan a jó és a rossz oldala is.

Mesélik, hogy multkor a képkiállitás egy látogatója, ki véletlenül egy expressionista teremben vacsorázott, igy szólt a pincérhez:

— Kérem, legyen szives, forditsa meg azt a képet. Igy nem tudok enni . . .

*

Császárnők, királynők, pongyolában. *Radzivill* hercegnő most megjelent emlékirata: »Azok, akikre emlékszem« régi császárnőket és királynőket és hercegnőket vonultat fel, mindennapi életükben, majdnem pongyolában. Könyvében több kedves történetet közöl.

Egyik hősnője Viktória királynő, aki — mint mondja — rettenetesen szeretett öltözködni. Ebben pedig nem ismert tréfát. Környezetétől is ép oly szigoruan megkövetelte az öltözködés müvészetét. Leányai, még a trón leendő ura is, a későbbi VII. Edward, reszkettek tőle. Beatrik hercegnő, valahányszor anyja elé hivták, majdnem elájult az ijedelemtől. Ezért a kihallgatás előtt mindig megivott egy pohár vizet.

Erzsébet királynő gyönyörü, szép haját órákig fésülte-kefélte. Egy alkalommal, mikor Londonban volt, a manchesteri hercegnő elé sietett, ki látogatni jött őt, de nem vetette le fehér fésülködő köpenyét, melyet rendszerint ruhájára szokott boritani, hogy kedvére fésülhesse magát. Csak a teremben vette észre, hogy még rajta van a fésülködő köpönyeg, s miután látta, hogy a hercegnő csodálkozik ezen, ledobta. Erre a hercegnő mégjobban elámult. Az történt, hogy ezuttal a fésülködő köpeny alá elfelejtette fölvenni a ruháját is. Ennyire rabja volt a fésülködés-kefélkedés szenvedélyének.

I. Vilmos felesége, Auguszta császárnő sógornőjével, Károly herceg feleségével együtt rendkivül kedvelte a fiatalos ruhákat, parókákat, csipkéket. A két érett hölgy fényüzésével megbotránkoztatta rokonait és elrémitette az udvaroncokat. Károly herceg felesége mindenüvé magával vitte kis tekenöcsbékáját is. Auguszta császárnő utálta ezt a tekenöcsbékát. Egy napon azonban, nem tudni mikép, tekenősbéka belekerült a császárnő parókájába és csak akkor vette észre, mikor a tiszteletlen állatka minden etikettel dacolva kimászott parókájának gesztenyeszin fürtje közül. Radzwill hercegnő azt irja, hogy a császárnő ezért hetekig nem beszélt sógornőjével.

Kik legyenek a magyarság parlamenti képviselői?

A Bácsmegyei Napló próbaszavazása

a parlamentbe, akár önálló listával vesz részt a választásban a magyarság, akár nem.

Az ötlet — bevalljuk — nem egészen uj. Legutóbb az amerikai elnökválasztásnál s az angol választásoknál is megszavaztatták a nagy lapok olvasóikat, hogy kiket kivánnak az Unió elnökéül, illetőleg az angol alsóház tagjaiul megválasztatni.

Ami Amerikában és Angliában csak érdekes kisérlet volt, amelyből *előre tájékozódást lehetett szerezni a pártok erőviszonyairól,* az Jugoszláviában sokkal több ennél — politikai szükségesség. A magyarság tömegei számára a jelenlegi politikai helyzet lehetetlenné teszi, hogy akaratukat és véleményüket nyilvánithassák arra nézve, hogy kiket kivánnak képviselőkül jelöltetni. Nyilvános gyüléseket több okból majdnem lehetetlen tartani s azt is mindenki tudja, hogy az ilyen gyüléseken a legritkább esetben határoznak mást, mint amit az összehivók, 10—12 ember előterjeszt. A demokrácia elvei követelik, hogy minden szavazónak joga és alkalma legyen megmondani, kit kiván jelöltetni. De a fennálló választási rendszer is szükségessé teszi, hogy olyan jelöltek kerüljenek a listára, akiket a választók többsége kiván, mert csak igy lehet remélni, hogy a választó abba az urnába helyezi a gummigolyót, amelyen az a lista van kifüggesztve, amely az ő számára szimpatikus.

Ezek a szempontok vezetik a Bácsmegyei Naplót, amikor a magyar választó polgároktól kérdi meg hogy *a magyarság parlamenti képviseletére kiket kivánnak jelöltetni.*

A szavazás eredménye természetesen semmiképp sem kötelező senkire, s igy a magyar pártra sem. A Bácsmegyei Napló minden párttól független orgánum s amikor magukétól a jugoszláviai magyaroktól kérdi meg, hogy kiket kivánnak parlamenti képviselőkül, legjobban dokumentálja, hogy nem pártorgánum, hanem a magyarság lapja.

A jugoszláviai magyarság, amint már többször állapitottuk meg sajnálattal, *meglehetősen közönyös.* Azt a minimális érdeklődést azonban joggal fel lehet tételezni, hogy *mindenki kitölti a Bácsmegyei Napló* holnapi *(vasárnapi) számában közlendő szavazólapot* s egy *levelezőlapra felragasztva beküldi a Bácsmegyei Napló címére.*

Aki ennél a próbaszavazásnál legpontosabban eltalálja, hogy a február 8-iki választáson kiket választanak meg.

2500 dinár jutalmat kap.

Ha többen lesznek, akik pontosan eltalálják a megválasztandók nevét, a jutalmat ezek között kisorsoljuk.

A szavazatokat november 30-ikáig kell beküldeni

Bácsmegyei Napló
Szubotica 45 cimre.

A szavazás ugy történik, hogy a szavazólapra minden szavazó tiz jelöltet ir fel, abban a sorrendben, amelyben meggyőződése szerint be kellene kerülni

Szavazni név nélkül is lehet, azonban az a szavazó, aki nem közli a nevét, nem tarthat igényt a 2500 dináros jutalomra.

Félreértések elkerülése végett itt ujólag kijelentjük, hogy ez a próbaszavazás a Bácsmegyei Napló önálló akciója. Minden párt ennek a próbaszavazásnak eredményétől függetlenül a párt intéző vezetőinek tetszése és belátása szerint állitja össze a jelölő listáját.

Vágja ki az alábbi szavazólapot s ugy töltse ki, hogy a jelöltek abba a sorrendbe jöjjenek, amelyben a szavazó a jelölteket a parlamentbe beválasztatni szeretné. Az legyen az első név, akit leginkább szeretne parlamenti képviselőül s az legyen a tizedik, akinek megválasztását legkevésbé tartja kivánatosnak.

Ha a magyarságnak például öt parlamenti képviselője lett, az nyeri a 2500 dináros jutalmat, akinek szavazó cédulájáu az az öt név van elől, akit megválasztottak. Ha például nyolc képviselője kerül be a parlamentbe, a jutalom azé, aki az első nyolc helyre a megválasztott képviselők nevét irta be.

Szavazni november 30-ig lehet, de ne halassza a szavazólap beküldését, vágja ki és nyomban küldje *be.*

Itt kivágni!

A szavazó neve és lakóhelye: _____

_____

Benne van-e a választói névjegyzékben? igen nem

Önálló lisztát, vagy más pártokkal való kooperációt kiván-e? önálló lisztát kooperációt

Ki az a tiz SHS királyságbeli magyar nemzetiségü politikus, akit legméltóbbnak tart arra, hogy a jugoszláviai magyarságot a parlamentben képviselje?

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

Zongorázik? Hegedül? Cimbalmozik? Klarinétot vagy mandolint játszik?

A MORAVETZ ALBUM

ezidén a fenti hangszerekre különkülön kötetben jelent meg. Ez a legszebb és legpraktikusabb karácsonyi ajándék. Jugoszlávia összes könyvkereskedéseiben kapható. 8747

Teknősbéka
vagy
ki az őrült a csárdában

Irta: Karinthy Frigyes

Történik egy elmegyógyintézeti szanatórium egyik külön szobájában.

ORVOS *(jön jobbról, körülnéz, kiált):* Vandrák!

ÁPOLÓ *(kijön a baloldali szobából, karján zubbony):* Tessék nagyságos doktor ur!

ORVOS: Na mi az, mi ujság? Levette a kényszerzubbonyt?

ÁPOLÓ: Igen. Nagyon jól érzi magát, elaludt.

ORVOS: Jól van. A zuhany után még nyugtalan volt?

ÁPOLÓ: Nem nagyon, csak a fogakat nem engedte ki a markából.

ORVOS: Rendben van, arra számitottam is. Menjen vissza hozzá, majd lejövök később, most fölmegyek a dühöngő-osztályra. És vigyázzon.

ÁPOLÓ: Igenis, doktor ur. *(Leteszi a zubbonyt egy szék karfájára, visszamegy balra.)*

ORVOS *(homlokát simitja, indul a jobboldali ajtó felé, amikor ugyanezen az ajtón kopognak):* Tessék! *(Kinyitja az ajtót.)*

JÁNOS *(zavartan, félszegen belép):* Alászolgája . . . Pardon Pardon . . . *(Aggódva néz körül.)* Haduva doktor urat keresem . . .

ORVOS: Tessék, én vagyok az. Mi tetszik?

JÁNOS: A portás mondta, hogy ide tetszett jönni a szobájából . . . Bocsánat, hogy utánajöttem . . . Józan János, harmadéves orvostanhallgató vagyok . . .

ORVOS: *(kezét nyujtja, nyájasan):* Á, nagyon örülök, kedves kollégám . . . Kedves nagybátyja, a tanácsos ur, már mondta, hogy meg fog látogatni. Nagyon örülök. Mivel lehetek szolgálatára?

JÁNOS *(elfogulatlanul):* A nagybátyám talán emlitette . . . hogy hát mostanában foglalkozom . . . és szeretnék egy kicsit körülnézni.

ORVOS: Igen, igen, tudom már. Meg szeretné nézni az elmegyógyintézetet. Kérem, nagyon szivesen kalauzolom. A parkban már volt lent?

JÁNOS: Nem, egyenesen ide jöttem, a szobájából.

ORVOS: No hisz akkor *in medias res* kezdhetjük. Ez tudniillik, ahol most vagyunk, a *paranoiás*-osztály egyik külön megfigyelője, ahol jelenleg éppen egy érdekes demantiát tanulmányozunk, egy elkülönitett esetet, már egy hete. Csendes dementia praecox . . .

JÁNOS *(fölényesen):* Ó, igen — tudom. Dementia multiforma . . . Nagyon jól ismerem a kórképet . . . Negyedik kötet, kilencedik oldal. Kényszerképzetek, nagyzási hóbort, üldözési mánia . . .

ORVOS: Ugy van — mint látom, behatóan foglalkozik . . .

JÁNOS: Tetszik tudni, magánszorgalomból már előre megtanultam öt kötetet az elmebetegségekről, holott csak jövő szemeszterre iratkozom be... De még nem láttam eleven őrültet... *(naivan)* és borzasztó kiváncsi vagyok.

ORVOS *(mosolyog):* Hát itt majd láthat eleget. Csak nem kell zavarba jönni — először kicsit furcsán hat az idegekre.

JÁNOS *(legyint):* Ó kérem — tessék csak rámbizni . . . olvastam én, hogy kell bánni, beszélni velük — mondom, hogy elolvastam az egész idegvágó irodalmat.

ORVOS: No, akkor rendben van. Hát — akkor talán lent kezdjük az első emeleten, jó? Vagy maradjunk itt?

JÁNOS *(a bal ajtó felé mutat, kicsit elfogultan):* Itt? Itt van a beteg?

ORVOS: Itt. Nos — bemegyünk hozzá?

JÁNOS *(zavartan hátralép, fölénnyel):* Hogyne . . . miért ne . . . de izé . . . nem zavarjuk?

ORVOS: Dehogy. Mondom, hogy egyike a legcsendesebb betegeinknek. Ma délután kicsit nyugtalan volt, de már jól érzi magát.

JÁNOS *(nyugtalanul):* Nyugtalan?

ORVOS: No igen. Az ápolónak kiszedte három fogát, aztán a kádat a hátára vette és négykézláb kimászott a háztetőre. De már jobban van.

JÁNOS: Tessék?!

ORVOS: Egyszerü eset, hiszen tetszik érteni, kedves kolléga. A kórcseteket többen leirták, teknősbékának képzelte magát. Különben főeszméje, hogy ő Mózes, a világ megváltója, aki az emberek fejéből kiszedi a bogarakat — néha mint hangyász, néha mint teknősbéka.

JÁNOS: Ahá... ahá... szóval kicsit nyugtalan volt . . .

ORVOS: Egyszerü eset... Mindenkiről azt hiszi, hogy megőrült és hogy ezt bogarak okozzák, amik az agyban vannak.

JÁNOS: Értem... hogyne... értem... Csak azt nem látom egész világosan... miért vette ki annak a... izének... három fogát?

ORVOS: Hogy nehezebb legyen kitalálni.

JÁNOS: Mit?

ORVOS: A teknősbékát.

JÁNOS: Ahá! . . .

ORVOS: A dolog tudniilllik ugy áll, hogy ez a beteg . . . *(az ajtón kopognak.)*

ORVOS: Ki az?

HANG: *(kivülről):* Doktor ur, tessék gyorsan gyünni, a Sedlacsik leharapta a Bleyweisz mutatóujját!

ORVOS: *(fejéhez kap):* Tyü, ezt elfelejtettem! A fejét akarta leharapni és én már odáig vittem, hogy elég, ha az ujját harapja le . . . ma délután akartam erről beszélni . . . elkéstem! . . . *(Jánoshoz.)* Bocsásson meg, rohannom kell . . . Várjon meg . . . Öt perc alatt itt leszek . . .

JÁNOS *(aggódva néz az ajtó felé):* Izé... talán elkisérhetném...

ORVOS: Fölösleges... ez sebészi dolog... azonnal itt leszek... *(elrohan jobbra, szokásból bezárja az ajtót).*

JÁNOS: Doktor ur . . . *(az ajtóhoz megy, látja, hogy be vanzárva.)* Tyü, a teremtésit! Bezárta! *(Rázza az ajtót.)* Szent isten! . . .

ÁPOLÓ *(közben kijön balról, meglátja Jánost, az ajtó előtt, aki nem veszi őt észre):* Doktor ur . . . *(Félre.)* Hát ez ki? Be van zárva az aitó? még egyet hoztak erre az osztályra? Na, köszönöm, nekem a Mózes is elég. *(Hangosan):* Hé! Mi az?

JÁNOS *(megfordul, égnek meredt a haja. Félre):* A teknősbéka! No most, Józan János, szedd össze magad! *(Hangosan, elfogulatlanságot tetetve.)* Jónapot . . . izé . . . semmi, csak az ajtót néztem. Hát — hogy van, hogy van? Jól érzi magát?

ÁPOLÓ *(gyanakodva):* Megvolnék. A doktor urat tetszik várni?

JÁNOS *(élénken, vigyázva az Ápoló minden mozdulatára):* Igen, igen . . . mingyárt jön . . . a kollégám . . . én én tudniillik szintén orvos vagyok...

ÁPOLÓ *(gyanakodva):* Igen? Hát csak tessék leülni addig.

JÁNOS *(élénken):* Köszönöm, nem vagyok fáradt.

ÁPOLÓ: Pedig addig nem lehet elmenni mig a doktor ur vissza nem jön. Itt minden ajtót bezárunk, ha valaki kimegy.

JÁNOS *(félre):* Milyen logikusan beszél . . . ha az ember nem tudná . . . Vigyázni fogok, ha jön a rögeszme... Dementia, negyedik oldal, ötödik bekezdés . . .

ÁPOLÓ *(félre):* Magában beszél. Persze, uj beteg. Na, majd vigyázunk rá, mig visszajönnek érte.

JÁNOS *(torkát köszörüli, aztán kedélyeskedve):* Hát hogy érzi magát itten? Remélem nincs semmi kifogása az intézet ellen?

ÁPOLÓ *(vállát von):* Nekem ugyan nincs. A koszt nem rossz, csak a fizetés lehetne több.

JÁNOS *(félre):* Fizetés? Ahá, persze, nem tudja, hogy tébolydában van. Rá kell hagyni. Mingyárt jön a rögeszme . . . Dementia praecox, negyedik oldal, bizonyára több illetné meg.

ÁPOLÓ: Jó pár koronával. Nagy a munka, meg a veszödség.

JÁNOS *(félre):* Korona . . . koronázás . . . Nagyzási mánia . . . Ötvenedik oldal . . . Rá kell hagyni . . . Teknősbéka . . . *(Hangosan, kedveskedve.)* No, istenem, — ugy-e egy akváriumban nem is lehet másképpen.

ÁPOLÓ: Micsodában?

JÁNOS: Hát akváriumban. Izé . . . ókori akváriumban . . . mózeskorabeli akváriumban . . . vagyunk . . .

ÁPOLÓ *(félre):* Ehe. Nem tudja, hol van, — hogy csalták be. Rá kel hagyni. *(Hangosan.)* Miért tetszik gondolni, hogy akvárium?

JÁNOS *(kedvesen):* Hát a teknősbékák akváriumban élnek, nem?

ÁPOLÓ *(félre):* Teknősbékának képzeli magát. Jó hogy tudom. *(Hangosan.)* Bizony, kérem, teknősbékának az a legjobb.

JÁNOS: Mondja kérem: ugye jó az, teknősbékának lenni?

ÁPOLÓ *(félre):* Engem is teknősbékának gondol? Hagyjuk rá. *(Hangosan.)* Hát persze. Egymásközt vagyunk legalább.

JÁNOS: Csak az kicsit fáradságos, mindig négy lábon mászkálni azzal a nehéz teknővel a hátán az embernek...

ÁPOLÓ: Az nem tesz semmit. Csak tessék, ha jól esik, engem nem zavar.

JÁNOS *(nem érti):* Hogy mit? . . .

ÁPOLÓ: Mondom, csak tessék bátran négykézláb, ahogy szokta.

JÁNOS *(ijedten):* Hogy én?

ÁPOLÓ: No igen. Aki teknősbéka, járjon négykézláb. Mert hiszen maga teknősbéka, nem?

JÁNOS *(félre):* Szent isten, kezdi . . . Rám akarja oktrojálni, hogy én is az vagyok . . . Jobb lesz ráhagyni, mert kiszedi a fogamat . . . *(Hangosan.)* Hát bizony . . . nekem, őszintén szólva, kényelmesebb . . .

ÁPOLÓ *(erélyesen):* Hát akkor tessék.

JÁNOS *(ijedten):* Igenis, kérem . . . *(Négykézlábra ereszkedik.)*

ÁPOLÓ *(félre):* Jön a roham. Jó lesz vigyázni. *(A szék mellé áll, ahol a kényszerzubbony van.)*

JÁNOS *(négykézláb, gyanakodva, figyelve az ápoló minden mozdulatára):* Hát akkor tessék, kérem . . .

ÁPOLÓ *(nem érti)* Parancsol?

JÁNOS: Tessék csak négykézláb, ahogy jól esik . . . *(Félre, homlokát törli.)* Tyü, a teremtésit, csak jönnének már, rettentően félek...

ÁPOLÓ *(nyájasan):* Hogyne, hogyne... természetes... *(Félre.)* Nehéz eset. Nehezen fogok birni vele, egyedül. Jó lenne, ha már jönne a Haduna . . . *(Négykézlábra ereszkedik, de a kényszerzubbonyt magával hozza.)*

JÁNOS *(gyanakodva):* Mi az, kérem?

ÁPOLÓ: Semmi . . . egy darab rongy, a teknőből . . . A teknőben szoktam mosni . . .

JÁNOS: Ahá . . . Igenis . . . Hehe . . . *(Az ápoló közeledésére ijedten curukkol, négykézláb. Mézédesen.)* Hehe... Nagyon kellemes igy . . . nagyon szeretek igy mászkálni . . . *(Mászkál.)*

ÁPOLÓ *(ijedten, hátrál, előkészíti a zubbonyt):* Én is . . . Legjobb a békának . . .

JÁNOS *(félre, rekedten az izgalomtól):* Nem birom tovább . . . muszáj segitséget hivni. *(Megkönnyebülve.)* Ahá... ott a csöngő az ajtó mellett . . . csak odáig jussak . . . *(Ugrálva megfordul, az ajtó felé mászik.)*

ÁPOLÓ *(óvatosan követi, maga elé tartva a zubbonyt, mikor utoléri, rá akarja dobni).*

JÁNOS *(az ajtó mellett, hirtelen megfordul, rémületében fogát vicsorgatva):* Vau, vau!! . . . *(Előre ugrik.)*

ÁPOLÓ *(visszaugrik):* Krrr . . . Mi az?

JÁNOS: Hagyjon békében . . . Én béka vagyok . . . Kvák, kvák . . .

ÁPOLÓ: Én is . . . Brekeke . . . De én erősebb béka vagyok . . .

JÁNOS: Kvák . . . kvák . . . Én vagyok az erősebb . . . ha hozzám nyul, bekapom . . . *(Fogát vicsorgatva.)*

ÁPOLÓ *(félre):* Itt a roham! Gyerünk... *(Hangosan.)* Majd meglátjuk! Brekeke... *(Rá akar ugrani, hogy fejére dobja a zubbonyt.)*

JÁNOS *(kisiklik a zubbony alól, felugrik, esze nélkül orditva szaladgál):* Segitség!! Daktor ur!!... Nvissák ki az ajtót!!... Ápoló!!... Ápoló... Meg akar fojtani!!...

ÁPOLÓ *(szintén felugrik, magasra tartva a zubbonyt, rohan utána, kergetőznek.)*

ÖRÜLT *(óvatosan kinyitja a baloldali ajtót, látatlanul bejön, hátulról kikapja a zubbonyt az ápoló kezéből, rádobja a fejére, hátul összefogja, védtelenné teszi.)*

ÁPOLÓ: Segitség!

JÁNOS *(meglátja az Őrültet, megnyugszik, megáll):* Na!! Hála istennek!!... Itt az ápoló!!... *(Homlokát törli.)* Tyü, de melegem lett! *(Az őrülthez.)* Csak jó erősen tartsa, ápoló ur! Rohama van!!... Rámvetette magát!!... Minek hagyják az ilyet egyedül?!...

ÁPOLÓ *(szabadulni igyekszik):* Segitség!!...

JÁNOS: Rémes, hogy ordit!... *(Látván, hogy az Ápoló keze hátra van kötve, nekibátorodik.)* Segithetek?

ÖRÜLT: Kösse be a száját valamivel, hogy ne orditson. *(Erősen fogja a zubbonyt, hátul, a szék felé huzza az ápolót.)*

JÁNOS *(kiveszi a zsebkendőjét, beköti az ápoló száját, mindketten a székhez vonszolják, lenyomják, a zubbony madzagával hozzákötik a székhez.)*

JÁNOS *(felegyenesedik, homlokát törli):* Hü! Micsoda kaland . . .

ÖRÜLT *(keresztbefont karokkal méregeti csunyosan):* Féltünk egy kicsit, mi? Ha én nem jövök, bai lett volna, mi?

JÁNOS *(szégyelve előbbi rémületét):* Ó istenem . . . nagyon nem voltam éppen megijedve . . . nem vagyok én laikus . . . tudom én jól, hogy kell bánni az őrültekkel . . . csak hát egyedül voltam . . .

ÖRÜLT *(gunyosan):* De azért mégis csak biztosabb érzés, hogy én itt vagyok, mi?

JÁNOS *(nevet):* Hát, ami azt illeti . . . Őszintén bevallva, nyugodtabb vagyok. Tetszik tudni, először kerültem össze eleven őrülttel . . . és mégis csak más, mintha az ember könyvben tanulja . . . mingyárt helyesen diagnosztizáltam az esetet . . . Dementia praecox . . . Én tudniillik . . . Pardon . . . Józan János vagyok, harmadéves orvostanhallgató . . .

ÖRÜLT *(méltósággal biccent, nem felel.)*

JÁNOS *(az ápoló felé hunyorit):* Nehéz eset, mi?

ÖRÜLT *(lemondóan legyint):* Reménytelen.

JÁNOS *(részvéttel):* Igazán? Mingyárt éreztem. Tudja, az őrültekben van valami, ami szorongást kelt az emberben, még mielőtt tudná, hogy mi a baja . . . Valami emanáció . . . Ujabban lehetségesnek tartja a tudomány.

ÖRÜLT *(gunyosan):* Persze. A tudomány.

JÁNOS: No igen . . . Hiszen értem, a gyakorlat azért mégis csak a legfontosabb. Igazán csak az ismerheti a tébolyt, aki foglalkozik vele, aki köztük van, mint ön. *(Tisztelettel az ápoló felé hunyoritva.)* Régóta ápolja a szerencsétlent?

ÖRÜLT: Nem nagyon. Előbb egy másik volt mellém beosztva. De azt elvitték aztán. Ez csak két napja van itt.

JÁNOS *(tisztelettel):* És már ilyen jól tud bánni velc? Persze a gyakorlat! Rögtön tudta, mi a mániája szegénynek, mi?

ÖRÜLT *(fölényesen legyint):* Az első pillanatban!

JÁNOS: Közveszélyes, mi?

ÖRÜLT: Legveszedelmesebb őrültek egyike azok közül, akiket itt láttam. Pedig vannak egypáran.

JÁNOS *(összeborzong):* Brr! Ahogy bejött és rámnehezedett . . . Valami rémes van egy ilyen szegény őrültnek a tekintetében . . . Bevallom, nekem a hideg ment végig a hátamon, ahogy rámnézett . . . Nézze . . . Milyen rémesen forgatja a szemét most is . . .

ÖRÜLT: Én már megszoktam. Ha az ember csupa őrült közt van, megszokja.

JÁNOS *(részvéttel és tisztelettel):* Folyton köztük lenni — fárasztó lehet.

ÖRÜLT: Hát bizony. Hónapok óta most látok először épeszü embert, akivel lehet beszélni, — aki megérti az embert . . . Mert látom, ön ért engem...

JÁNOS *(hizelegve):* Ó, én nagyon megértem . . . Borzasztó lehet, folyton rögeszmékkel harcolni . . . Sok ravaszság kell hozzá . . .

ÖRÜLT *(felemelkedve):* Képzelheti . . . Látom, ön ért engem . . . Végre egy ember, aki engem megért és felfogja, hogy én itt mit szenvedek ezek közt a sütni való bolondok közt . . . *(Kezét nyujtja.)* Ön az első ember, aki engem igazán megért!

JÁNOS *(meghatottan kezet fog vele):* Hiszen ön, ugyszólván, megmentette az életemet! Hogyne volna nekem rokonszenves! Ebben a házban kell, hogy a józanok összetartsanak, és szeressék egymást!

ÖRÜLT: Köszönöm. *(Simogatják egymás kezét.)*

JÁNOS: És hát mondja . . . *(Az ápoló felé biccent.)* Mégis, miket szokott csinálni szegény? Hogy tudja fékentartani? Mi a legfőbb mániája? A Haduva doktor mondott valami keveset, de mingyárt elhivták . . .

ÖRÜLT *(gunyosan):* A Haduva doktor ur? Miféle Haduva doktor ur?

JÁNOS: Hát aki itt volt . . . Aki fogadott . . . Az a cvikkeres . . .

ÖRÜLT *(hangosan kacag).*

JÁNOS *(ijedten):* Mi az?

ÖRÜLT *(veregeti János vállát):* Azt

akarja mondani, az a cvikkeres, aki doktornak képzeli magát?

JÁNOS *(elhülve):* Szent isten — hát nem az?

ÖRÜLT *(atyás tölénnyel veregeti a vállát):* Az, kedves barátom, egyike a legveszedelmesebb őrülteknek. Az a mániája, hogy ő elmeorvos.

JÁNOS *(fejéhez kap)* Jézus Mária . . . és én milyen nyugodtan beszélgettem vele!

ÖRÜLT: Nem tesz semmit. Nem lehet azt első pillanatra észrevenni. Gyakorlat kell hozzá. Én régen ismerem szegényt. Még régebben, mint ezt. *(Az ápoló felé):* Mert ez csak két napja van hozzám beosztva.

JÁNOS *(megsemmisülten):* Dehát akkor miről lehet egészen biztosan határozottan fölismerni, hogy valaki őrült? Mert ezek után nem hiszek a könyveknek.

ÖRÜLT *(tölénnyel):* Beszélni kell vele, kedves uram, figyelni kell, rá kell jönni az alapmániára, ahogy én csinálom.

JÁNOS *(az ápoló felé):* Hát ennek például mi az alapmániája . . . azonkívül, hogy . . .

ÖRÜLT: Ennek? A viz, uram, a viz. A zuhany, a viz. Ennek az a mániája.

JÁNOS: A viz?

ÖRÜLT *(biccent):* A viz. Ennek az a mániája, hogy vizet fakaszt.

JÁNOS *(észbekap):* Ahá . . . hogy ő Mózes, aki vizet tud fakasztani . . . értem! . . . hiszen a Haduva doktor ur . . . vagyis az a szegény őrült mondott is erről valamit . . . És ön... izé . . . ápoló . . . akarom mondani doktor ur . . . hogy jött rá, hogy ez az alapmániája?

ÖRÜLT: Nagyon egyszerüen, tessék idefigyelni. Látom, ön értelmes ember, önnek elmagyarázom. Megfigyeltem, hogy az a szegény, szerencsétlen őrült csak hozzá hasonló őrültek közt érzi jól magát. Mihelyt egy józan, épeszü ember kerül a közelibe, azonnal a falhoz szalad és megereszti a zuhanyt.

JÁNOS: Rémes! És miért teszi ezt?

ÖRÜLT: Hiszen éppen ez az. Az a mániája, hogy az épeszü embereket zuhany alá kell tartani, attól megörülnek és megértik őt!

JÁNOS *(összecsapja a kezét):* Igaza van, én is észrevettem! Engem is először a csap alá invitált!

ÖRÜLT *(fölénnyel):* Na ugy-e. Mondom.

JÁNOS: És mondja — miről ismeri meg, hogy különbözteti meg az épeszüt az őrülttől? Mert hisz ehez bizonyos itélőképesség kell.

ÖRÜLT: Nagyon egyszerüen. Ösztön szerint. Abból, amint az épeszü beszél és csinál.

JÁNOS: Például?

ÖRÜLT: Például, ugy-e, ha én valami értelmes dolgot mondok neki, vagy akarok vele csinálni, akkor ő szalad a csaphoz és igyekszik, amennyire tőle telik, engem a zuhany alá tartani. Ez a mániája.

JÁNOS: És hogy jön rá a mánia?

ÖRÜLT: Ha nem megyek bele abba, amit ő gondol. Az első értelmes dolognál, amit véletlenül mondtam neki, kitört rajta az őrület, a rögeszme, hogy engem vizbefojtson. Mert ugy-e, ha épeszü embernek, például magának, azt mondom, hogy én mostan kiveszem a szemét, benyulok a nyiláson át az ágyba, kihuzom a bogarat, akkor maga nem erőszakoskodik, hanem hagyja. Ez a szerencsétlen tébolyodott azonban erre rohamot kap és engem mint látta, magát is — zuhany alá tesz, mert ez a rögeszméje.

JÁNOS: Tessék? Nem értem! Szóval... önnek ki akarta szedni a szemeit?

ÖRÜLT: Dehogy. Természetesen én akartam neki kiszedni a két szemét, ahogy elődjének a fogait kitörtem, ahogy, egyszóval, épeszü ember teszi. Erre ő nekem jött . . .

JÁNOS *(akivel forog a világ):* Pardon... kedves izé . . . kedves ápoló... doktor... kiről tetszik beszélni . . .

ÖRÜLT: Kiről? Hát erről az őrültről.

JÁNOS: A teknősbékáról?

ÖRÜLT *(élénken):* Miféle teknősbékáról?

JÁNOS *(az ápolóra mutat):* Hát erről, aki teknősbékának képzeli magát.

ÖRÜLT *(titokzatosan, megragadva János kabátját elől):* Azt mondta magának, hogy ő teknősbéka?

JÁNOS: Azt, azt.

ÖRÜLT *(félelmesen kacag):* Hahaha!!... Mondom, hogy teljesen őrült!!... Hahaha! . . .

JÁNOS *(nyugtalanul):* Mi az?

ÖRÜLT *(titokzatosan):* Nem ő a teknősbéka! Nem is lehet!

JÁNOS: Miért?

ÖRÜLT *(fogja akabátját):* Mert én vagyok az. De ne szólion senkinek. Csak kénytelenségből járok emberi formában, hogy belenyulhassak az agyba és kiszedhessen a bogarat a fejéből.

JÁNOS *(vacogva):* Kinek a fejéből?

ÖRÜLT: Hát a magáéból. *(Természetesen.)* Megengedi? Rögtön meglesz. *(A szeme felé nyul.)*

JÁNOS *(rémülten hátrál, négykézlábra ereszkedik, az ajtó felé fut):* Segitség!!... Segitség!!... Ápoló!!... Igazgató!!... Segitség!!...

(Jobbról sietve jön az orvos)

ORVOS: Mi az, mi az, mi van itt? *(Jánoshoz.)* Mit csinál?!... Mi történt?...

JÁNOS *(rémülten hátrál):* A harmadik őrült!... Aki elmeorvosnak képzeli magát!! . . .

ORVOS *(meglátja az ápolót):* Hát magával mit csináltak? *(odarohan, kiszabaditja, leveszi a szájáról a zsebkendőt):* Mi van itt?

ÁPOLÓ *(Jánosra veti magát, közben):* Tessék gyorsan a másikat lefogni, addig én lefogom ezt!! *(Lefogja hátulról Jánost.)*

JÁNOS: Segitség! Eresszen el! Én teknősbéka vagyok! Én orvos vagyok!... Őrültek! . . .

ÖRÜLT *(lefogja az orvost):* Fogják meg! . . . Segitség . . . Őrült! . . . Elmeorvosnak képzeli magát!...

ORVOS: Tyü, a teremtésit! . . . Én meg azt hittem, kolléga! . . . Pedig a nagybátyja figyelmeztetett, hogy baj van vele, vizsgáljam meg! . . . Őrültek megfigyelőjének képzeli magát!...

JÁNOS: Ne engem . . . Azt fogjátok le! . . . Az a rögeszméje, hogy elmeorvos!! . . . Hogy megtudja gyógyitani az őrülteket! . . . Hogy ki tudja szedni a fejükből a rögeszmét! . . .

ÖRÜLT *(félelmesen):* Hahaha!... Nevetséges! . . . Holott azt csak én tudom! . . . Csak én tudom kiszedni a bogarat! . . . Mert én vagyok az isten! . . .

JÁNOS: Nem igaz! Én vagyok az isten! . . .

ORVOS: Nem igaz! . . . Én.

ÁPOLÓ: Marhák! . . . Hiszen én vagyok az! Ki lenne más?! . . .

ORVOS *(fülel, aztán hirtelen):* Gyerekek . . . szaladjunk vissza a cellákba . . . Jön az igazgató ur . . .

(Mind, jobbra, balra, gyorsan el.)

SAKK

24. számu játszma.

Hollandi játék.

Játszották a IV. belga nemzeti versenyen 1924 szeptemberben.

Tackels	*Varlin*
1. d2—d4	e7—e6
2. c2—c4	

Modernebb Hf3 g3 Fg2 és 0—0 folytatással, de véleményünk szerint legerősebb 2. e2—e4-el a francia játékra áttérni.

2.	f7—f5
3. Hg1—f3	Hb8—c6
4. Hb1—c3	Ff8—b4
5. Vd1—b3	

Jobb Fd2

5.	Fb4×c3
6. b2×c3?	

Világos Rubinstein utasitásait követi. Ez a terv azonban csak akkor helyes, ha sötét már meghuzta b7—b6 ugy, hogy világos a2—a4—a5 és Hf3—d4—b3-al rögtön támadást indithat.

6.	d7—d6
7. g2—g3	Vd8—e7
8. Ff1—g2	0—0
9. a2—a4?	c7—c5
10. a4—a5	Hb8—a6
11. Hf3—d2	Ba8—b8
12. 0—0	

Világos 12. e2—e4-et tervezte, azonban 12. . . . f×e 13. H—e H×H 14. F×H, e5 után világos elveszett volna a7 e×d és Fh3 dupla fenyegetés miatt. A szöveglépésre azonban sötét ragadja magához a kezdeményezést.

12.	e6—c5!
13. d4—d5	

13. c3-at meg kellett volna kisérelni.

13.	Ve7—c7
14. Vb3—c2	b7—b6!

Sötét a b vonalon támad.

15. Hd2—b3	b6—b5!
16. c4×b6	Bb8×b5
17. c3—c4	Ha6—b4
18. Vc2—c3	Bb5—b8
19. Fc1—a3	Hf6—e4

Kétélü lépés; sötétnek előbb meg kellett volna erősitenie állását.

Állás sötét 19. lépése után.

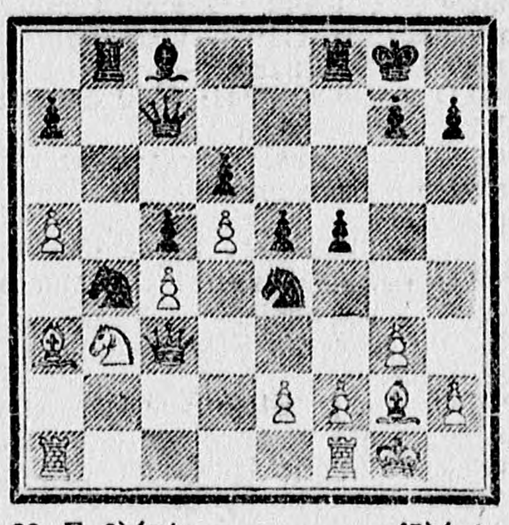

20. Fg2×e4	f5×e4
21. Hb3—d2	

Kg2-re sötét Vf7 és Vh5-el folytatja.

21.	Fc8×h3
22. Bf1—b1	e4—e3

Sötét kombinációjának point-je rögtöni Vf7-re He4 következik f2—f3-al kapcsolatban.

23. f2×e3?

A gyalogáldozat elfogadása legalább is minőségvesztésre vezet. He4-el világos megmentette volna játszmát. 23. . . . e×g 24. H×f B×H 25. K×H Bf8+ a király kitérhetett volna e3-ra.

23.	Vc7—f7
24. Bb1—f1	

Kényszerlépés; He4-re most Vf5 következik.

24.	Fh3×f1
25. Ba1×f8	Ve7×f8

és sötét minőségelőnyénél fogva a 43. lépésben nyert.

*

SAKKHIREK.

Uj sakkcsillag. A 19 éves mexikói Torres Carlo elsődijat nyert az amerikai Western Chess Association mesterversenyén, maga mögött hagyva Whitakert és a hires csodagyermeket Rzeschewskit.

A belga nemzeti versenyen Colle Koltanovski és Devreese távolléte folytán könnyen győzött. Második Tackels lett, 3. Varlin.

A jugoszláv—magyar mérkőzés terve Vukovics mester nemtörődömsége folytán ugy látszik végleg elaludt.

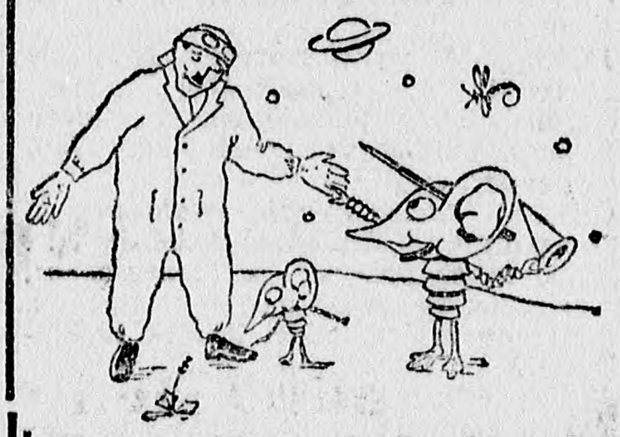

Ha a Marslakóknak

egy **Penkala-ceruzájuk** lenne, már régen érintkezésben léptek volna a Földdel. A Penkala-ceruza t. i. olyan ügyes, hogy mindenkit irásra csábit, miután mindig irásra kész és könnyen hordható.

15 dinárért minden papirkereskedésben megkaphatja, ahol egyuttal az eredeti — Penkala-aranytöltőtollat is megtekintheti.

Párisba utazom december 6-án

Megbizásokat elvállalok

Cim a kiadóban

HASKÖTŐK SÉRUKÖTŐK

MÜVÉGTAGOK, EGYENESTARTÓK

speciális készitése 8788

MAYERHOF optikus, SUBOTICA

Vidéki megrendelések **azonnal** készülnek!

Gradska Kafana
Városi Kávéház

minden ünnepnapon csütörtök és vasárnap

5 órai tea

BEER JENŐ

szalonzenekarának közreműködésével.

8423

Hullámos, selymes haj

„Elida" Shampoon

állandó használatánál.

Divat-rövidáru üzlet

piactéren, kedvező fizetési feltételek mellett

ELADÓ

Cim a kiadóhivatalban.

Fehérvarráshoz

e sórangu

munkásnőt

keresek

jó fizetéssel

Cim a kiadóban 8895

Sinka József

lakatos és mehanikus mühelye

Novisad

Zmaj Jovanović ulica 12

Elvállal gépjavitásokat, autogénheggesztést, müszerek készitését és nikkelezését, tömegmunkákat, valamint minden a szakmába vágó munkát. 8815

KÖNYV-UJDONSÁGOK

Ignotus: Olvasás közben	Din.	28
Marx és Engels levelei	„	28
O mai: Mi okozta	„	12
Kropotkin: A francia forradalom I-II.	„	60
Dostojewski: A főinquisitor	„	5
Gogolj: Egy őrült emlékiratai	„	70
Lesbos	„	80
Erechno: Heterák	„	80
Erechno: Heterák, szines illustrációkkal	„	120
Gábor: Halottak arcai	„	15
Kacér: Zsuzsanna	„	16
Tengeri éj	„	12
Barta: Mult	„	16
Sinclair: Jimmi	„	28
Gábor: Az én hazám	„	16
Boelsche: A jövő embere	„	16
Szabó: Társadalmi problemák	„	40
Ovidius: A szerelem	„	80
Marx: A tőke I-II.	„	80
Gorkij: A kis polgár	„	8
Tagore: Nacionlaizmus	„	8
Déry: Kéthangu kiáltás	„	8
Erotika-Mundi	„	80
Longus: Daphnis	„	60
Szép: Szegény grófnővel álmodott	„	60
Barna könyv 5 féle	„	5
Böhm: Ket forradalom tüzében	„	80
Tuan-Fian-Csong	„	12
Perutz: 9 és 9 között	„	16
Bolomine: Szenvedések	„	16
Szende: Uj október	„	16
Nagy: Fergeteg	„	16
Náday: Krisztina sorsa	„	16
Hollós: Tuberkulózis	„	16

VIG. ZSIG. SÁNDOR

könyv- és zenemükereskedés

SUBOTICA

8838

Rejtvény.

VÉGE

A mult vasárnapi számban közölt retjvény helyes megfejtése:

„Göre Gábor“

Helyesen megfejtették 502-en. Könyvjutalmat nyertek: 1. Zágár Ferenc Stari-Bečej 2. Soós Irén Novisad Njegušova ul. 10., 3. Salzmann Lajos Vel.-Bečkerek, 4. Budanovics Rózsi Bajmok, 5. Mayer Annus Veliki-Bečkerek, Deák Ferenc ul. 7., 6. Horváth Mátyás Subotica, 7. Kassovicz Imre Vel.-Bečkerek Vojv. Putnika ul. 5., 8. Bauer Lajos Stari Bečej, 9. Czobor Erzsike Subotica, 10. Lengyel Böske Subotica, Štosova ul. 3. Felkérjük a könyvjutalmat nyerőket, hogy 4 dinár portókülönséget a kiadóhivatalba beküldeni sziveskedjenek.

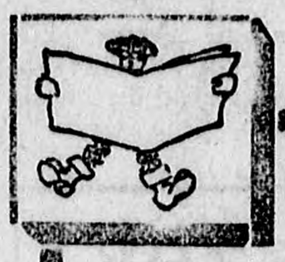

Rosszul

mennek az üzletek

nem panaszkodni kell, hanem hirdetni, mert csak igy remélhet több vevőt és megrendelőt A Bácsmegyei Napló karácsonyi számának olyan lesz a tartalma, hogy mindenki megőrzi az ujságot s igy hónapokon keresztül olvassa a benne lévő

HIRDETÉSEKET

December 10-ig vesszük fel a HIRDETÉSEKET

JUGOSLAVENSKA NAFTA D. D. ZAGREB

TERMÉNYEI

BENZIN

GÉPOLAJ — **CYLINDEROLAJ**
DIESEL-MOTOROLAJ — **AUTÓOLAJ**
DINAMÓOLAJ — **GÁZOLAJ**
TOVOTTAZSIR — **PARAFFIN**

Legjobb minőség! Gyári árak! ÁLLANDÓ RAKTÁR!

SCHOSSBERGER és BOKORNÁL

NOVISAD, Futoški put 13. — TELEFON 532.

8907

„SANA“

GIPSZ

Hazai gyártmány, olcsóbb és sokkal jobb, mint a külföldi. Modern és ujonnan berendezett gyárunk

BLAGAJBAN, BOS.-NOVI MELLETT

GYÁRT:

Dentálgipszet, alabaszter-gipszet, modellgipszet, menyezetgipszet, különleges téglagyártáshoz való gipszet, födémgipszet, idomdarabokat és

MÜTRÁGYA-GIPSZET.

Eladási iroda:

„SANA“ gipszipari és mütrágya r. t. ZAGREB, Marovska ul. 14.

Képviselet: Árpádffy Jenő Subotica

7027 **Paja Dobanovačkog ulica 5.**

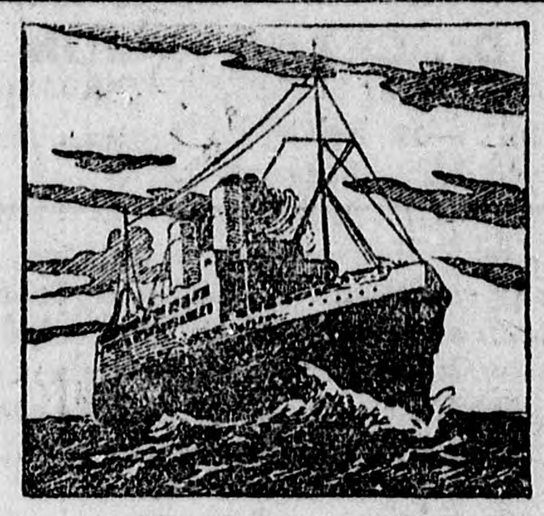

Royal Mail Line

Angol Királyi Postahajózási Vonal

Rendszeres személy- és áruforgalom

Hamburg—Cherbourg—Southampton-ból Newyorkba és Kanadába Cherbourg—Liverpool—Southampton-ból Délamerikába

Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos-Aires Sanpaolo III. osztályu fülkék 2 és 4 ággyal

KÉNYELEM GYORSASÁG BIZTONSÁG

Lovelezés minden nyelven

JUGOSZLÁVIAI VEZÉRKÉPVISELET:

Zagreb, trg I. Sz. 17.

Alképviseletek: Beograd: Karagjorgjeva ul. 91. Ljubljana: Kolodvorska 26. — Vel. Bečkerek: Kralja Aleksandra 4. Sürgönycim: „Roymailpac“

Bosznia, Hercegovina és Dalmácia részére: Srpska Prometna Banka Sarajevo és Gružban. Sürgönycim: „Prometna Banka“ 3145

SZIVÓGÁZ-GENERÁTOROKAT

10—50 HP-ig

RESERVOÁROK és VASKONSTRUKTIÓK

ÉPITÉSÉT VÁLLALJA

Osijeki Vasöntőde és Gépgyár R. T.
Osiječka Ljevaonica Željeza i Tvornica Strojeva D. D., Osijek

Vezérképviselet és mintalerakat a Vojvodina részére

Mavro Heinrich Novisad

Šafarikova ulica 13. Telefonszám 416.

8245

SZÖVŐTÉK

kamgarn és sevijott férfi és női ruhára, továbbá különböző kézmüárukat feltünő olcsó áron szállit **R. Stermecki nagykereskedése Celje, 339. sz.** (Szlovénia)

Aki kötelezi magát, hogy a küldeményt nyolc napon belül visszaküldi, vagy 150 dinár megfizetésére, annak a cég megküldi teljes mintakollekcióját. Képes nagy árjegyzék ingyen! Kereskedőknek nagybani árak!

6144

Oroszhal elismert legkitünőbb minőség „Konzerva“ gyártmány minden mennyiségben kapható:

Weisz Jenő Novisad Futoški put 43

8816

A novisadi 1923. iparkiállitáson aranyéremmel kitüntetve

ZSÁKOK

juta, len és kenderből minden méretben, liszt, korpa, só, cukor, szilvának stb -:- Gyapju- és tollzsákok, szalmazsákok készitő telepe -:- Jutahessianok és lenszövetek minden minőségben Használt zsákok nagybani eladása

PONYVÁK

vagon, cséplőgép és egyéb célra rendelésre 24 óra alatt elkészülnek

Olcsó beszerzési forrás minden vastagságu és minőségü

ZSINEGEKBEN

kötéláruk, halászati cikkek, kerti- és tüzoltó-tömlők, malomhevederek, takarók, speciális külföldi zsinegek és fonalak

SCHIFF ÁBRAHÁM

zsák-, zsineg- és ponyvanagykereskedő, ponyva- és zsákkölcsönző intézet

NOVISAD, FUTAKI-UT 4. SZÁM

Telefonszám: 408 Sürgönycim: JUTEŠIF

Fiók: Beograd, Karadjordjeva ul. 21., a hajóállomással szemben
Telefonszám: 29-25 Sürgönycim: KANAPIA
Fiókok: Bécs, Budapest, Zagreb
Kivánatra külön árjegyzékkel szolgálunk! 1030

FRIEDMANN MÁRKUS

villanyfelszerelési vállalata, Suboticán

Paje Kujundžića ulica 18 szám. Telefonszám 172.

Villanyvilágitási és erőátviteli berendezések jótállás mellet. Szállodai csengőberendezések, jelző csengők. Művészi kivitelü selyemernyők rendelés után.

Villanyfelszerelési cikkek és villanylámpák minden feszültségben és nagyságban a legolcsóbb napiárban kaphatók. Tervrajzot és költségvetést dijmentesen készitek.

5144

Rejtettkép.

Hol a karmester?

A mult vasárnapi rejtettképen a vándort megtalálták 908-an.

Az első dijat, a nagyitott fényképet Laluja Jolánka Subotica, Fra Ješe trg nyerte meg, aki küldjön be egy fényképet a kiadóhivatalba.

A második dijat, egy doboz valódi „Astra" körömlakkot Nagy Bertalan suboticai gyógyszertárából Gauss Vendelné Kula nyerte meg, aki küldjön be 10 dinár portóköltséget a kiadóhivatalba.

Lorenz bécsi sebésztanár klinikájának volt operatőrje

Dr. CEZAR KAJON

ORTOPÉDIAI SEBÉSZETI SZAKORVOS

TELEFON 25—29. BEOGRAD Studenička ul. 67.

Rendel 2—4.

Csont- és izületficamok, bénulások, különösen gyermekeknél, hátcsontgörbületek, született és szerzett hibák, mint csipőficam, görbe nyak, ludtalp, izület-merevedések, izületgörbületek, csonttörések és ezek következményei, rachitisz és rachitikus elváltozások. 8862

BUTOROK

hálók, ebédlők, leányszobák, teljes lakásberendezések

mélyen leszállitott árakon

Megrendelést pontosan készitek, saját vagy adott rajz után. Minden stilben, legmodernebb kivitelben. **Jótállással!**

Éder Kálmán mü- és butorasztalos

MÜHELY és BUTORRAKTÁR:

Vilsonova ul. 40. (volt képezdével szemben)

TRAFIKANT GÁBOR

ELŐNYAJÁNLATA

Telefon 4-65. SUBOTICA Telefon 4-65

a „ZORKA"

Első Jugoszláviai Vegyipar R. T. képviseletében

Sósav, Kénsav, Accumulatorsav, Rézgálic, Vasgálic, Glaubersó, Calcionalt Sulfat

6192

a „SCHELL-COMPANIE" képviseletében:

„SHELL" gépolaj
„SHELL" hengerolaj,
„SHELL" padlóolaj,
„SHELL" nyersolaj (motorolaj)
„SHELL" benzin
„SHELL" petroleum.

Tatai darabos

brikett- és aknaszén

nagyban és kicsinyben azonnali szállitásra megrendelhető

Eisler és Sipos cégnél, Subotica

Palički put. Telefon 58.

A Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat egyedárusitói. 8920

Fényképészek!

Droguisták!

Olcsó bevásárlási forrás. Friss Hauff, Verax és Agfa lemezek, Mimosa, Satrop, Weber, Cellofix és Neptun papirok állandó raktára. Vegyszerek, olajfestékek, ecsetek, kartonok, fényképészeti gépek a legolcsóbb árban. Kérjen árajánlatot, esetleg próbarendelést.

ZSEITLIK BÉLA

fényképészeti cikkek nagykereskedése

VEL.-KIKINDA

5365

MIELŐTT

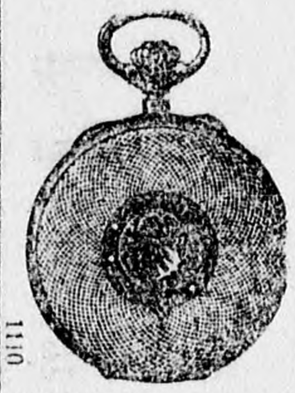

órát, ékszert, chinaezüst-árut evőeszközt vagy **szemüveget**

venne, okvetlenül rendelje meg

nagy képes árjegyzékemet.

Seidling Pál órás, ékszerész és látszerész NOVISAD Kr. Petra ulica 28.

1110

Grifatong Péter, Vel. Kikinda

Állandóan tart nagybani raktárt

üveg-, porcellán- és **lámpa-áruban.** Nagy választék **villamoscsillárokban** és a legszebb **luxustárgyakban** alkalmi és lakodalmi ajándék céljaira.

Ugyanott **képkeretezések** és **ablaküvegezések pontosan eszközöltetnek**

12468

Legujabb szab. találmány! Kiváló ujdonság! 4930

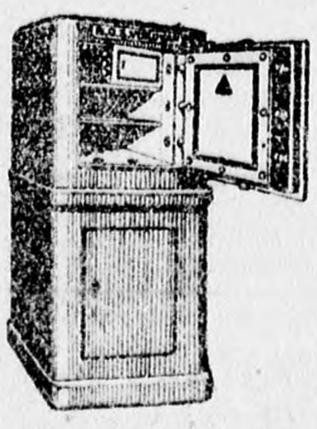

B. O. B. BETON PÉNZSZEKRÉNYGYÁR R. T.

VUKOVAR

Táviratcim BOB Vukovar Int. telefon 56

Gyárt és szállit minden kivitelben

ACÉLBETONPÉNZSZEKRÉNYT AKTASZEKRÉNYEKET TRESSORAJTÓKAT STB.

a legszebb és legszolidabb kivitelben

Vezérképviselet és egyedárusitás Jugoszlávia részére:

GOLDSTEIN ÁRMIN ügy. és biz. iroda, VUKOVAR

Képviselet és bizományi raktár:
KRAUSZ EDE butorkereskedő, NOVISAD
„REKA" ügynöki iroda, NOVI-VRBAS
K. PANIĆ, BEOGRAD, TOPLIĆIN VENAC 19

Feltétlenül tüzbiztos!

Teljesen betörésbiztos!

"VASKO"

kereskedelmi és bizományi iroda

Városi bérpalota Subotica Városi bérpalota

Közvetít, vesz és elad bel- és külföldi ingó és ingatlan vagyontárgyakat

Elvállal mindenféle kereskedelmi, gyári, iparvállalati és részvénytársasági könyvek vezetését, ellenőrzését, felülvizsgálását, lezárását, leltár és mérleg készitését

Elfogad a biztositás minden á azatára kiterjedő biztositásokat

Átvesz kereskedelmi, pénzintézeti, ipari és egyéb vállalatok képviseleteit és ügynökségeit

Érvényesit bel- és külföldi követeléseket és azoknak perenkivüli vagy peres behajtásáról gondoskodik

Ad pontos és megbizható információkat a helyi piacra vonatkozólag

Foglalkozik a fizetésképtelen cégek kiegyezése körüli összes munkálatokkal

4713

TÜZIFA ÉS FASZÉN

Ajánlunk azonnali vagy későbbi szállitásra vagontételben és hajórakományonként prima egészséges bükk, gyertyán, vegyeshasáb és dorongfát, továbbá száraz villázott faszenet a LEGOLCSÓBB napi árak mellett.

„DANICA"

Faipar és Butorgyár Osijek, Telefon 404.

KUSMI-TEA

VILÁGCÉG

KINAI TEA, VALÓDI OROSZ KEVERÉK

TEA-BEHOZATAL

P. M. KOUSMICHOF L. SÖHNE, alapittatott Szentpétervárott 1867.
LONDON: 11 QUEEN VICTORIA ST.
PÁRIS: 11 BIS AVENUE VICTOR HUGO
BERLIN: HOHENZOLLERNDAMM 15.
HAMBURG: FREIHAFEN ALTER WANDRAHM 12.

8861 **RAKTÁR S. H. S.-ben:**

Beograd: Kralja Milana 56. - Tel. 38-54.

Zagreb: Kukovićeva ul. 30. - Tel. 26-92.

Játékáruk nagyban!

Értesitem az igen tisztelt kereskedő urakat, hogy a közelgő karácsonyi szezonra raktáramra érkeztek a legszebb szortiment hajasbabák minden nagyságban, mackók, posztóállatok, puskák, kardok, az összes társasjátékok.

Karácsonyfadiszek, u. m.: színes üveggolyók, arany- és ezüstszálak, csodagyertyák, gyertyatartók.

Kérem szives látogatásukat, hogy személyesen meggyőződjenek szortirozott raktáramról és olcsó, nagybani áraimról.

KOHN SIMON játék- és rövidárunagykereskedő, **SUBOTICA**, Pasićeva ul. 4 Edénypiac. 8748

ZETA *Szagos az utca amerre járok, Mert SELCO virágkivonatot használok.* **1 üveg ára 20 dinár** **Kapható:** Ibolya, gyöngyvirág, heliotrop, orgona, rózsaillatban minden gyógytárban, drogeriában, jobb üzletben **SOMBOR**

KERESKEDŐK és FOGYASZTÓK FIGYELMÉBE! 8921
Megtakaritható méterenkint 40—60 dinárt, ha szükségleteit a
BRAĆA H. GABAJ
különleges férfi- és nőiszövet, selyem, bársony és kellék nagyáruházában
Telefonszám 23-22 **BEOGRAD** Kn. Mihajlova 33.
szerzi be.
Rendkivül nagy tétel legjobb minőségü szövetáru érkezett
Karakül kabátra és felöltőre métere 150—170 dinár
Asztragán kabátra és bunéára métere 220 dinár
Selyemkarakül kabátra és felöltőre métere 220 dinár
Lutrsziliszkin kabátra és felöltőre métere 300 dinár
Fekete selyem angol szilszkin kabátra és felöltőre mét. 480 dinártól kezdve
Selyem velour sifffon minden szinben 100 cm széles métere 300 dinár
Selyem velour siffon fekete métere 280, 300, 320, 360, 380 és 400 dinár
Velvet-bársony angol, 60 cm. széles, métere 65 dinár, 70 cm széles
Cilinderbársony kalapra minden szinben 180 dinár métere
Férfi divatszövet kabátra és raglánra **160, 250, 300, 360, 380, 400 500 D. mét.**
Férfiöltönyszövet 60, 80, 100, 140, 170, 200 és 420 dinár métere

SPITZER LAJOS
SZŐRMENAGYÁRUHÁZÁBAN
SUBOTICA
NAGY
KIÁRUSITÁS
KEZDŐDIK
SZŐRMEÁRUKBAN
KABÁTOKBAN és BOÁKBAN

4715

HAJÓ és KOTRÓ R.-T. BEOGRAD
(BRODARSKO i BAGERSKO A. G.
Táviratcim: BIBAD
POSTAFIÓK 163 TELEFON 23—46
AJÁNL
tiszta kotrott folyamkavicsot minden mennyiségben betonirozáshoz és épitkezéshez, továbbá épitőhomokot uszály- és vagontételekben. Törött követ és zuzott kavicsot.
VÁLLAL
folyam- és csatornatisztitást saját modern kotróival. Mindennemü áruszállitást teljes uszályokban minden hajózható folyam- és csatorna-állomásra. Idegen uszályok, talpak, tankok, dereglyék vontatását. Saját javitómühely mindennemü fa- és vasszerkezetü vizi vontatóeszköz, gőzgép és motor részére
Képviselet Subotican: KARSAI BERTALAN.
6826

SZENTI és VIRÁG
épület- és butorgyára, Subotica Sudarevićeva ul. 66. Telefon 383.
Legmodernebb gépekkel felszerelt helyiségeiben készit asztalos-, lakatos és parkettázási munkákat és teljes lakberendezéseket a legmodernebb kivitelben és az ország bármely területére jótállás mellett szállit. 3741

RADIO
vezérképviselőt keresünk Jugoszlávia részére
Minden készitmény azonnal szállitható!
BROADCASTING - RADIO - GESELLSCHAFT
Központ: Wien IV. Karlsplatz 7. (Verkaufshallen)
Gyár: Wien V. Bräuhausgasse 6.
Telefon: 51-3-56, 56-2-86 Táviratcim: Broadcasting.
9003

„HAMBURG—AMERIKA LINIE“
„UNITED AMERICAN LINES“
ÉS
„COSULICH LINIE“
vezérképviselete a Szerb, Horvát, Szlovén Királyságra
J. G. DRAŠKOVIĆ
Cesta „D“ 3. sz. **ZAGREB** Telefon 24—98.
Az utasok szállitása posta- és gyorshajókkal I., II. és III. osztályon ÉSZAK-AMERIKÁBA, KANADÁBA, CUBÁBA, MEXIKÓBA, ARGENTINIÁBA és BRAZILIÁBA.
A „COSULICH LINIE“ nagy óceánjáró hajója, a **„BELVEDERE“**

1924. december 4-én **Split** (Dalmácia) **hazai kikötőben** köt ki és felveszi az **Argentiniába** induló utasokat.
Felvilágositásért és helybiztositás végett forduljon a vezérképviselethez:
J. G. Draškovič Zagreb
Cesta 3. sz. vagy a következő fiókokhoz:
Beograd, Balkanska ul. 25.
Ljubljana, Kolodvorska ul. 30.
Veliki-Becskerek, Trg Kralja Petra 4.
vagy az alképviseletekhez:
Split, Sušak, Šibenik, Metković, Gruž, Cetinje.
8986

Uj és használt **ZSÁKOK, PONYVÁK** továbbá **ZSINEGEK** legolcsóbban kaphatók
SCHOSSBERGER & HERED, NOVISAD, FUTOSKI PUT 13. Táviratcim: Hessian Telefon: 531 — 932

UJ CIPŐÜZLET
SOMBORBAN
TRIAS-MERCEDES

Kizárólagos elárusitás. Legmodernebb kivitelü és legszebb formák férfi-, nő- és gyermek-, bőr-, lakk- és antilopcipők, komót- sár- és hócipők

LEGOLCSÓBB ÁRBAN.

NOVEMBER 23-ÁN, VASÁRNAP NYILIK MEG

Sombor, Kr. Petra (Bajai) ul. 2.

OKVETLEN NÉZZE MEG!

Mindenütt kapható!

Főlerakat viszonteladásitók részére:
Isis d. d. Abtlg. Georg Dralle, Zagreb
Palmotićeva ul. 66.

LEGOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS

ARMATURÁK, PUMPÁK, HYDRANSOK

ÉS SZIVATTYUK MINDEN FAJA

Teudloff-Koncern *Jugoslav. d. d. za promet armatura, sisaljka i strojeva*

ZAGREB, Paromlinska cesta i (Paromlin) Pošt. pretinac 270

8202

ATLAS
NEMZETKÖZI KERESKEDELMI ÜGYNÖKSÉG
BEOGRAD,
KRALJA MILANA 44. I.

Folyószámla a Prágai Hitelbank beográdi fiókjánál.

KÖZÖL:

hirdetéseket az SHS állam minden lapjában valamint külföldön a kiadóhivatalok eredeti árain.

LÁTTAMOZ:

utleveleket valamennyi beográdi konzulátusnál 24 óra alatt D. 50.— és postaköltség utánvétele mellett.

A „SLUŽBENE NOVINE"

hivatalos lapban hirdetéseket megjelentet és kisürget Din. 100.— honorárium mellett.

ELJÁR:

beográdi hatóságoknál, minisztériumok, vámhivatal, bíróság, adó, állampolgárság, nyugdij, tartózkodási engedély ügyében. Külön jogvédő-osztály neves beográdi ügyvéd vezetésével.

INFORMÁCIÓT

ad minden beográdi cégről.

VÁLLAL:

inkasszókat Beográdban és bank megbizásokat.

TŐKÉT

elhelyez és kiad a legteljesebb garancia és a legkedvezőbb feltételek mellett.

8860

VEL.-BECSKEREKI MALOMÉPITŐR.T.
(A. D. ZA PODIZANJE MLINOVA)

Telefon: 264 **Alapitva 1921-ben** **Táviratcim: Mühlenbau**

Első és egyedüli jugoszláv gépgyár **malomgépek, azok alkatrészeinek és malomberendezési tárgyak előállitására.** Elvállalunk **uj malomépitéseket és rekonstruktiokat** a legjobban bevált rendszerünk alapján. **Állandóan raktáron** mindennemü malomgépek, Ganz hengerszékek, budai „Meteor" malomkövek, konkolyozó hengerek (trieurök) stb.

VEZÉRKÉPVISELET NOVISADON:

GRUBER FERENC, mérnök-igazgató

Novisad, Jovana Subotica ul. 9.

GANZ HENGERSZÉKEK egyedüli bizományi lerakata a Bánátban. Kivánatra árjegyzékkel, referenciakkal és mérnöki kiküldéssel szolgálunk. 7337

A Jugoslavenska Nafta D. D. Zagreb

társasvállalata a „Mineralölraffinerie A. G. Fiume" a Petroleumraffinerie „PHOTOGEN" Brassó és a Spolka Akcija „NAFTA" Lemberg összes ásványolajtermékei, mint

benzin, petroleum, gázolaj, gépolaj, cilinderolaj és vulkánolajok, paraffin, asfalt, tovottazsir stb.

4015

legolcsóbban beszerezhető

HEUDUSCHKA & HERMANN

vezérképviseletnél SUBOTICA Telefonszám 7-69.

Veszünk minden mennyiségben üres használt olajos keményfa hordókat.

Raktáron: keramittéglák és lapok, fajencelapok és mindennemü gipszáru **Uj! Betongipsz padlóburkolat!** **ÁRPÁDFY JENŐ** PAJE DOBANOVAČKOG 5.